

LA MULȚI ANI!

1

ANUL XXX(1334)
1 IANUARIE 1981

Flacăra

Săptăminal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

Hotărîtor
este ca munca noastră
să se desfășoare rodnic
încă din primele zile
ale anului

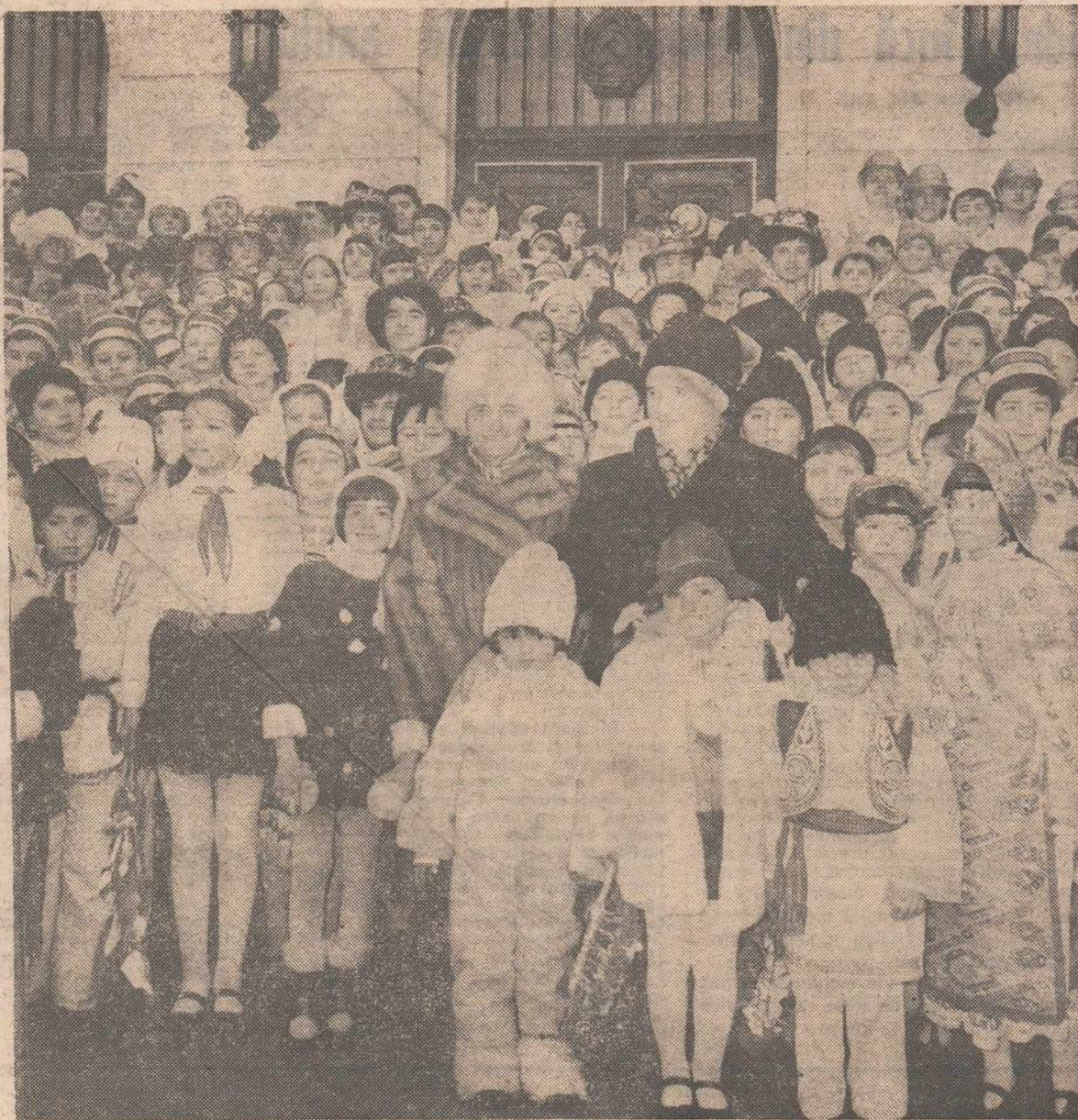
intervi cu tovarăsa Tamara Dobrin, pre-
sedinte executiv al Consiliului Național al
Frontului Democrației și Unității Socialiste

— Frontul Democrației și Unității Socialiste, cel mai
larg cadru de participare organizată a maselor la viața
politică, socială și economică a țării, cuprinde, la ora ac-
tuală, peste două milioane și jumătate de membri. De
asemenea, s-a împlinit un an de la înființarea Organizației
Democrației și Unității Socialiste. Sint acestea două fapte
ale devenirii societății noastre, fapte care au deja istorie,
care înseamnă, deopotrivă, experiență. Ce înseamnă aceas-
tă experiență, cum s-a materializat ea în cadrul procesului
continuu care este dezvoltarea României?

— Trebuie spus dintr-un început că dezvoltarea largă a
democrației noastre, crearea celor mai favorabile condiții
pentru afirmarea nestingherită a personalității umane,
pentru participarea oamenilor muncii la conducerea vieții
sociale constituie o teasăură definitorie a evoluției socie-
tății românești, un factor fundamental al făuririi societății
socialiste multilaterale dezvoltate. Organizația Democrației
și Unității Socialiste, înființată în urmă cu un an, din ini-
țiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae
Ceaușescu, a marcat din plin viața noastră socială și poli-
tică. În contextul împlinirii întregului popor, în cincina-
lul care se încheie, contribuția Frontului Democrației
și Unității Socialiste s-a dovedit a fi deosebit de impor-

(Continuare în pagina 2)

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

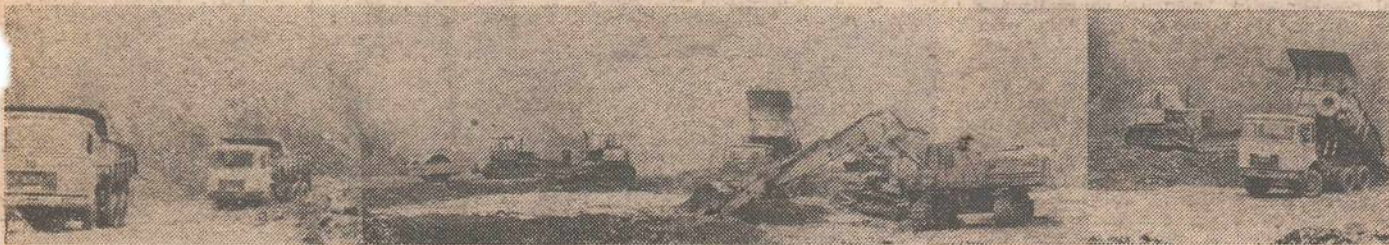

Flori ale bucuriei și încrederii, urări de fericire și viață lungă pentru tovarășul
NICOLAE CEAUȘESCU și tovarăsa ELENA CEAUȘESCU de la colindătorii Anului nou,
din preaplina inimii întregii țări

Venim cu a prezentului lumină
Ca o floare răsărită în grădină
Sub cîrma unui brav bărbat erou
Al împlinirilor înalt ecou
Stă încrustat în directive clare
În litera programelor cutezătoare
Căci drumul împlinirii s-a ales
În rosturi noi Congres după Congres
Astfel că-n 15 ani de glorie
Cei mai frumoși din întreaga istorie
Noi am zidit sub cîrmă neînfrîcată
O țară demnă, liberă, bogată.

Avem urcînd o fermă garanție
Partidul — viu izvor de bărbăție

Noi, tinerele generații,
Români, maghiari, germani și alte nații
În juru-i ne-am unit
Într-o tărie de granit
Pe drumul aspru-adeșori,
Nu simplu, nu pavat cu flori.
Din consecvența luptei către țel,
Noi ne-am sudat încrederea în el ;
Partidul Comunist Român
Se cheamă tot ce-avem în noi mai bun.
Încrederea drept temelie are
60 de ani de luptă și viltoare.
Să-ntîmpinăm prin fapte temerare
Această glorioasă-aniversare !

metodă biologică de tratament

ENTRU PRIMA OARĂ ÎN LUME

De curind, un cercetător, medicul der-
matolog Nicolae Eftimescu de la Policl-
nică Spitalului clinic al municipiului
Iurești, a obținut brevet de invenție
pentru un procedeu cu totul original în
tratarea reumatismului cronic și evolutiv
prin boli de colagen. În fapt, odată
cu aplicarea și parafarmacia acestui act ofi-
cial propune pentru întâia oară în
tratarea unor metode biologice în
tratarea maladiilor reumatismale prin
vaccinoterapie antistafilococice.

Bucurîndu-ne de privilegiul de a fi pri-
ma publicație care aduce la cunoștința
marelui public această invenție și desco-
operire de factură mai puțin obișnuită, ne
grăbim să anunțăm de la bun început
că nu ne vom încumeta să facem nici
aprecieri științifice și nici să anticipăm
valoarea terapeutică a vaccinului antireu-
matic elaborat de medicul Nicolae Efti-
mescu. Doriința noastră este de a infor-
ma deopotrivă cercurile științifice și
marea masă a cititorilor noștri că pe
frontul sănătății a apărut o nouă armă
potențială, o nouă speranță în comba-
tarea afecțiunilor reumatismale și că
deci, sîntem îndreptățiți să solicităm din
partea specialiștilor atenție, interes și

(Continuare în pagina 9)

LIVIU TIMBUS ■

Ultimele secvențe ale cincinalului

(paginile 4-5 și 12-13)

Acest număr al revistei s-a tipărit în
ziua de 30 decembrie 1980.

6259 SL

Hotărîtor acum este ca munca noastră să se desfășoare rodnic încă din primele zile ale anului

(Urmare din pag. 1)

tantă. Organizațiile Democratice și Unității Socialiste sînt o prezență activă, dinamică în industrie și agricultură, pe șantiere și în instituții, în unitățile comerciale și în satele de deal și de munte necooperativizate, asigurînd participarea organizată la viața politică a țării a unor largi categorii de cetățeni din toate domeniile de activitate. Succesele acestui cincinal, aportul însemnat al membrilor O.D.U.S. confirmă din plin justetea inițiativei tovarășului Nicolae Ceaușescu, inițiativă care a concentrat toate energiile națiunii și care a demonstrat unitatea în jurul partidului, a secretarului său general. Semnificative în acest sens sînt răspunsurile în fapte ale oamenilor muncii, membri ai organizațiilor frontului. Încă din prima etapă a afirmării lor, organizațiile, membrii O.D.U.S. s-au angajat plenar în ceea ce privește folosirea rațională, cu eficiență sporită, a suprafețelor de teren, a creșterii animalelor nu numai pentru satisfacerea cerințelor proprii, ci și pentru crearea unor disponibilități destinate pieței. S-au angajat prin contracte către stat crescătorii de animale din zonele necooperativizate din județele Brașov, Suceava, Vrancea și altele, munca lor fiind o expresie a modului în care au înțeles să participe la realizarea sarcinilor de plan pe 1980. De asemenea, în întreprinderi și instituții, sub conducerea organizațiilor de partid, O.D.U.S. au colaborat strîns cu sindicatele și organizațiile de tineret, avîndu-și activitatea pe probleme specifice fiecărui loc de muncă. Valorificarea cu eficiență sporită a resurselor materiale, asigurarea folosirii depline a capacităților de producție, funcționarea la parametri proiectați a utilajelor, accelerarea procesului de asimilare, modernizare, înnoire și troizare a produselor, depistarea tuturor căilor de sporire a valorii producției nete fac parte integrantă din activitatea membrilor organizațiilor frontului.

— Ce modalități de acțiune a impus practica? Mă refer la acele căi specifice O.D.U.S. verificate în timp.

— O caracteristică generală o constituie coordonarea organizațiilor componente astfel ca prin programele de acțiune să se realizeze o activitate convergentă a tuturor acestor organizații. O.D.U.S. dispune de forme specifice de informare atît la orașe, cit și la sate, desfășurînd o activitate proorje sub conducerea organizațiilor de partid. Latura teoretică se îmbină strîns cu cea practică, dezbatărilor încercînd să și soluționeze problemele, să găsească pirghiile adecvate asupra cărora trebuie acționat. Deci este vorba de o implicare directă, de o legătură puternică între munca politică și acțiune. Am să dau un exemplu. Iată problema recuperării de resturi de materiale. Desigur, un propagandist ar putea vorbi ore în sir de importanța recuperării resturilor de metale, textile, hîrtie și așa mai departe, de prețul materialelor prime pe piața mondială, de eforturile statului pentru a recupera aceste materii prime, dar simpla afirmare a situației nu înseamnă și implicare. De aceea organizațiile, membrii O.D.U.S. dovedesc înțelegerea acestei probleme nu numai asimilînd-o teoretic, ci acționînd. Ei știu bine care este planul de recuperare în județul sau orașul lor, cei de la cartiere cunosc ce sarcini le revin în acest sens și acționează în consecință. În același dezbateri teoretice se stabilește și modul concret de acțiune, calea cea mai adecvată pentru ca activitatea membrilor O.D.U.S. să fie eficientă.

— În acest context al dezbaterilor democratice și fructuoase își găsește locul și adunările publice organizate sub genericul Tribunei democratice, despre care tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că se afirmă ca un cadru deosebit de prielnic pentru exercitarea tot mai activă a libertăților și drepturilor democratice ale cetățenilor. Acest forum a relevat în primul rînd climatul de deosebită răspundere în abordarea celor mai diverse probleme, de larg interes cetățenesc.

— Instituționalizată la Congresul al II-lea al frontului, Tribuna democratice este încă o expresie a gînirii revoluționare, novatoare a conducătorului partidului și statului nostru. Ea s-a dovedit a fi o înaltă școală a responsabilităților civice,

o adevărată experiență de modelare a conștiinței și a comportării în muncă și viață. Este semnificativ faptul că în cadrul adunărilor publice, care au avut loc, cetățeni de toate naționalitățile și din toate domeniile vieții sociale, și-au exprimat satisfacția și au adresat mulțumiri conducerii partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru prilejul ce li se oferă de a-și exercita direct dreptul de a ridica orice problemă, de a se informa, în acest forum cetățenesc. Trebuie să spunem că, la început, acest dialog dintre mase și factorii de răspundere a întâmpinat unele dificultăți tocmai datorită noutății sale, datorită lipsei de experiență. Perfecționarea sa este un proces continuu pentru că însăși viața noastră se schimbă. Apar probleme noi în devenirea societății noastre, în dezvoltarea ei. Nu se poate da o rețetă a reușitei. Atît pentru noi ca organizatori, cit și pentru factorii de răspundere, pe de-o parte, și cetățenii, pe de altă parte, cea mai importantă problemă este rezoluția adunărilor publice, delegarea unor persoane competente pentru a susține acest dialog, angajarea comună în soluționarea problemelor de interes prioritar. Seriozitate și competență, iată atribuțiile pe care trebuie să le îndeplinească în primul rînd Tribuna democrației, atribuție care pot garanta acel climat de sinceritate, de încredere capabil să conducă la rezolvarea problemelor ridicate. Un element important este și responsabilitatea participanților, modul în care se soluționează prioritățile într-un consens colectiv, cu contribuția tuturor. Se observă în această direcție un anume decalaj între numărul de propuneri și promptitudinea asimilării lor. A înregistra nu înseamnă a rezolva. Este necesar mai mult realism în abordarea problemelor, astfel ca ele să fie rezolvate, înregistrarea lor funcționarească, birocratizarea micșorînd eficiența dialogului. Dealtfel, toate aceste probleme de organizare stau mereu în atenția F.D.U.S. în vederea organizării Tribunei democratice, la înălțimea scopului propus: dialog viu, competent, responsabil cu urmări directe în viața colectivității.

— Care sînt sarcinile prioritare ale Frontului Democratice și Unității Socialiste și ale Organizațiilor Democratice și Unității Socialiste pe anul 1981?

— Cea mai importantă sarcină este, desigur, transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului. În industrie, membrii organizațiilor frontului trebuie să acorde în continuare o deosebită atenție realizării producției fizice, a sporirii valorii producției nete, în condițiile unui consum minim de materii prime, a mai bunei lor gospodării, precum și a obținerii unei calități care să facă produsele românești din ce în ce mai competitive în lume. În domeniul agriculturii vom pune accentul pe folosirea rațională a întregii suprafețe agricole și arabile, pe îmbunătățirea raselor de animale, pe sporirea randamentelor la producția vegetală și animală. De asemenea, sarcini de mare importanță revin organizațiilor frontului în ceea ce privește activitatea de investiții, unde, în principal, trebuie acționat cu maximum de fermitate pentru grăbirea punerii în funcțiune a capacităților în curs de execuție. Pe planul aprovizionării populației, F.D.U.S. și O.D.U.S. vor mobiliza toți oamenii muncii în vederea realizării programelor de producție a bunurilor de consum alimentare și nealimentare, a extinderii producției industriale mici și a livrării integrale, ritmice, a tuturor mărfurilor prevăzute la fondul pieței. Organizațiile frontului vor acționa ferm pentru mobilizarea cetățenilor de la orașe și sate care au în folosință terenuri, indiferent de mărime, pentru cultivarea acestora cu produse strict necesare consumului, pentru creșterea unui număr cit mai mare de păsări și animale care să asigure, pe lîngă satisfacerea cerințelor proprii, și unele disponibilități pentru piață. În legătură cu înfăptuirea acestor sarcini tratate de partid, organele de conducere ale F.D.U.S. și O.D.U.S. își vor perfecționa formele și metodele de muncă, își vor intensifica acțiunile comune de îndrumare și control asupra activității din toate domeniile vieții materiale și spirituale. V-am prezentat, în mare, sarcinile Frontului Democratice și Unității Socialiste, ale Organizațiilor Democratice și Unității Socialiste și membrii lor la sfîrșitul acestei convorbiri că hotărîtor acum este ca, în spiritul orientărilor emise în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R. precum și la plenara Consiliului Național al F.D.U.S., munca să se desfășoare rodnic încă din primele zile ale anului viitor.

Ziua bună, de dimineață se cunoaște

De la o lună la alta în multe dintre orașele și comunele vilcene interesul și participarea cetățenilor la „Tribuna democrației” au crescut simțitor, accentuîndu-se dialogul direct dintre cadrele de conducere de partid și de stat și oamenii muncii. Astfel, de la începutul anului și pînă în prezent au fost organizate 1137 întruniri în cadrul „Tribunei democratice” atît la nivelul municipiului Rîmnicu Vîlcea, al orașelor și comunelor, cit și pe cartiere sau sate. La aceste întruniri au participat peste 116 000 cetățeni de diferite categorii sociale, în rîndul cărora circa 8 300 au luat cuvîntul la dezbateri. În cîteva orașe și comune, cum ar fi Drăgășani, Govora, Olănești, Ocelele Mari, apoi Băbeni, Bunești, Frîncești, Galicea, Mureasca, Păușești, Perșani, Popești și Stroieni se organizează lunar astfel de întruniri, programate cu regularitate în aceeași zi a lunii, ceea ce permite cetățenilor să se pregătească din timp întrebările sau propunerile. Trebuie subliniat că a existat posibilitatea dezbaterii libere, democratice a oricărei probleme care frămîntă obștea, punîndu-se direct întrebări reprezentanților organelor de partid și de stat despre acele aspecte ale vieții economice și sociale care îi interesează pe participanții. Uneori, discuțiile s-au încheiat în jurul unor probleme enunțate direct în cadrul adunărilor, cum a fost cazul, de exemplu, la întrunirile organizate de consiliile orașenești Govora și Olănești ale F.D.U.S., la care au luat parte și oameni ai muncii veniți la odihnă și tratament în stațiuni, aici dialogul concentrîndu-se asupra calității serviciilor și a acțiunilor culturale.

Ca urmare a propunerilor formulate de cetățeni și cu participarea lor efectivă, s-au întreprins, între altele, următoarele: amenajarea unei baze volante de preluare a animalelor în orașul Ocelele Mari, un teren de sport la Ocnița, colectarea unor cantități sporite de materiale refoșabile, construirea în comuna Livezi a nouă podete și a unei punți peste riul Olteț, săparea a 24 fîntini și pietruirea unor drumuri în aceeași comună, plantarea a aproape 200 000 arbori și pomi în Olănești etc.

Aceste rezultate bune raportate într-o recentă adunare generală convocată de Consiliul județean Vîlcea al F.D.U.S. n-au făcut uitate lipsurile, desore care s-a vorbit deschis. În comuna Bujoreni, spre exemplu, de la începutul anului nu s-au desfășurat decît șapte întruniri cu cetățenii, și doar la nivelul unor sate aparținătoare, iar în Alunu numai cinci la nivelul satelor și una singură la nivel de comună.

Fără îndoială că acolo unde adunările au numai un caracter festiv, și nu de lucru, unde propunerile nu sînt tratate cu răspundere, iar dialogului nu i se dă atenția cuvenită, cetățenii nu participă cu interes. În comuna Fîrțenești, după con-

statările recente ale unei echipe de control a Consiliului județean al F.D.U.S. în acest an nu s-a desfășurat nici măcar o singură adunare „Tribuna democrației”. Situații necorespunzătoare se întîlesc și în comunele Budești, Dăncei, Ionești, Laloșu, Roesti, Stoenesti, Golești, Berislăvești, Racovița sau Pietrari, care n-au ținut la nivelul comunei decît două sau trei adunări cetățenești. Mai mult decît atît, trebuie subliniat că problemele sesizate de cetățeni în aceste adunări rămîn înscrise doar între copertile unor registre, lipsind receptivitatea din partea cadrelor de conducere pentru rezolvarea lor. Pentru curmarea acestei atitudini este necesar să se instaureze regula generală ca de la începutul fiecărei adunări cetățenești să fie mai întîi informații despre modul cum au fost rezolvate cererile și observațiile lor, cum s-au valorificat propunerile făcute în întrunirile precedente.

— Tovarășă Maria Predisor, sîntetă președinta Comitetului Organizațiilor Democratice și Unității Socialiste din Combinatul de prelucrare lemnului din Rîmnicu Vîlcea, unul dintre cele mai mari din țară de acest profil. Vă rugăm să ne spuneți care au fost principalele acțiuni întreprinse, cu sprijinul organizației de partid, de către membrii O.D.U.S. din întreprinderea la care lucrați?

— Aș vrea mai întîi să arăt că în cadrul combinatului nostru se realizează toată gama de produse rezultată prin prelucrarea lemnului, de la placaj, panou, furnir și PAL pînă la mobilă de diverse genuri — o producție industrială în valoare de sute de milioane de lei anual. În ceea ce privește activitatea Organizațiilor Democratice și Unității Socialiste, cele nouă organizații, grupate pe secții și ateliere de producție, cuprind 899 membri. În general, pot spune că avem o activitate destul de bună, canalizată în special spre rezolvarea unor probleme ale producției, cum ar fi cele pentru asigurarea unei folosiri cit mai judicioase a masei lemnoase, această bogăție a patriei pe care noi trebuie să o utilizăm chibzuit, cu pierderi cit mai mici.

— În ce fel reușiți acest lucru și care este contribuția membrilor organizațiilor în fruntea cărora vă aflați?

— Vedeti dumneavoastră, noi utilizăm peste 150 000 metri cubi de material lemnos în fiecare an, din care circa 45 000 — 50 000 ajung, în final, resturi de fabricație. Cu alte cuvinte, problema refolosirii cantității de lemn care rămîne după prima prelucrare este pe primul plan, iar aici inițiativele oamenilor muncii au fost întotdeauna bine primite, inclusiv cele ale membrilor O.D.U.S. Așa da cîteva exemple. La Fabrica de placaje, în urma prelucrărilor rămîn un fel de role de 16—18 cm, care pînă ru demult erau tocate sau vindute populației drept lemn de foc.

S-a stabilit însă acum ca întreaga cantitate să fie utilizată în producția de PAL — inițiativă la care au contribuit inginerul Vasile Smeureanu și muncitorii Ion Ciucă și Stefan Anton. La Fabrica de furniri este, în urma prelucrărilor rămîn din bușteni un fel de prisme, care acum sînt folosite pentru debitare în cherestea ori pentru confecționarea ambalajelor pentru produsele din combinat. I-aș aminti aici pe inginerii Gheorghe Pîloiu, subinginerul Nicolae Dunoiu, muncitorii Ioana Rugușitu și Elena Zugravu. La atelierele de elemente mulate din furnire (unicat în țară), astăzi se folosește circa 65 la sută din material în loc de 45 la sută, pînă nu demult. La atelierele de mulate din așchii — din care se fac elemente decorative care se aplică pe mobilier — relevăm contribuția inginerului stagiar Mihai Crăciun, a subinginerului Dumitru Nemțeanu, a muncitorilor și muncitoarelor Nicolae Diaconu, Vasile Dascălu și alții. Amintesc și despre acțiunea de folosire a unor deșeuri (care nu mai puteau fi utilizate altfel) prin arderea lor în cazanele principale, în urma unor modificări ale acestora. Rezultă o

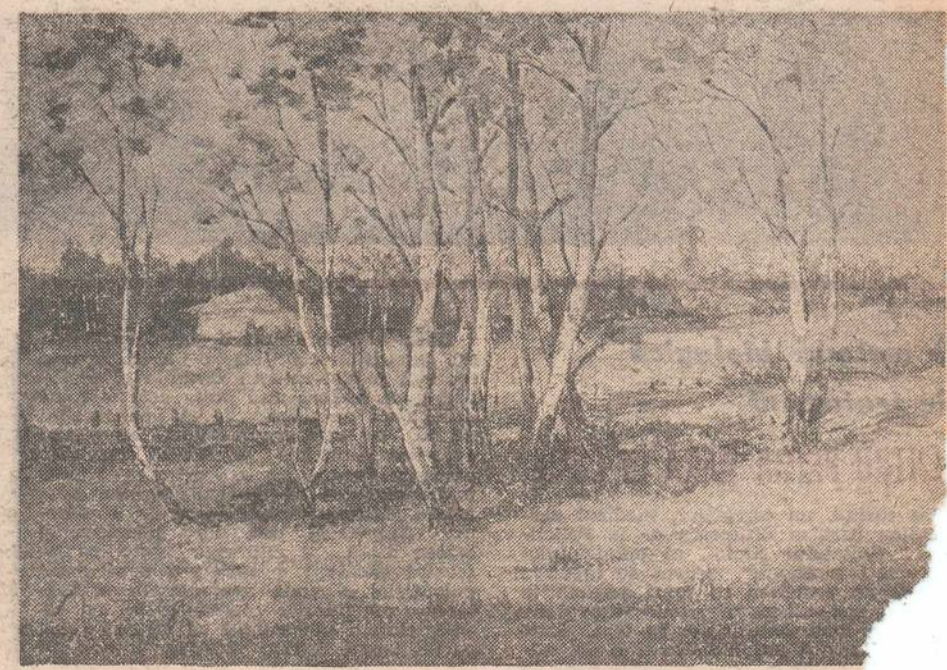
reducere a consumului de combustibil lichid de circa 350 tone în acest an. Aici aș menționa numele maistrului Gheorghe Urican și al lui Vasile Suditu.

— Sînteți mulțumită de rezultatele înregistrate?

— Numai parțial. Consider totuși că sîntem încă abia la început, că și întreaga activitate pe linie de O.D.U.S. Totuși, oameni care nu făceau parte pînă nu demult din nici o organizație de masă, astăzi sînt cuprinși într-o formă activă, au plătit prima cotizație și primesc acum carnetele de membru al F.D.U.S. În cadrul adunărilor pe organizații se pun în discuție o serie de probleme care îi interesează, cum ar fi problemele legate de educația cetățenească, de modul de comportare în producție a unor colegi etc. Nu excludem nici aspectele economice mai generale ale întreprinderii, de care ținem să-i legăm pe membrii O.D.U.S. în mai mare măsură ca pînă acum, să simtă că și ei pot să-și aducă o contribuție la bunul mers al muncii.

Cum se vede, deși întîmpinăm și greutăți inerente începutului, activitatea organizațiilor democratice și unității socialiste din județul Vîlcea se află de acum pe un drum bun, oamenii fiind însă conștienți că pot și trebuie să facă mai mult.

DUMITRU GRAUR

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a analizat stadiul acțiunii de tipizare a materialelor și elementelor de construcții și instalații.

Tipizarea — instrument eficace de raționalizare a producției, de reducere a consumurilor materiale

„Trebuie să avem în vedere că numai și numai pe baza activității productive a tuturor oamenilor muncii, prin ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime și a calității producției vom obține creșterea eficienței, vom asigura tot ce este necesar pentru progresul patriei noastre, pentru îndeplinirea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate”.

„Trebuie să trecem mai hotărât la creșterea eficienței economice în toate sectoarele de activitate. Să punem un mare accent pe valorificarea superioară a materiilor prime pentru a obține din aceeași cantitate de materii prime produse cu un grad ridicat de prelucrare și cu o înaltă calitate. Numai așa vom putea asigura — în corelare cu celelalte măsuri prevăzute — îndeplinirea programului de creștere a eficienței, a rentabilității tuturor sectoarelor de activitate, de sporire a veniturilor tuturor unităților și a veniturilor oamenilor muncii, a venitului național”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Într-un nou și rodnic dialog, sub semnul preocupărilor permanente pentru utilizarea judicioasă a materiilor prime și energiei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a examinat miercuri trecută, împreună cu cadre de conducere din ministere economice și alte organe centrale, cu specialiști din unități de cercetare și proiectare, din centrale industriale și mari întreprinderi, — în cadrul unei expoziții amenajate la complexul din Piața Științei — stadiul finalizării acțiunii de tipizare a materialelor și elementelor de construcții și instalații.

În țara noastră, potrivit orientărilor date de secretarul general al partidului, activitatea de tipizare s-a conturat într-o nouă concepție și formă organizatorică, ea implicând toate ramurile economiei. În acest cadru, problemele legate de tipizarea materialelor și elementelor de construcții și instalații sunt de o deosebită însemnătate și actualitate pentru îndeplinirea, în condiții de eficiență mereu mai ridicată, a obiectivelor prevăzute în planul pe 1981 și pe întreg cincinalul viitor, în conformitate cu prevederile Legii investițiilor, adoptate de curând de Marea Adunare Națională. Transpunând în viață indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, specialiștii, toți lucrătorii din sectorul investițiilor au acționat cu fermitate pentru ca tipizarea să devină un instrument eficace de raționalizare a producției, de reducere a consumurilor de materii prime și materiale, de combustibil și energie electrică, concomitent cu îmbunătățirea neîntreruptă a calității produselor.

La expoziție, unde au fost prezentate ultimele rezultate obținute în tipizarea produselor care concură la realizarea obiectivelor de investiții, secretarul general al partidului a fost informat cu privire la eforturile depuse de specialiști în vederea reducerii numărului de materiale destinate lucrărilor de investiții, a folosirii pe scară largă a resurselor locale. S-a arătat că acțiunea de tipizare a condus, până în prezent, la o reducere substanțială a tipurilor de materiale și elemente de construcții și instalații — de la 11 000 la circa 970. Calculele arată că pe aceste căi se va obține, în cincinalul 1981—1985, o reducere cu circa 8 la sută a valorii construcțiilor, cu circa 26 la sută a consumului de metal, cu 20 la sută a celui de ciment. Reduceri însemnate se vor obține și la alte materiale de construcție.

Exponatele prezentate relevă rezultatele bune obținute — în acțiunea de tipizare — în economia forestieră și a materialelor de construcții, în construcția de mașini,

strucție, a recomandat ca la întocmirea proiectelor și realizarea locuințelor pentru localități mai mici să se aibă în vedere încălzitul cu sobe, la care să se folosească cărbuni și alți combustibili inferiori. Prefabricatele ce se realizează cu mari consumuri de metal și ciment, precum și de combustibili, urmează să fie, mai ales la sate, înlocuite. Totodată, s-a cerut să se folosească cu mai multă răspundere și simț gospodăresc lemnul. Economisirea de metal, înlocuirea materialelor de construcție pentru producerea cărora se utilizează ca materii prime produse petroliere, reproiectarea unor sortimente, cum ar fi corpurile de iluminat, care în momentul de față sunt supradimensionate, găsirea de soluții în vederea reducerii hanelor termocentralelor, evitarea transportului unor materiale, cum ar fi nisipul și pietrișul,

la distanțe mari — sunt tot atâtea sarcini care decurg din indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul discuției de lucru de la expoziție. O atenție deosebită s-a acordat, de asemenea, folosirii cenușilor de termocentrale care reprezintă o materie primă ce se găsește în cantități mari și care trebuie să-și găsească o valorificare corespunzătoare în industria materialelor de construcție.

Participanții la dialogul de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu au dat asigurări că vor face totul pentru transpunerea în viață a indicațiilor și orientărilor date, a prevederilor Legii investițiilor, astfel încât tipizarea să aducă o contribuție de seamă la sporirea eficienței și promovarea progresului tehnic în construcții.

ION CODRU ■

În brazda acestei ierni

Județul Ialomița

Recolta de miine — un viitor imediat

Sub lumina indoită cu o ceață lăptoasă, de sfârșit de decembrie, cimpurile germinează o recoltă în dimensiunile căreia s-a investit, și în toamna abia încheiată, trudă multă, efort, abnegație. În Ialomița, unul dintre principalele județe agricole ale țării — dispune de 512.000 ha arabile, dintre care 361.000 irigate —, premisa recoltei de miine o aflăm, în parte, în chiar rezultatele remarcabile prin care acest colț de țară încheie acest cincinal. De la 10.600 lei în 1975, producția globală agricolă pe locuitor s-a ridicat în 1980 la 49.000 lei, iar ponderea zootehniei, în ansamblul ei valoric, atinge 32,5 la sută. Dar nu este mai puțin adevărat că aceste cimpuri, parcă fără sfârșit, neistovite în puterea lor de a germina, în marele lor salt către prosperitate, privesc întruna spre viitor. Și în agricultura viitorului nu este niciodată îndepărtat. În agricultura viitorului este, mereu, imediat, presant, bate la ușă.

El este un viitor imediat pentru toate cele 96 cooperative agricole de producție, 24 întreprinderi agricole de stat și 19 asociații economice intercooperatiste din Ialomița, în ale căror proiecte privind recolta de miine ne inițiază ing. Ștefan Șterfenițu, director tehnic al Direcției agricole județene. Producțiile medii la hectar, planificate pentru 1981, se ridică la 3.580 kg la grâu, 5.576 la porumb, 2.360 kg la floarea-soarelui, 39.800 kg la sfecla-de-zahăr și 17.720 kg la legume. Este mult, este puțin în raport cu posibilitățile? Interlocutorul nostru ne asigură că este vorba despre un plan înainte de toate realist. Îndrăzneala nefiind o calitate umană care trebuie neapărat planificată. Și nu încapă nici o îndoială că cei îndrăzneți și harnici vor îndrăzni și în acest an agricol, cum au îndrăznit și în anul abia încheiat. Ion Spătăreanu, Mircea An-

ghel Dan, Gheorghe Ghiță, ing. Vasile Berbecel și Constantin Popa, președinții cooperativei agricole de producție din comuna Gheorghe Doja. Grindu, Muntenii Buzău, Smirna și Dor Mărunt, ca și oamenii pe care contează, cunosc demult răsplata cuvenită celor obișnuiți să țin-tească mai sus, mai înalt. Ca și cooperatorii din Grivița, Reviga, Săpunari și Borcea II, care nu o dată au obținut recolte frumoase la grâu, la floarea-soarelui sau porumb. Cei din Borcea, ca să oferim un singur exemplu dintr-o istorie recentă a îndrăzneții agricole ialomițene, au ridicat producția de porumb, în 1980, la peste 10.000 kg porumb boabe la hectar. Cu alte cuvinte, încheie ing. Ștefan Șterfenițu, planurile agricultorilor ialomițeni pentru 1981 nu sînt nici mai mult, nici mai puțin decât realiste, nu înțelesul prudent al cuvintelor, ci în sensul darului lor de a dezvălui o dimensiune anume a chibzuinței.

Și starea lor de a fi, astăzi, cînd o parte importantă a recoltei de miine germinează în cîmp, fiind însăși în timpul, în condițiile optime și în perioada optimă, este tot munca. Ei traversează astăzi zilele luării în posesie a celor 100.450 tone substanță activă repartizate județului, pentru a putea declanșa fertilizarea faziale ale grului odată cu primul îngheț. Sau întreprind fertilizări cu îngrășăminte naturale, mai cu seamă în perimetrul destinate legumelor și sfeclei-de-zahăr. Și dincolo de preocupările la zi, desfășurate contracronometrul, al doilea interlocutor al nostru, ing. Marin Capizis, directorul Trustului I.A.S. Ialomița, consideră că în anul 1981 nu trebuie pierdute din vedere premisele deosebit de favorabile sub semnul cărora campania, lungă campanie a unui ciclu

agricol a și început. În primul rînd, nu trebuie pierdut din vedere faptul că noua legislație a prețurilor în agricultură, prin excelență stimulativă, ținește să transforme toate unitățile și toate sectoarele de producție în unități și sectoare rentabile. În viziunea care a inițiat această nouă legislație sînt implicate o optică sănătoasă, un spirit revoluționar fertil pentru ziua de miine a agriculturii românești. Apoi, nu trebuie pierdute din vedere nici condițiile materiale ca atare în care a avut loc detenta noului agricol, cit și condițiile în care viitoarele lui campanii își vor perpetua cursul. culturile din toamnă au fost însăși în epoca optimă și au fost excluse orice exagerări în privința sondării experimentale a elasticității limitelor acestei perioade optime; cantitatea de umiditate immagazinată în sol, în urma unor precipitații relativ abundente, de la începutul lui septembrie pînă în prezent, este mai mult decât suficientă ca să putem afirma auspiciile favorabile sub care culturile intră în iarna deplină; anul trecut fiind un an intrucitva seceret, pămîntul a reținut cantități apreciabile de substanțe nutritive al căror efect, desigur, se va transfera asupra recoltelor viitoare; apoi, pentru că despre Ialomița este vorba, mai trebuie spus că asolamentele mari, rotația culturilor în sistemul staționarilor unor sole de 1.000—200 ha, reprezentată în acest județ, începînd cu anul agricol în curs, o realitate, cu consecințe profitabile în ceea ce privește ridicarea randamentului mecanizării; în sfârșit, tot despre Ialomița fiind vorba, există în județ o experiență acumulată și sedimentată în folosirea pe scară largă a hibridului timpurii, semitimpurii și semitardivi, incit, prin însăși însămînțarea lor prioritară în primăvară, se conturează ferm șansa ca pînă la 15 noiembrie viitor porumbul să fie cules de pe toate suprafețele cultivate.

Și porumbul, în întreprinderile agricole de stat din județul Ialomița, unde i s-a rezervat 45 la sută din suprafața arabilă a unităților, ne asigură ing. Marin Capizis, prezintă ponderea absolută a producțiilor. Și mai mult despre importanța acestei culturi ne-ar putea spune Ion Stan, directorul I.A.S. Lehliu, sau Alexandru Bobică, directorul I.A.S. Dragalina. În fiecare an, unitățile I.A.S. din județ produc în jur de 40.000 tone porumb știuleți, ceea ce înseamnă, de fapt, un tren cu 4.000 de vagoane. Și nu ar fi lipsit de interes să amintim că nu-

mai la I.A.S. Ciulnița, în ferma ing. Ștefan Sprincenatu, care a realizat aproape 10.000 kg porumb boabe la hectar pe o suprafață nu mai mică de 530 ha, a fost încărcat un număr apreciabil din lungul șir al vagoanelor amintite.

Însă ora recoltei de miine, amploarea și prețul ei, desigur, nu bate și nu le aflăm doar în cîmp, sau în șiruri de cifre. Ora recoltei de miine bate ferm și exact chiar alături de timpurile motoarelor care vor înstăpini, începînd din primăvară, ogoarele și canalele de irigație. Mai calificat decât oricine să ne dezvăluie intensitatea activității din atelierele mecanice ale județului, ing. Alexandru Raicu, directorul Trustului S.M.A. din Ialomița, accentuează măsurile întreprinse în direcția specializării operațiunilor menite să readucă la un nivel optim de funcționare întregul parc de tractoare și mașini agricole din dotarea agriculturii ialomițene. Trei centre de reparații — la Dragalina, Andrășești și Cuza Vodă — au luat în primire motoarele tractoarelor pînă la 80 CP. Centrul de la Tândărei este profilat pe combine autopropulsate și tractoare de 180 CP. Alte ateliere s-au specializat în repararea semănătorilor prăsoare, motopompelor, remorcilor, echipamentelor pentru combinele C12, instalațiilor hidraulice și pompelor de injecție. La Dragalina și Jegălia tractoarele suportă reparații capitale. Și este vorba, printre altele, de nu mai puțin de 5.600 tractoare și 2.400 combine, programate să fie reparate în stare optimă de funcționare pînă la 31 martie 1981, indiferent de destinația și campania agricolă pentru care sînt pregătite. Efort pe parcursul căruia tehnicienii Tudor Stăneș și Marin Stan, sau ing. Marcel Andrei, și în iarna aceasta, au un cuvînt greu de spus.

Demn de remarcat este și faptul de aflarea județului Ialomița al un seturi de mașini agricole noi, perfecționate, cum ar fi combina Carp 4, se întinde, în jur de 590 unități intrînd nu demult în dotarea stațiilor de mecanizare a agriculturii. Fapt care, evident, se înscrie și el printre premisele favorabile ale noului an agricol, care-și plămădește în Ialomița, în acest început de an nou temeiul cu semnificații implicate în belșugul toamnei care vine.

MIHAI PELIN

Dr. Ing. Ioan Gheorghiu, director general al Direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară a județului Timiș ● Născut la 20 august 1928, Tibănești, jud. Iași ● Absolvent al Școlii profesionale pentru agricultură din Dragomirești Vale (județul Ilfov), cu diplomă de maitru semnată de acad. Traian Săvulescu ● Școala medie horticolă din Curtea de Argeș — tehnician ● Facultatea de horticultură a Institutului agro-nomic „Nicolae Bălcescu” București ● 1956—1965: șef de fermă, iar între 1965—1969, director la I.A.S. Buzias; de la 1 ianuarie 1970: director general al D.G.A.I.A. Timiș ● Teză de doctorat „Influența macro și microelementelor asupra cantității și calității strugurilor și vinurilor din soiul Riesling italian din podgoria „Dealul Șlagiului” ● Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” (Clasa a IV-a), Ordinul Muncii Clasa a III-a, Ordinul „Meritul Agricol” Clasa a III-a ● Membru al Biroului Comitetului Județean Timiș al P.C.R., vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Timiș.

— E ultima duminică a anului '80; aici, la Direcția agricolă se muncește. Întîmpinată cu bucurie Anul nou?

— Trăgînd linia și făcînd bilanțul, intrucît încheiem un cincinal, putem fi mulțumiți cu rezultatele anilor 1976—1980 care, comparativ cu perioada anterioară, sînt superioare la toate capitolele. Fac apel la cifre, la graiul lor concludent, pentru a justifica această stare; pe cincinalul aproape de final, agricultura județului Timiș — aci intrînd cooperative

Județul Timiș

Au cîștigat cei care au muncit tot timpul, fără să aștepte doar zilele cu soare

agricole de producție, întreprinderi agricole de stat, asociații economice intercooperatiste, gospodăriile ale populației — a înregistrat creșteri ale producțiilor medii de 16 la sută la grâu și seacă, 60 la sută orz și orzoaică, 21 la sută porumb, 18 la sută legume; în zootehnie, sporurile de efective sînt de 12,6 la sută la bovine, 24 la sută — porcine, 34,7 la sută — păsări, 7,5 la sută — ovine, iar producția totală de carne în greutate vie a fost mai mare de 19,4 la sută, la lapte de vacă: 15,5 la sută, ouă 41,6 la sută, lînă 21,4 la sută.

— Comparațiile cu cincinalul 1971—1975 sînt, într-adevăr, elocvente și meritați dumneavoastră, cei ce muncii în agricultura județului Timiș, toate felicitările pentru că aceste izbînzii sînt rodul trudei și priceperii țăranilor, mecanizatorilor, specialiștilor din unități și organe agricole.

— Mai mult, aceste rezultate sînt urmarea firească a sprijinului constant acordat de conducerea partidului și statului, a materializării indicațiilor și orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitelor de lucru efectuate în județul Timiș. Numai în ultimii zece ani, au fost desecate 410.000 hectare, efectuîndu-se lucrări pe cît de complexe, pe atît de costisitoare, tocmai în scopul de a ridica fertilitatea pămîntului, și paralel, ca în întreaga țară, de altfel, baza tehnico-materială a agriculturii timișene a ajuns la cote spectaculoase — ceea ce a cerut eforturi financiare fără precedent. Desigur, procesul acesta continuă pe un plan calitativ superior, sarcina noastră, a tuturor celor care muncim în agricultură, fiind realizarea unei profunde revoluții agrare, cum prevăd

documentele programatice ale Congresului al XII-lea al partidului.

— Înainte de a păși, cu gîndul, în 1981, v-aș ruga să nu uităm anul cel bătrîn...

— Și capricios! 1980 s-ar putea asemui, cît în eu minte, cu 1970, atîta a fost de sucit. Bunoară, în aprilie, din 30 de zile, în 26 a plouat, iar temperatura, în sol și în aer, s-a menținut la plus 4 grade Celsius, față de media multianuală de nouăzeci grade Celsius, ceea ce a influențat perioada de însăși, răsărirea porumbului, ducînd la putrezirea semințelor, la reluarea costisitoare a acestor lucrări. Dealțul, în perioada de vegetație (martie — septembrie), față de suma normală a temperaturilor, în Timiș s-a înregistrat un deficit termic de 340 grade Celsius.

— Adică, în anul '80, soarele nu prea ne-a încălzit.

— Dar să nu înțelegem că pricina rezultatelor mai slabe la unele culturi s-ar afla numai în dărnicia sau „dinții” astrului zilei. Muncind de mulți ani în agricultură, m-am convins de un adevăr fundamental: nu poți obține rezultate bune fără inițiativă. În paranteză fie spus, competența o apreciez ca implicită acestei profesii, deși unii mai cred povestea aceea cu relația sinonimică dintre agricultură și... fotbal. '80, cum ziceam, a fost un an greu, cu ploii multe, apoi cu seceretă, au urmat alte precipitații, iar în noiembrie a căzut zăpada; totuși, au cîștigat aceia care au muncit tot timpul, minut, oră, zi bune de lucru, fără să aștepte eternul „miine va fi soare și dau lovitură”.

— Vă rog să aduceți confirmări cifrice.

— Bineînțeles. Și comparații. Între vecini, ca să fie cit mai clar. La grâu, C.A.P. Dudeștii Noi a realizat o medie de 5.164 kg iar BEICHERECUC MIC — 4.613 kg; C.A.P. DUMBĂVITA 4.060 kg, C.A.P. GIROC 2.724 kg; C.A.P. LIEBLING — 4.867 kg, iar C.A.P. SAG — 2.804 kg. La porumb: deși C.A.P. TOPOLOVATU MARE a depășit 9.000 kg, la doi pași ICTAR-BUDINT, cu o producție, totuși ridicată, a realizat 5.112 kg, ca să nu mai zic că, în zona de deal, cooperativele agricole de la CIREȘU și ZARZANI abia au trecut de 500 kg!

— Știu că, în Timiș, e mult cernoziom. — Din cele 566.450 hectare teren arabil, doar 186.120 ha sînt acoperite cu cernoziom. În rest avînd cum toate tipurile de sol de la grele la foarte grele: lăcoviste (21 la sută), brune, podzolite și podzoice (19 la sută), aluviale și aluvioni (17,4 la sută), sărături.

— Pămîntul, pămîntul... Nu e obosit?! — Treceam la alt subiect?! Vedeți cit e de complexă agricultura?! Pămîntul, ca mare avuție națională, trebuie să-l

păstrăm și să-l iubim ca lumina ochilor. Important, pentru a-l feri de vlăguire, e să-l călcăm, să-l bătătorim cît mai puțin! Să trecem pe ogor abia pe virful picioarelor! E nevoie, încă, de agregate multifuncționale, care să evite repetarea drumurilor; numai la sfecia, acum, după semănătoare, urmează 3—4 treceri la prășit, două la combaterea dăunătorilor, 4 la recoltat.

— Cu promisiunea de a reveni, într-o altă convorbire, asupra citerva ideii că vă frămîntă, să aruncăm un ochi pe gard și să-i stringem mîna lui „Șl. Cui trăiți această apropiată întîlnire?”

— Întrebare ușoară, răspuns dificil, fiindcă n-avem nici spațiu nici timp ca să stăm la tafas, să vorbesc despre programele noastre de acțiune — întocmite sub direcția îndrumare a Biroului Comitetului județean de partid — pentru a da agriculturii timișene dimensiunile calității și ale maximei eficiențe, corespunzător sarcinilor tratate de conducerea partidului și statului pentru primul an al cincinalului 1981—1985. Eșența muncii noastre ar fi: producții cît mai mari cu cheltuieli cît mai mici! Atît la vegetal cît și la zootehnie. Anul 1981 l-am început... încă din vară, cînd la nivelul CUASC-urilor s-au definitivat asolamentele unitare și amplasarea culturilor pe sol. Apoi, am însăși grîul, orzul, culturile furajere, am reanalizat structura hibridurilor de porumb, pentru reducerea suprafețelor cultivate cu hibridi tardivi (doar 13,8 la sută). Vreau să scurtăm perioada de vegetație.

— Acum, ce se poate vedea pe cîmp?

— La S.M.A.-uri se fac reparații, în toate unitățile s-a desfășurat ori se încheie adunările generale, se debatd cifrele de plan, se stabilesc măsurile. În zootehnie: „foc continuu”. Periodic, Biroul Comitetului județean de partid organizează controale matinale în ferme zootehnice, analizează situația, stabilește măsurile. Scopul: îmbunătățirea organizării muncii, întărirea disciplinei, a răspunderii, sporirea efectivelor, modernizarea, gospodărirea bazei furajere, creșterea producțiilor de carne și lapte. Dealțul, avem un program de modernizare a mulsului în toate fermele de vaci din C.A.P.-uri, program care se va încheia în 1983.

— Așadar, nu se stă la gura sobel.

— Nici gînd. Acum vă răspund la întrebarea cum întîmpinăm anul 1981: încrezători că — înălțînd lipsurile, greșelile, ireponsabilitatea, comoditatea lenei în gîndire și faptă, adică muncind mai bine — vom dobîndi aici, în Timiș, rezultate cu care să ne fîlim. Pe măsura, de fapt, a avînturilor noastre.

TEODOR BULZA

se face piinea verii

Semne bune anul are

Cu ce sentimente încheie un an și începe altul un specialist al muncilor câmpului? Ing. Vladimir Roșulescu, directorul Trustului S.M.A. al județului Dolj, n-are, zice, de dat alt răspuns decât acela pe care l-ar da, la ceasul de față, întrebați fiind la fel, oricare din colegii lui, risipiți pe câmpurile țării. Ne poate deci spune că anul 1980 a fost pentru ei, pentru mecanizatorii agriculturii, un an de efort, aspru gravat în memoria locului, marcând o luptă dramatică, de uzură, extenuantă la culme, solicitând și mușchii, și nervii, și rezistența fizică, și suința organizării, a dirijării eforturilor, a fructificării lor. Timpul, în tot acest timp, n-a prea tinut cu oamenii, a fost mai rece, mai posomorât ca-n alte dați, mai aproape de cotă neliniștii, mai departe de steaua recoltei, care s-a mutat pe cer, de credeai că n-o s-o mai ajungi niciodată. Lucrările câmpului au întârziat, bătrîmul Hiesod a fost supărat, au fost altele munci și zile care, mereu și mereu, au trebuit prinse din urmă, prin efortul oamenilor și al mașinilor. Acum, mașinile s-au mutat în atelierele S.M.A.-urilor, pentru revizii și reparații. Se stă bine cu treaba asta, „operativa” de azi, 25 decembrie, le-o confirmă (procentul de reparații, aici, în Dolj, este cu mult deasupra mediei pe țară). Dacă vreiți, adăugați Ing. Vladimir Roșulescu, haideți să vedem ce-i cu aceste mașini, e instructiv.

Mergem la S.M.A. Virvor, nu departe de Craiova. E o dimineață cu cerul moale, zăpezile se topesc, trecem printre fișii de mil negru, strângulate de bălți (solul locului, un brun roșcat de pădure cu inserții podzolice, este impermeabil, ține apa deasupra ca pe-o tîpsie), e liniște, o liniște indiferentă, peste ochiurile lichide scaldate de un soare incert. (Despre bălăile date pe-aici pentru griu și porumb nu mai povestesc acum nimic. Dar nu sînt greu de imaginat întinderile de plaute galbene, cotropite de ape turburi, cu firele ondulînd nesigur, ca firele de mătasea broștei. Întinderi în care oamenii și mașinile, vrînd-nevrînd, au trebuit să intre, ca să salveze recolta, ca să întoarcă țarina cu plugul, ca să serie pe cealaltă față a ei cu sămînță nouă).

Intrăm, însoțiți de Inginerul Stelică Scarlat, directorul S.M.A.-ului, în atelierul de reparat combine. Mașinile urcate pe rampe arată, într-adevăr, ca după o lungă, dramatică bătălie, ca după un naufragiu, trebuind supus unor adînci, atente și migăloase intervenții chirurgicale. Mecanicul Marin Rotaru, om cu vreo douăzeci de ani de mecanizare, în spate, ne aude remarca și, pare-se, n-ar prea fi de acord cu ea. Nu, zice ei, să nu rămînem cu impresia asta, mașinile pe care le vedem nu-s nicidecum niște epave. „Gloriile” astea, ca și alte mașini agricole românești, rămîn totuși niște scule puternice, bune la tîvăleală, modeste, harnice, răbdătoare, chiar dacă niște piese, niște curele sau niște discuri de la variațoare, de pildă, se subrezesc cam repede, chiar dacă (scurt schimb de priviri cu V. Roșulescu și S. Scarlat, care-l aprobă mutește) sînt descori obligate să se înhame la niște

eforturi care le depășesc. Ordinul ministerului este limpede, culturile căzute sau năpădite de buruieni trebuie recoltate manual, cu coasa, dar unde sînt coșaii care s-o facă? În lipsa lor, combinele se vîd silite să intre și-n griul cu buruieni cit omul, care se înfășoară pe tobe și pe ansamblurile rotoare, forțînd mașina, obosînd-o înainte de vereme. O mașină care, să nu uităm, o dată intrată în jugul campaniei nu mai are nicidecum răgazul să-și tragă sufletul. Ea trece de la orz la griu, apoi la în, la floarea soarelui, la soia, mai lucrează și la porumb, și încă intens, iar între timp mai dă o fugă și prin Transilvania, ca să-i ajute pe cei de-acolo.

În atelierul modern, cu fluxul tehniciizat, mecanicii și combinerii lucrează în haine, în salopete sau în halate. E cald (atelierul e dotat cu căldură industrială), e înăbușitoare, de fapt, temperatura elor-tului. Uneori e mai comod să lepci și haina, să lucrezi în cămașă sau în maiou. Așa lucrează și Marin Rotaru, și mecanicul Mircea Nedelcu (și ei cu douăzeci de ani de trudă în branșă), și mecanizatorul Silviu Cașotă. Piesele grele pe care le cară cu spatole, căci uneori se grăbesc, nu mai stau să aștepte ajutorul dispozitivelor de cărat, ultrasolicitate în astfel de clipe, le-au lăsat semne negre pe salopete și pe cămași. Alte semne le poartă palmele, ce, în contactul aprig și neslăbit cu uneltele, au devenit scortoase și dure ca și structura acestora. În toate cele 13 centre de reparații ale Trustului S.M.A. județean se lucrează, în clipa de față, la fel. La fel de aprig, de neslăbit. Astăzi, 25 decembrie, 332 combine sînt deja gata, pregătite pentru asaltul cel mare al primăverii. Piinea anului care vine se prepară acum și aici, la temperatura ca de cuptor incins a unor eforturi ce nu se dărmuie. Piinea anului care vine va trebui, conform sarcinilor, să fie mai mare, mai albă, mai bună, mai consistentă, să aibă aceeași consistență minimă pentru ca oamenii acestei țări să poată hrăni gîndi sau visa în acord cu cerințele tot mai înalte ale ascensiunii noastre într-un nou cincinal. Iar aceasta presupune o încordare, o bătălie, în care ei, mecanizatorii câmpurilor, sînt chemați să dea totul, într-o cursă contracronometru a hărniciei ce nu mai intră de mult la capitolul trudă, ci trece direct în beneficiul ideii de eroism.

În această cursă spre bunăstare — căci despre asta e vorba, cînd pomenim de piinea țării — dau mai mult cei care au mai puțin, fiindcă ei dau tot. Așa sînt mecanizatorii câmpului, așa sînt acești tractoriști, combinerii și mecanicii al Doljului. Ei dau tot fiindcă își dau munca, dau tot fiindcă își dau existența, dau tot fiindcă anul, pentru ei, are 365 de zile lucrătoare (ei nu prea știu ce-s sărbătorile, nu prea știu ce-i odihna), pentru că fiecare zi din cele 365 este o înfruntare cu ceasornicul în mină. E ceasul, e ziua, e clipa. E ziua, adică primăvara-vara-toamna-iarna omului din câmpie, e ceasul tractoristului, al combinerului, al mecanicului,

e clipa cînd se nasc, din truda lor, o plantă, o piine, un gînd, o idee, zecimale strălucite ale unui efort perseverent și adesea obscur.

Ei, acești mecanizatori ai Doljului, încheie anul 1980 cu niște gînduri, cu niște idei care, transpuse de-acum în practică, deschid spre '81 și spre noul cincinal niște trepte calitative noi. Ei au imaginat, au construit, au adaptat, au perfecționat niște utilaje, dispozitive și scule cu valoare de premiere tehnice (precum sasiul multifuncțional A.S.O., căruia televiziunea, mai puțin presa, i-a făcut o meritată publicitate), ei și-au pus numele pe niște mașinării ce sporesc productivitatea muncii, reduc cheltuielile de producție, economisesc energie și combustibil. Spațiul nu ne îngăduie să le descriem, nici să-i numim pe autorii ideilor și pe realizatorii lor practici, care sînt mulți. Încercarea reporterului de a transcrie nume s-a dizolvat într-o adevărată listă onomastică. E o familie cu multe nume această familie de mecanizatori-creatori din județul Dolj, care, acum, pregătindu-se pentru noul an, își reevaluează forțele, posibilitățile și resursele sub lumina hotărîrilor Plenarelor din octombrie și decembrie ale C.C. al

P.C.R., a cuvîntărilor rostite de secretarul general al partidului, la tribuna înalțelor foruri, a măsurilor adoptate pentru intensificarea sub semnul noului a dezvoltării agriculturii noastre. Ei încă nu-și încheie, o dată cu anul (fiindcă nici anul, pentru ei, nu se încheie vreodată, ei nesmulgîndu-se nici o clipă din înclăstarea mereu fierbinte a solicitărilor celor 365 de zile!), socotelile lor creatoare, ideile lor pentru o mai dreaptă, mai rodnică așezare a muncii. Între aceste idei, Ing. Vladimir Roșulescu ne semnaleză, cu o pasiune și o risipă de argumente ce vădese o temeinică meditație asupra temelii, reconstrucționarea pieselor mașinilor agricole la nivel de județ, printr-un centru tehnic dedicat special acestui scop.

Visuri, proiecte, planuri, inițiative, precipitare febrilă a tuturor în acest sfîrșit de decembrie, spre cea ultimă clipă a anului, spre cea ultimă farîmă de secundă ce trebuie, în vederile lor, trăită, acaparată și însemnată printr-o faptă în plus, printr-o idee în plus. Căci numai așa se pot plămădi, zic ei, „semnele bune” ale pînii viitorului.

ILIE PURCARU ■

Momentul calendarelor

Calendarele au menirea paradoxală de-a fi numai ocazia unui an, indiferent cîtă muncă și inteligență s-ar investi în ele. Al doilea paradox al unui calendar este că el nu poate fi decît frumos; urtul unui loc pe durata unui an e de două ori urit. Un calendar trebuie să fie util și gratuit în deliciul înfățișării sale, precum o pictură, să fie prezent și, deopotrivă, discret, să funcționeze și, să desfete. Dintre toate darurile începutului de an, calendarul este, probabil, cel mai îndrep-

tătit. Iată, de exemplu, calendarele editate de redacția de publicații a Ministerului Industriei Chimice. Tipăriturile „la comandă” ale acestei redacții, scoase în tiraje, să le zicem, profesionale, pentru interesul publicitar al întreprinderilor interesate, pentru propagandă pe piața externă a produselor chimice românești, fac un rol extrem de interesant în partida mulțimii de calendare scoase la finele lui '80. Dacă e adevărat că obrazul subțire se ține cu cheltuiala, e tot atât de adevărat că publicațiile în chestiune își onorează cu prisosință cheltuiala. Ideea lor de căpătîi ține de domeniul evidențelor, numai că, nu-i așa?, cite evidente nu neglijăm în fiecare zi și-n fiecare ceas, ca să ne mai minunăm de o izbîndă. Ideea, prin urmare, e că aceste calendare fac o minunată propagandă în străinătate artiștilor plastici români, tezaurilor unor muzee de artă, folclorului și tuturor celor înalt spirituale, un act publicitar și unul de cultură. Reversul ideii: nu e deserviciu mai mare ca acela pe care-l poate produce un calendar în toate mediocrul. Tipăritele I.P. Galați, I.P. Sibiu și I.P. Bucureștii Noi, pe o hirtie desprinsă care se spune, indeobște, că are chiar în imaginea ce-ar merita-o, calendarele — din care reproducem cîteva — au doar cusurul de-a nu fi, parte din tiraj, și pe piața internă. Mai exact spus, dat fiind că o seamă din calendarele scoase de felurite instituții din fondul lor publicitar pentru trebuințe interne sînt ieșite din neînspirația unor veleitari în designul publicitar, n-ar fi drept ca redacțiile specializate să preia editarea? Spre exemplu, chiar redacția lui Iuliu Ruță și a celor cîteva buni profesioniști de aici: Iulian Alexe, Veronica Dumitrache, Sergiu Holban și Ilcana Neacșu.

„Profesorul — un manual dotat cu sentimente”

Într-o societate cu profund caracter educațional, dascălul este un personaj important, un personaj etalon. Într-o societate în care școala, învățământul ocupă un loc de frunte în ierarhia instituțiilor publice, pedagogul, învățătorul, profesorul trebuie să trăiască în sensul viitorului. Pentru ei Programul Partidului Comunist Român reprezintă scenariul unui viitor care a și început, manualul de căpătii pentru pregătirea noilor generații de constructori ai socialismului și comunismului. Dincolo de cadrul obiectelor de studiu, de inițierea în adevărurile cunoașterii, profesorii sînt și trebuie să fie oameni cu o pregătire politică multilaterală, animați de un înalt spirit revoluționar și devotament pentru societate, permanent receptivi la ultimele descoperiri din domeniul lor de activitate științifică și pedagogică, oameni care aparțin prin existență și destin viitorului.

Dimensiunea extraordinară a învățământului românesc, amploarea pe care a luat-o diversificarea învățământului în direcția corclare cu necesitățile vieții, generalizarea învățământului de zece clase reprezintă un înalt nivel de civilizație, mărturie a civilizației noastre socialiste peste timp.

În acest context se discută din ce în ce mai insistent despre calitatea învățământului, despre calitatea corpului didactic și despre calitatea predării de la catedră într-o atmosferă de exigență revoluționară. Această calitate se verifică în primul rînd prin nivelul de pregătire a elevilor pentru viață. Iată de ce ne-am propus să abordăm problema profesorilor noștri de toate zilele dintr-un unghi care poate părea unora surprinzător dacă nu cumva șocant. Dintr-un unghi de obicei evitat: din punctul de vedere al elevilor, al discipolilor celor care se numesc în limbaj elevat, limbaj care implică un mare respect, maestrii. Ne-am adresat astfel elevilor din clasele a douăsprezecea de la liceele NICOLAE BĂLCESCU DIN PITEȘTI și de MATEMATICĂ ȘI FIZICĂ DIN ALEXANDRIA.

Răspunsurile lor, de cele mai multe ori dezarmant de sincere, constituie un test interesant și util pentru toți cei implicați în procesul îndelungat și laborios de învățămînt, constituie un reper orientativ privind atitudinea celor pe care îi pregătim pentru viață, față de propriii lor profesori. Reprezintă un moment de luare amînte și de reglare mai atentă, mai sensibilă a activității didactice.

Extemporal în ultima oră de curs

Se aflau la ultima oră de curs care-i despărțea de vacanța de iarnă. Erau bucueroși, vacanța rămînea vacantă pentru orice vîrstă, gîndul le era oriunde, în nici un caz la un extemporal. Și-au scos foi duble de hîrtie, și-au pregătit uneltele pentru scris, au ascultat întrebările, la început cu sentimentul că se face cu ei o glumă, apoi din ce în ce mai concentrați. Înțeleseseră că, de fapt, ciudatul extemporal-test nu era altceva decît un prilej de a sta de

nu vă plac și de ce? 4. Vă cunosc pe voi profesorii? Dar voi pe ei? Cum anume? Prin mărturisiri sau prin comportamentul de zi cu zi, printr-o atitudine care să vă arate că vă dorește evoluția?

A rămas la atitudinea lor dacă să semneze sau nu lucrarea. Au semnat-o în proporție de 99 la sută. Cei mai mulți răspund sincer, curajoși, expun puncte de vedere despre dascălii lor, nesfiindu-se să arate cu degetul lucrurile care au deviat

Ce s-ar întimpla dacă ar da și elevii

note profesorilor

Profesorul pe care-l apreciez cel mai mult este în primul rînd un om capabil. Este calm, nu l-am văzut nervos niciodată. Este drept, drept în adevărul sens al cuvîntului, acordînd fiecărui elev nota pe care o merită, chiar dacă mai înainte luase un doi sau un zece.

Este înțelegător, ceea ce nu înseamnă și indulgent și nu cred că poate fi păcălit. Este impunător dar nu distanțat, avînd un fel particular de a se purta. Ajută deopotrivă pe toți elevii chiar dacă unii l-au supărat. N-a jignit niciodată pe nimeni și n-a răspuns provocărilor unor elevi care la început au încercat să facă pe deșteptii. În timpul orelor pe care le predă nimeni nu stă crispat din cauza „ascultării” pentru că toată lumea învață. Nu poți să știi niciodată cînd te ascultă, în clasă fiind elevi cu patru note pe un trimestru și alții cu două. Fiecare lecție este presărată cu glume bune care te destind. Sînt recreații care au o valoare mai mică decît o oră de-a dînsului. Lecția este gata învățată din clasă, acasă nemaiavînd altceva de făcut decît să repete. De asemenea, fiecare lecție este predată în așa fel încît să înțelegi rostul fiecărei formule, al fiecărui dispozitiv.

Profesorul modern trebuie să fie calm, înțelegător, exigent cînd este cazul, îmbrăcat îngrijit.

Să dea note cinstite, neinfluențate de antecedente, sau, de ce să nu spunem, de „pile”. Să se poarte în așa fel încît să nu fie privit de elevi ca un „stăpîn” ci ca un prieten mai mare și mai înțelegător.

Cadrele didactice care sînt subapreciate de elevi sînt cele incompetente, care nu-și stăpînesc bine materia. Sînt acei profesori care ne vorbesc de undeva, de sus, cu adînc dispreț, aflîndu-se parcă într-un turn de fildeș. Sînt acei profesori care nu au grijă de ținuta vestimentară. Aceia la care contează mai mult ce sînt părinții decît ceea ce ai răspuns. Aceia la care ai, de-a lungul liceului, numai nota zece sau nouă pentru că prima notă a fost zece sau nouă, sau nota cinci pentru că prima notă a fost cinci.

P.S. Ce bine ar fi dacă și elevii ar da din cînd în cînd note profesorilor, sau dacă măcar o zi pe săptămînă elevii ar fi profesori și profesorii elevi. Ar deveni mai înțelepți și unii și alții.

Radu Uzum

vorbă cu ei înșiși, despre ei, despre profesorii lor, un moment al confruntării secrete în propriul lor cuget cu lumea ce-i înconjoară: școala.

Patru întrebări concrete le-am adresat privitoare la dascălii lor, patru întrebări care i-au gîsit pe cei mai mulți pregătiți să răspundă, pe alții, descoperiți: 1. Ce este profesorul pentru voi? 2. Ce calități trebuie să intrunească un profesor pentru a cîștiga în ochii voștri calificativul „foarte bun”? Ce ați dori să păstrați în structura voastră din ceea ce vă place la profesorul-model? 3. Care sînt profesorii care

de pe firecul lor. Descoperim în aceste extemporale un adevărat cod etic al omului de la catedră: Autoritatea unui profesor — calitate capitală și indispensabilă a unui dascăl de a fi ascultat și respectat de elevii săi — prestigiul său — sună concluzia unanimă — este rezultatul unei temeinice pregătiri științifice, al unei desăvîrșite conduite morale, al măiestriei didactice și al tactului pedagogic, al principialității în aprecierea și notarea elevului, al punctualității și ordinii în întreaga sa activitate. Dar să le dăm cuvîntul.

„Profesorul — un manual dotat cu sentimente”

1.—2. La prima și a doua întrebare s-a răspuns, în cele mai multe cazuri, fără un prag limită între ele. Totuși, am avut surpriza unor definiții interesante ale profesorului: „Profesorul este mediatorul uman între elevi și știință. Este catalizatorul reacției de transformare a unor lecții rigide din manual în cunoștințe temeinice. Este prisma prin care noi vedem lumea de aproape” (PETREACĂ METODICA NATALIA). „Un sculptor din a cărui dalită țes înțet, cu migală, formele, contururile personalității elevului” (ILIE NINA). „Profesorul este un adaptor între mine și viitorul meu, între ce sînt și ce voi fi” (ROXANA PASCU). „Profesorul? Un manual dotat cu sentimente!” (MARIN MIHALACHE). „Un intelectual care trăiește drama

în mijlocul elevilor atunci cînd nu-și iubeste meseria” (GHITA IULIANA). „Aș defini profesorul ca OM care și-a asumat o mare răspundere în fața societății: de a forma și educa oameni” (DANIEL RINCA).

Dincolo de aceste definiții, în care descoperim și tendința de epatare adolescentină, iată trecut prin filtrul lor ce înseamnă un foarte bun profesor. „Un profesor foarte bun trebuie să cumuleze mai multe calități. Eu pun pe primul plan, să zicem, priceperea, «arta» de a crea o atmosferă propice studiului la clasă. Ce s-ar întimpla dacă orele ar fi dominate de o atmosferă de spaimă sau delăsare — și din partea elevului și din cea a profeso-

rului? În aceste cazuri extreme nu ar avea de cîștigat nici una din părți, dialogul elev-profesor transformîndu-se inevitabil într-un monolog monoton și deloc încurajător” (FULVIA CRISTESCU).

„Un aspect care mi se pare foarte important al rolului profesorului pe scena școlii ar fi acela de a-i stîrni elevului interesul pentru o anumită disciplină (ar fi bine pentru toate!), solicitîndu-i permanent gîndirea. El trebuie să știe să te facă să simți că în momentul în care îți comunică o informație o face cu scopul de a te pregăti pentru timpul cînd va trebui să stai pe propriile-ți picioare — iar noi mai avem foarte puțin pînă atunci. Verificările cunoștințelor trebuie să dovedească elevului că este util, cel puțin în perspectivă, ceea ce face el este important. Pentru că el, profesorul, este cel care, pe lîngă o mulțime de alți factori, îi ajută pe elevi în formarea propriei lor personalități” (M. G.).

„Pentru a fi un bun profesor omul de la catedră trebuie să fie, în primul rînd, foarte bine pregătit profesional, să fie la curent cu noutățile din domeniu (condiție

baină a rigidității, neîntuind momentele psihologice din viața elevilor săi, intervine instrîinarea din ambele părți, atît de proplece zidului neînțelegerii” (MIRELA PA-DUREFU).

„Nu toți profesorii înseamnă același lucru pentru fiecare elev. Cred că ar trebui, la modul ideal vorbind, să fie acel «cineva» care să ne trezească dragostea, interesul pentru disciplina lui, chiar dacă nu ne trebuie pentru viitoarele examene. Frîn «foarte bun» elevii nu înțeleg, neapărat, «foarte deștept» sau «o adevărată enciclopedie», ci cu totul altceva. Să fie, adică, și un bun psiholog, pentru a putea pătrunde în universul gîndirii elevilor. Altfel spus, să «coboare» din cînd în cînd la nivelul elevilor, pentru a-i putea înălța, la rîndu-i” (GEORGE CĂTRUNĂ).

Sînt doar cîteva din spicurile răspunsurilor la primele două întrebări care, indiferent de modalitatea în care sînt înscrise pe hîrtie, susțin aceleași cauze ale unui foarte bun profesor. Trebuie să precizăm însă că sînt date numeroase exemple de profesori ai școlii, în care recunoști cu ușurință „modelul” pe care și l-a ales

Subapreciez profesorii care „una zic și alta fac”

Profesorul pe care-l apreciez cel mai mult este acela din ale cărui explicații mi se deschid largi orizonturi de cunoaștere și aplicații practice. Acesta nu pune note pentru ascultarea cunoștințelor ce le-a predat (lucruri ce sînt spuse de obicei mecanic) ci încearcă gîndirea elevului, capacitatea lui de a se adapta unor situații ale căror baze teoretice sînt fundamentate de profesor, lucruri ce sînt absolut necesare pentru formarea omului de azi.

Profesorul respectiv iese din monotonia obișnuită a predării și ascultării și trezește în acest mod curiozitatea și interesul elevilor pentru materia respectivă.

Pe lîngă calitățile enumerate mai sus, un profesor modern în primul rînd ar trebui să elibereze pe elevi de frica și inchiștarea luptei pentru note. În locul acestor note ar trebui să pună calificative pentru fiecare elev la sfîrșitul trimestrului, iar în locul orelor de ascultare să poarte ample discuții cu elevii și să-și dea seama în acest mod cum se reflectă în gîndirea elevului problema respectivă. Totodată acesta trebuie să încurajeze studiul și cercetarea individuală, dîndu-le elevilor de exemplu la începutul trimestrului anu-

mite teme, ca apoi să-i întrebe care este viziunea lor asupra problemelor respective. Desigur că profesorul ar trebui să nu fie părtinitor — adică să favorizeze mai mult pe unii elevi decît pe alții — și, lucrul cel mai important după părerea mea, să capete încrederea și dragostea colectivelor de elevi în mijlocul cărora profesează. Normal că acest profesor trebuie să fie la curent cu ultimele noutăți din domeniul respectiv și să-i facă pe elevi să îndrăgească și ei materia predată. De asemenea nu trebuie să facă concesii fundamentale elevilor.

Subapreciez acei profesori care „una zic și alta fac”. Apoi profesorii care cred că materia lor este cea mai importantă din programa școlară (uitînd sau neglijînd faptul că fiind în preajma examenelor elevii pun accent pe alte obiecte) și care devin antifunționali pentru noi. Nu faptul că ne pun să învățăm la materia respectivă (ceea ce este un lucru util) mă deranjează, ci stăruința de a ști „mot a mot” tot ceea ce ni s-a predat.

Alți profesori sînt subapreciați de noi deoarece devin neînțeleși în explicațiile și demonstrațiile lor. Acesta pur și simplu înșiruie zeci de formule pe tablă fără să ne spună și nouă de unde le-au dedus, considerîndu-ne de acum niște „savanti”.

Marian Nedeleșcu

care nu întotdeauna este îndeplinită), să expună în așa fel temele, lecțiile, încît să nu plictisească, ci să stîrnească interesul, să nu fie rigid, să nu păstreze aceea distanță tradițională dintre elev și profesor, care împiedică colaborarea lor, să aibă o atitudine corectă față de elevi” (MIHAELA DINU).

„Iată ce am reținut eu de la cei mai buni profesori ai mei. Două calități sînt absolut necesare pentru a fi cotat ea un foarte bun profesor: o excelentă pregătire și nevoia permanentă de a rămîne OM. Celelalte însușiri derivă din acestea două. Cînd profesorul este foarte bine pregătit, piedicile legate de latura însușirii cunoștințelor sînt trecute, în majoritatea cazurilor, cu ușurință, pregătirea în speță presupunînd și o bună metodă de predare cit și exigență față de însușirea cunoștințelor de către elevi. Dacă nu se apropie de elev însă, dacă nu încearcă să-l înțeleagă, deci apelează la veșnica

semnatarul extemporalului (chiar dacă, cel mai adesea, „modelul” lor este realizat din trăsăturile de comportament ale mai multor profesori), reținînd nuanța atragerii lor spre prototipuri, mai degrabă perfectibile decît perfecte. Înainte de a trece la întrebarea a treia, citeva adnotări din extemporalul superficialității, comodității, mediocrității.

„Un profesor trebuie să fie un pedagog bun și înțelegător care să nu-l forțeze pe elev să învețe materia pe care o predă dacă acestuia nu-i place, dar nici să nu-i ceară chiar nimic, ci numai noțiunile generale. Deci, bun este acela care să ne dea acolo cîte un cinci (5), acel cinci de milă, cum zic dumnealor” (DOREL MARIAN CERCEL).

„În al doilea rînd aș vrea să remarc faptul că nu trebuie să forțezi chiar așa de mult pe un elev să învețe la obiectele care nu sînt necesare în viitor” (DUMITRU STELIAN).

Gravură de MARCEL OLINESCU

Profesori care, puși în fața exigenței elevilor, riscă să rămână corijenți

3. Descoperim în răspunsurile la cea de-a treia întrebare una dintre sarcinile profesorilor, de care, pare-se, s-au așchitat cu brio: de a încuraja judecățile critice ale elevilor. Iată și un moto adecvat întrebării: „Desigur, fiecare elev (și asta e logic) își are profesorul lui preferat, cit și pe cel pe care îl detestă. Asta cred că este dreptul nostru!” (TĂLPIGĂ MUGUREL).

bănci, nu unor elevi. După cum nu-mi plac profesorii interesați. (Mai sint și din aceștia!)” (ADRIANA OINĂCARU).

„Nu știu cum li se pare colegilor mei, dar eu nu am o părere bună față de profesorul ... care fumează în clasă, față de profesorul ... care vine cu pantofii murdari sau cu o ținută care nu ne îndeamnă la respect” (DRĂGUSIN VICTOR).

„Nu-mi plac profesorii de «tip vechi»

Profesorul trebuie să-ți inspire încredere în tine și în frumusețea vieții

Profesorul pe care-l apreciez cel mai mult este în primul rând un om drept, în balanța căruia în momentul notării atină doar cunoștințele tale și nu unele „mașinațiuni de cancelarie”. Un astfel de profesor trebuie să fie bine pregătit pe plan profesional, dar să nu prezinte acea atitudine atotștiutoare și poate despotică în același timp, să nu considere că greșeala este apajul exclusiv al elevului. Profesorul pe care-l apreciez cel mai mult știe să te asculte, să te combată atunci cînd gîndești greșit, dar să te combată cu argumente logice și nu prin superioritatea pe care i-o conferă poziția de profesor. Să nu credeți cumva că un astfel de profesor nu este stimat, ci dimpotrivă. Chiar noi elevii înțelegem că și profesorii sint în cele din urmă oameni și a greși este omenesc. Ne dăm seama că un profesor nu poate recunoaște deschis că a greșit citeodată, pentru că altfel și-ar știrbi autoritatea, care, din păcate, trebuie s-o mențină în ochii unor colegi, dar nu ne împacăm cu unele forme de manifestare a despotismului medieval de la catedră.

Profesorul cel mai apreciat știe să te înțeleagă, să fie calm în orice situație, să-ți inspire încredere în tine și în frumusețea vieții, să-ți inspire în primul rînd dragoste față de materia pe care o predă și prin aceasta să te îndemne la lucru, pentru că după terminarea școlii o anumită materie îți rămîne strîns corelată în gînd cu chipul dascălului care te-a inițiat în tainele ei.

Profesorul (ca și noi elevii de altfel) trebuie să aibă o ținută îngrijită, dar nu cred că în numele unor regulamente care par de multe ori fictive. Consider existența regulamentelor necesară dar aș dori să existe unul unic pentru toate liceele în care să se țină cont și de demnitatea noastră de elevi. Noi considerăm că, o ținută îngrijită nu trebuie confundată cu o ținută ce ni se impune, care nu ține cont că trăim spre sfîrșitul secolului XX cînd aparențele nu mai reprezintă întotdeauna imaginea fidelă a conținutului.

Nu putem aprecia un profesor slab pregătit, un profesor care nu ne respectă recreațiile, un profesor inconsecvent. Și, în primul rînd, nu putem accepta nedreptatea, injustiția. Poate că și sistemul de notare ar trebui puțin modificat încît notele să sintetizeze mai profund cantitatea și calitatea cunoștințelor acumulate într-un interval de timp mai îndehungat, cel puțin un trimestru.

Nu putem tolera ca un profesor să nu respecte cit de cit personalitatea noastră, acum în formare, și de aceea atît de controversată.

Un profesor modern trebuie să știe să țievească din noi energii nebănuite, să ne facă să ne simțim mai buni, să constatăm că un succes obținut se datoreste în exclusivitate efortului tău personal, să drămăluască cu multă dreptate laudele dar să nu fie neapărat generos în critică. Un profesor trebuie să și-l apropie pe elev, să-i dovedească cu argumente logice, necesitatea acumulării de cunoștințe și nu să-i pretindă să învețe pentru că anumite lecții sint cuprinse în program și trebuie să-ți le însușești pentru a absolvi clasa.

Liceul este o clipă din viață, atît de frumoasă încît, în general, nu-i putem aprecia pe dascăli noștri. Dacă le mai găsim defecte, puneți-le pe seama experienței noastre incomplete, a aspirației noastre spre perfecțiune. Am vrea de multe ori să aflăm și o părere adevărată a profesorilor despre noi, noi elevii priviți ca oameni în devenire, debarasați de povara mai grea sau mai ușoară a rezultatelor din catalog.

Chircă Sorin Dan

„Un profesor fără «priză» la elevi este acela care nu se ocupă de materia sa, care-și permite luxul de a nu veni la ore sau care comite grave greșeli de punctare” (COBIRLIE ALEXANDRU DAN).

„Nu-mi plac profesorii delăsători, care ne permit aproape totul. Aceasta pentru că imi dau seama că nu este deloc folositor deși, sincer vorbind, o asemenea atitudine ne mulțumește pe moment pe noi, elevii. De asemenea, nu-mi plac profesorii care vor să ne dea mură în gură totul, distrugînd imboldul participării noastre la adîncirea celor predate” (LORI OPRESCU).

„Ce profesori nu-mi plac? În primul rînd cei care vin să predea parcă unor

despre care se spune că te determină să înveți prin amenințare și forță (forța fizică, nu spirituală!)” (PENESCU DAN).

„Mai sint și profesorii care cunosc foarte bine materia pe care o predau dar «se abțin» să-i învețe pe elevi la ore, preferînd să-i pregătească acasă, în particular” (DANIEL RINCA).

Nu vom da nume. Tinerii noștri și-au asumat curajul exemplificării fiecărui „nu-mi place” în parte. Sperăm însă că semnalul tras de ei va fi recepționat de cei ce se simt vizați, extemporalul nostru devenind astfel o usturătoare lecție pentru cei citiva dascăli care, puși în fața exigenței propriilor lor elevi, riscă să rămînă corijenți.

„În afara cursurilor nu prea avem de-a face unii cu alții”

4. În sfîrșit, la ultima întrebare, cu mici excepții, răspunsul este același: profesorii nu prea-și cunosc elevii dincolo de pragul școlii, situația fiind aceeași și în relația inversă. Răzbate, dacă vreți, ca un strîgăt, dorința de spargere a granițelor dintre elevi și profesori, tristetea lor că lucrurile stau așa și nu altfel.

„Pe mine nu mă cunosc nici părinții ca lumea, dar profesorii! Nu se interesează ce se întîmplă cu viața noastră dincoio de școală, de aceea nici nu ne pot cunoaște. Aveam nopți albe, în care trebuia să-mi feresc mama și fratele de furia tatălui, după care, obosit, soseam la școală. Profesorul mă întreba dacă mi-am pregătit lecția. «Nu — răspundeam — n-am putut». «Stai jos!» — și o notă mică se așeza în catalog. Nu venea măcar întrebarea brutală «De ce?». Deci, cunoaște-tea...” (TĂNASE FLORENTIN).

„Cu noi e mai greu să știm necazurile profesorilor. Le lasă dincolo de ușa clasei, la oră încearcă să se ocupe numai de noi, uitînd de problemele personale. Dacă aflăm totuși că au anumite probleme încercăm, și poate am încerca mereu, să-l înțelegem. Tovarășa profesoară de engleză era foarte bolnavă. Am încercat, cum am

putut, să-i asigur, împreună cu colegii mei, un cadru propice desfășurării orii, fără a-i arăta însă că știm despre necazurile dînzei” (PĂDUREȚU MIRELA).

„Trebuie să recunosc însă că în afara cursurilor nu prea avem mult de-a face unii cu alții, adică, activitățile din afara cursurilor sint făcute din obligație și nu pentru că am simțit noi nevoia să le facem. Or, ceea ce se face pentru că trebuie, nu este întotdeauna și sincer” (C. D.).

Iată un extemporal-test din care, sîntem siguri, vor avea de învățat și profesorii. Ei, acești adolescenți, maturizați parcă mai devreme, vor face pasul spre viața lor de mine, punînd temelile viitorului. Să nu uităm că ei sint foarte aproape de anul 2000! Ce cred elevii despre profesori, despre munca și creația lor valorează, am zice noi, la fel de mult ca înșelși recompensa primită din partea societății. Iată un adevăr de necontestat care se desprinde din extemporalul nostru: **A FI DASCĂL ESTE O SARCINĂ GREĂ ȘI EA NU FACE DECIT SĂ MĂREASCĂ RĂSPUNDERILE CELOR CHEMAȚI SĂ O POARTE!**

GEORGETA BLĂNARU
ADRIAN DOHOTARU

Cataliza

S-a scris în zilele din urmă, și s-a scris frumos, despre școala din inima Capitalei ajunsă la vîrsta respectabilă de trei secole. Gîndurile bune au venit de peste tot intru elogierea dascălilor care și-au pus viața și priceperea în lungul sutelor de ani pe altarul cunoașterii de carte la acest lăcaș de învățătură bucureștean, Liceul „Nicolae Bălcescu”, proiectat distinct, dintotdeauna, în geografia spirituală a Capitalei.

Et in Arcadia ego. Am urmat seralul la „Bălcescu” și m-am întors, stimulat de momentul aniversar, cu ochii în lumea știută mie, atît cit să leg de ramul amintirii lucrul pe care sper să nu-l uit niciodată, pus dealfel cu grijă în rama sufletului, ferit de rugină și innobilat de timp.

Cînd ziua se zbătea să apună dincolo de plopii străzii Spiru Haret, cînd exuberanți și bucușori că pleacă, elevii de la zi își duceau ghiozdanele spre casă conștienți că au în ele bastonul de mareșal promis, — și trebuie să recunosc că mulți îl și aveau, timpul a probat asta —, pe străduța în pantă, luminată de turla cu vitralii de la Sfîntul Iosif, apăreau chipurile îmbălate în transpirație ale seralistilor. Unii tălau Bucureștiul pentru a ajunge aici. Cu modul lor stingaci de a ține ghiozdanul înflorit pe la colțuri de multimea caietelor ce trebuiau purtate mai întîi pe la serviciu, cu pîrul atins de brumă, oameni în toată firea, cu copil, ca și ei la școală, cu lecții ce urmau a fi făcute poate la aceeași masă din bucătărie. Cine i-ar fi văzut la respectiva dată pe Băhrin, Cochintu, Docu, Manea, Neagu, Onea, Petrescu, Tîrlea, i-ar fi crezut demult niște tătici cumsecade absorbiți pînă la uitare de joacă de table, cu greu de convinși să încerce a rezolva problemele de aritmetică ale fiilor de prin clasa a treia.

Majoritatea veneau din fabrici și asta dădea clasei noastre un aer de seriozitate deplin, începînd cu punctualitatea la orele de curs și încheind cu felul de a ne respecta între noi. Multi ne-am reîntîlnit pe culoarele politehnicii în toamna ultimului an de liceu, și pentru cine dorea s-o afle era aici dovada că școala nu fusese doar o frumoasă demonstrație

Din presa județeană

Sigur, nu avem pretenția că am reușit să extragem din presa județeană chiar evenimentele „evenimente”. Anchete, fapte diverse, interviuri, însemnări, alte rubrici care ne-au stîrnit interesul am încercat să le readucem în atenția cititorului. Acum încercăm un semnal județean al anului 1980.

— Renumitul dirijor de muzică populară Nicușor Prădescu declara într-un interviu consemnat de Puica Mondoc: „Mă doare inima cînd ascult cum se poluează folclorul nostru”. Unde e crezul artistic al acelor artiști? Uneori, e drept, soliștii sint rugați chiar de unii spectatorii să cînte asemenea subproduse, dar interviul amintit susține ideea că fiecare artist cit și auditoriul trebuie să-si formeze dragostea pentru folclorul autentic. Dar trebuie răbdare. („Înainte” — Dolj — 20 august.)

— În urma publicării de către revista „Flacăra” a articolului „Inginerul Buleci din Brăila oferă gratis butelii de aragaz”, în ziarul „Înainte” (Brăila — 20 nov.) s-a publicat o convorbire cu inventatorul, realizată de Vasile Rusecu, aducîndu-se o completare. Pe lîngă buteliile cu pricina, inginerul Buleci ne oferă și... aragazuri. Poate că de la lansarea acestei invitații pe care inventatorul Buleci ne-o făcea s-au mai rezolvat niște treburi. Oricum, chiar dacă în județ ecoul metodei Buleci ar fi ajuns la beneficiari, metoda așteaptă în continuare să fie pusă cit mai urgent în funcțiune.

— G. Stănculescu și M. Neacsu au organizat o întîlnire între tîrăni din județul Argeș și cei din județul Buzău. Rezultatul? Puși față în față au reușit să se convingă unii pe alții de importanța cultivării în solarii a legumelor.

Una dintre tîrăncile prezente la întîlnire zice: „îți spun un singur lucru (n.n. — e vorba de discuția dintre doi tîrăni): pune maică, și dacă n-ai să ieși bine să vîi aici și să mă blestem pe mine”. „Să iasă bine”, adică veniturile să fie bune. Ce vroia mai mult acel tîrăn care-i cerea lămuriri femeii decît să știe cit de bine ieșea în urma folosirii solariilor? („Secera și ciocanul” — Argeș — 30 octombrie.)

— „Oameni care valorează milioane” s-a intitulat materialul semnat de D. Cârstea în ziarul „Flamura Prahovei”, anchetă realizată printre cetățenii comunei Brebu. Străduindu-se ca o inițiativă să devină și sursă de venituri, ei au reușit

de voință, un hobby, un mod de a petrece în mod plăcut și util timpul liber în loc să vezi „Parisul pe gheață”, nu era nici măcar un fel de a te răzguna pe neșansa de a face asta la timpul ei. Așa cum s-a dovedit, reprezentă un drum prin viață pe care și-l croiau, la fel e și azi, convinși că învățatura de carte nu se frînge de zidul vîrstel, importantă, dominantă fiind frămîntarea de a ști, și pe măsura ce știi mai mult, dorința de a te face util.

Ceva mă face să cred că dacă de învățat nu era cazul să ne convingă nimeni, ne încadram pur și simplu într-o stare de spirit ce nu avea să aparțină unui moment, unui timp efemer, unui cadru de conjunctură, credința în steaua lucrului de durată a fost însămintată acolo, în sîlile luminate de osteneala omului de la catedră, preocupat să ne determine să acceptăm efortul pînă la capăt. Convingerea că se poate să muncesti mai mult, să privești mai departe, acesta era lucrul pe care doream să-l evoc, legăndu-mi pașii în aceste zile în vecinătatea școlii sîrbătorite, fericită simbioză de trudă și optimism, cu ochii spre miine. Locomotiva vointei celor mai mulți dintre noi s-a pus în mișcare la îndemnul făcării binefăcătoare întretînută cu patimă și pricepere de oameni dăruiti profesiei de educatori pentru muncă și viață, cum am zice noi astăzi, după o formulă de largă audiență. Mi-l amintesc pe Constantin Ionescu-Tiu coborînd printre noi cu vrful de probleme și cu „Gazeta matematică — B”, strălucîndu-i ochii la fiecare soluție pusă pe hîrtie de parcă i-ar fi căzut privirea pe o nouă teoremă a lui Pitagora. Mi-l amintesc pe Ion Săceanu navigînd strălucitor și elegant printre galaxiile fizicii, punînd cu răbdare și eficiență ordine în mintea noastră. Îmi amintesc cursurile de istorie de o claritate cuceritoare pe care ni le ținea profesoara Velichi. Cite nu-ți trec prin fața ochilor la o asemenea răs-cruce de gînduri?

Dintre toate, datorita cea mare față de locul unde am prins gustul încrederii în noi insine.

NEAGU UDROIU ■

ca din industria mică să facă o adevărată uzină de „bine”. Oamenii din aceștia se găsesc pretutîndeni, oameni care valorează „milioane” sint destui, însă trebuie o mină de gospodar să-i unească și să-i îndrume. La Brebu există o astfel de mină și realizările nu s-au lăsat așteptate.

— Ziarul „Steagul roșu” (Petroșani) publică pe 12 iulie o anchetă prin cluburile muncitorești din Lupeni realizată de Ion Fiastrul, în care erau combătute formalismul și festivismul în lucrul cu tinerii.

— În vara anului 1980 la Lozna (Botoșani) au fost descoperite locuințe străvechi datînd din faza a doua a culturii Cucuteni. Sigur, descoperirea nu constituie o surpriză pentru nimeni, ea dovedind o neîntreruptă continuitate de viață a poporului nostru pe aceste meleaguri. Nouțetea constă în faptul că așezarea se află sub un strat de turbă. Arheologul Paul Sodurschi face precizarea că sub locuințe se află nu turbă, se află pămînt. („Clopotul” — Botoșani — 12 septembrie.)

— „Piinea din Bărăgan să fie ca oamenii lui!” zice Mircea Tătăranu în ziarul „Tribuna Ialomiței” din 4 octombrie și scoate în evidență unele neajunsuri în ce privește calitatea piinii. Calitatea piinii ține totuși și de moara ce macină griul.

— Prin regenerarea micrometrelor, atelierul de metrologie — compartiment modest în comparație cu marile unități ale Tehnofrig-ului — a reușit să economisească anual aproximativ 500 000 lei valută. Andrei Bondor, vizitînd micul atelier, a constat că această muncă este efectuată de o echipă de 11 muncitori cu înaltă calificare dar și cu multă inițiativă și pricepere. („Făclia” — Cluj-Napoca — 26 septembrie.)

— Un frumos obiectiv a cărui lipsă o simțeau din plin oamenii din împrejurimile orașului Pucioasa a fost dat în folosință la 1 noiembrie 1980: autogara Pucioasa cu o capacitate zilnică de peste 14 000 de călători și cu 14 persoane simultane. O autogară modernă construită cu oameni și pentru oameni. („Dimbovița” — 1 noiembrie 1980.)

— Un poet tîrăn, membru al cenaclului „Vasile Lucaciu” Cocirlău din Maramureș, pe numele său Ion Burhar, scrie pe-o frunză curată versuri la fel de curate: „nu știu dacă cea mai înaltă știință / va fi să plantezi un copac / nici dacă alfabetul morse / va fi atunci limbă maternă / sau dacă pămîntul / va deveni mai elastic / ori mult mai plat / decît în era noastră / nici dacă inima / doar în muzeu va bate versuri / dar eu din antichitatea mea / vă trec aceste brazde pe curat / cu toată speranța / de care e în stare / naivitatea unui plug / îndrăgostit. („Pentru socialism” — Maramureș — 9 august.)

I. IACOB ■

UN CENTRU DE CIVILIZAȚIE GETO-GRECEASCĂ: ALBEȘTI

La 2 km distanță de actualul centru civic al comunei Albești, localitate situată în partea meridională a Dobrogei, la 15 km vest de orașul Mangalia — vechiul Callatis — au fost descoperite, prin cercetările arheologice începute în anul 1971, vestigiile uneiia dintre cele mai interesante așezări ale Dobrogei antice. Este vorba despre o cetate ce se întinde pe o suprafață de aproximativ 10 ha, pe înălțimea unui platou apărat la nord-vest de rișe naturale, adică — în realitate — înălțimile unor rișuri azi dispărute.

Deși cercetările sînt abia începute, investigațiile făcute pînă acum permit formularea unor ipoteze de lucru. Mai întîi, trebuie precizat că la Albești au existat două incinte, una din prima jumătate a sec. IV î.e.n., cealaltă mult mai bine păstrată, de la mijlocul sec. IV î.e.n. În ambele situații, pentru înălțimea zidurilor a fost necesară mai întîi nivelarea stîncii de pe platou. Operația s-a realizat după procedeele tehnice specifice vremii: într-o rigolă adîncă de 0,30 m și lărgă de 2 m a fost așezat soclul egalizator, format din blocuri mari de piatră, semifiuite. Peste acesta au fost ridicate temelia propriu-zisă și zidul, construite după sistemul grecesc: între paramentul exterior și cel interior, ambele realizate din aceleași categorii de piatră, se așeza emplectonul — o masă de piatră de diferite forme, legate cu pămînt.

Cea de-a doua incintă, de formă aproximativ pătrată, are în colțul de sud-vest un turn de apărare. În interiorul fortificației și pe lîngă ea sînt numeroase construcții cu ziduri masive, după cum se pare cu caracter public. Altele sînt locuințe, cele mai multe dintre ele oferindu-ne un nestimabil inventar arheologic. Pînă acum au fost scoase la lumină vase ceramice de uz comun, fie autohtone, fie grecești: căzui, opaie, amfore de proveniență grecească importate, greutatea de pămînt ars pentru războiul de țesut — în forma unor trunchiuri de piramidă — unelte de metal și os etc. Între obiectele de ceramică grecești distingem numeroase farfurii kantharoi și lekitoi cu firnis. A mai fost descoperită și o splendidă statueta de terracota, executată cu multă grijă: reprezintă o femeie cu bustul nud, stînd maestuoasă pe un fotoliu; îmbrăcămînta drapată, formînd pliuri, acoperă numai picioarele pînă la glezne.

Cele două monede, una de bronz, emisă la Callatis în jurul anului 250 î.e.n., și o alta de argint, tot callatiană, dar din a doua jumătate a sec. IV î.e.n., au o importanță deosebită pentru datarea așezării. Fixarea limitelor cronologice de existență istorică a așezării de la Albești se poate stabili și cu ajutorul stămpilelor de pe amfore. Cele 110 exemplare cunoscute pînă acum provin din centre de producție bine determinate de cercetători: 45 amfore de Sinope, 17 Heracleea Pontică, 19 din Rhodos, 7 din Thassos, 6 din Cnidos, 5 din Cos, 1 din Paros etc. Toate se încadrează cronologic între sec. IV-I î.e.n. Raportul numeric semnalat este asemănător cu cel din Callatis — cetate în al cărei teritoriu rural se circumscrie și așezarea de la Albești.

Bogăția materialului ceramic autohton și grecesc, datat între limitele mijlocului sec. IV î.e.n. și prima jumătate a sec. I î.e.n., ne demonstrează că, în acest interval, așezarea a cunoscut maxima sa dezvoltare. Aceasta ne arată că în ciuda războiului din anul 260 î.e.n., între coaliția histo-callatiană și Byzantion, avînd drept scop controlul asupra emporiului de la Tomis, așezările de pe malul stîng al Pontului Euxin au cunoscut de-a lungul epocii elenistice un progres necontenit. Descoperirile arheologice făcute nu numai în colonii, ci și în așezările rurale, ale căror necropole ne sînt mai bine cunoscute, dovedesc acest avînt general, reflectat într-o strînsă colaborare de ordin

economic și în întrepătrunderi spirituale, între autohtoni și greci.

Locuințele cu amenajări interioare distincte, descoperite la Albești, identificarea unei străzi prevăzute cu canalizare, trama stradală ordonată etc. ne determină să considerăm că avem de-a face, la Albești, cu o așezare urbană sau cel puțin cvasurbană.

O situație analogă s-a înregistrat în teritoriul rural histrian unde, în anii 1951-1958, s-a prospectat importantul centru comercial-avanpost de la Tariverde, puternică așezare înființată de grecii din cetatea de pe malul lacului Sinoc. Factoria de la Tariverde — un adevărat „tirg”, în care își desfășurau activitatea neguțătorii greci de la Histria în mijlocul masei de geto-daci — a fost fondată încă din epocă arhaică a colonizării grecești (sec. VI-V î.e.n.), pentru a-și continua existența pînă tîrziu în epoca romană.

Spre deosebire de Tariverde, așezarea de la Albești poartă amprenta unei adevărate „cetăți”. Fortul constituia, indiscutabil, faza de început a acestei așezări — de felul celor ce se întînesc în numeroase puncte ale lumii elenistice din jurul Mării Negre sau al Mării Egee. Ulterior acest centru s-a dezvoltat pînă la proporțiile unui adevărat „oraș”, consituindu-se într-un mare avanpost helenic în teritoriul rural atât de întins, locuit de băștinași, al căror rol era legat în primul rînd de practicile agrare ale vremii. Din această suprafață imensă cultivabilă își asigurau grecii din Callatis atît hrana necesară orașului, cît mai ales cantitățile uriașe de cereale destinate comerțului cu alte centre din spațiul egeic și mediteranean.

Cetatea de la Albești a parcurs — ca și alte cetăți dobrogene — toate marile evenimente din perioada inaugurată aici de cucerirea lui Filip II (359-336 î.e.n.) și Alexandru cel Mare (336-323 î.e.n.), pînă în sec. I î.e.n., odată cu tentativele autorităților romane dintre anii 72-28 î.e.n. de a institui dominația lor asupra litoralului vest-pontic. Frecvența amforelor

romane să ajungă în marile uzine, tinerii de aici, migăind la formele pe care le vor lua produsele, fac mîncă de artizan. Nu se spune că, va lua ființă o nouă secție, unde aceste operațiuni vor fi preluate de mașini. Nici atunci nu vom uita că ei, acești oameni, au dat naștere secției.

Si care a fost începutul? Începutul, așa cum am intitulat reportajul, a fost un joc al inginerilor Ioan Albu și Iuliu Lungu (care este și inginerul șef al întreprinderii). Făceau proiecția unor piramide hexagonale și pentagonale pe o suprafață sferică. Au apărut, în felul acesta, pe calc, conturul viitoarei căsuțe. În 1973 au materializat, din carton, prima căsuță. Apoi a luat ființă primul atelier. În 1975 a fost expusă, la București, prima căsuță. Interesul, mai ales al străinilor, extrem de mare! În 1980, 23 septembrie, OSIM-ul brevetează căsuța, ca invenție. În documentul respectiv citim numele celor doi ingineri și pe cele ale muncitorilor Arpad Balint și Nagy Iosif.

Partea teoretică, ne spune zimbând Iuliu Lungu, jocul geometric a doi ingineri, nu ar fi însemnat realizarea, care a fost rodul zecilor de încercări. Pînă acum au realizat 25 de căsuțe.

Tovarășul director Victor Verzea ne spune că nu poate satisface toate cererile, deoarece lucrul la aceste căsuțe se face, în prezent, manual, ceea ce duce la un preț destul de ridicat: de la 15 000 lei cele pentru refugii, pînă la 25 000 lei — căsuțe destinate campingurilor.

Încă un amănunt: căsuța se poate modula. Deci, adevărate complexe pentru tineri. Dăm sugestia de a se interesa de ele, în viitorul apropiat, Ministerul Educației și Învățămîntului, Ministerul Turismului, Șeful secției producție, ing. Otto Kurti, ne asigură de rentabilitatea produsului, după introducerea noii tehnologii: o căsuță camping va costa în jur de 15 000 lei, adică acesta ar putea fi prețul maxim. Dăm și câteva date tehnice: suprafața utilă: 12 m²; înălțimea maximă: 2,10 m; greutatea proprie: 140 kg; numărul de elemente: 21; numărul geamurilor rabatabile: 5; geamuri fixe: 1; ușa de acces: 1; termoizolația: spumă poliuretanică; grosimea 40 mm; fixarea elementelor: mecanic, prin șuruburi; instalația electrică proprie.

Alte utilizări? Ni se spune că ar putea fi folosită pentru a deveni chioșc de alimentație publică (în locul celor pe care le știm cum arată...), construcții pentru organizări de satări (pe care, iarăși, bine le cunoaștem...).

Din tuf vulcanic (lefin, rezistent, buizolant — întrebați-i pe cei din Vitomirești-Olt, îl folosesc de mult!), cu structura din oțel de conducte (aflu ceva uluitor: mil de tone de țevărie de înaltă presiune, ultrarezistentă, după ce își îndeplinește termenul, este scoasă din uz și aruncată în fiecare an — nu mai poate fi folosită la zeci și sute de atmosfere, asta-i firesc, dar poate înlocui fier-betonul, cu un succes la care constructorii nici nu visează!), cu planșerile și pereții avînd granulație mare dar și rezistență mare — așa cum ne convînge o invenție uitată a inginerului brașovean Opreșiu) să se construiască un bloc cu 24 de etaje care să adăpostească: laboratoare de înaltă precizie — adăpostite în subsolul care va atinge cota minus 18 m, o Casă a inventatorului (pe cîteva etaje), una a tînarului matematician, o alta a tînarului fizician, un hotel pentru tineret, săli de curs pentru sport și spectacole, amfiteatre, birouri, biblioteca computerizată cu microfilme, restaurant și tot ce mai trebuie pentru a crea curiosului de peste cîteva ani condiții pentru a exploda creator producînd cîștig. Automatizarea la toate nivelele, televiziune cu circuit închis, evident, dar și un studio experimental de radio-TV, izolare energetică completă (moriștile eoliene ale INCREST-ului, folosirea deșeurilor de la spălarea hulei — procedeu nou, ultrarentabil, 700 000 t hulei, utilizabilă energetic, dar și la fabricarea ceramicii, se leapădă acum pur și simplu, — biogaz, panouri solare) — mai ales — concentrarea în cercuri, cursuri, cenacuri, ateliere, la îndemîna tinerilor, a fost ceea ce este ultranou în gîndirea tehnică românească a momentului, plus accesul lor la calculatoare ar putea avea rolul de emisere ale masei critice — „le uncești”, spune Alexandru Forje, și urmează o reacție în lanț care scutură conștiințele și — odată te trezești — cu anul 2000 la ușa înaintea de vreme! Am și un candidat conerct la conducerea construcției, tînarul inginer Tiberiu Cirste, elev al regretatului profesor Marius Petrescu, o să-și dea doctoratul cu lucrarea asta, proiectul îl vor face cîteva arhitecți tineri, în timpul lor liber“.

AL. MIRONOV

Invențiile ca joc

Scopul vizitei noastre la Tirgu Mures a fost acela de a vedea, pe viu, căsuța camping, realizare a colectivului întreprinderii chimice „Prodcomplex”. Nu vă ascundem că după ce am citit despre ea, am îndrăznit să visăm pașii smălțuite cu astfel de construcții, apropiate, ca imagine, mai mult de secolul XXI.

La „Prodcomplex”, ne-a informat inginerul Victor Verzea, director comercial, se execută peste 4 500 de repere. O întreprindere care, în 1950, cînd a luat ființă, făcea doar lacăte, creioane, cuiere, clanțe; iar acum... acoperișuri pentru vagoane cerute de S.U.A., anvelope, camere velo, produse turnate din fontă, utilaj chimic, produse din metal... etc. Interesant ni se pare faptul că nu s-a renunțat la vechea producție. Și acum se execută clanțe și creioane, pentru că piața cere aceste lucruri, la prima vedere mărunte, dar fără de care nu se poate. Vechea secție de țesătorie a devenit o fabrică de frumusețe și hîrnicie în care lucrează 440 de femei și doar 5 bărbați.

Vizităm secția „Injecție-mase plastice”. Șefa de atelier este Iuliana Buzdugan,

secretară Comitetului de partid pe întreprindere. Nu se pierde nimic în secția aceasta. Deșeurile sînt mărunțite, executîndu-se noi repere. În curînd vor intra în fabricație navele, pentru care se pregătește matrită. Este nevoie de ele. Se cer. Și, repetăm, calitatea acestor oameni este aceea de a da ce se cere... Trebuie să spunem că rivna lor a fost recunoscută. Au primit, pentru activitatea din 1979, Ordinul Muncii, Aurelia Moldovan; pe care în alte timpuri am fi găsit-o, în mod sigur, dădăcîndu-și nepoții, lucrează la o modernă mașină de injecție. Și este mulțumită. Mulțumită că muncește. Mulțumită și de cei 2 500 de lei cîștigați pe lună.

Iată, după ce vom fi poposit în lumea fascinantă a sticlei și a poliesterilor, ajungem în secția de poliester armat, loc de muncă al multor tineri, și, trebuie să remarcăm, nu dintre cele mai ușoare; procedeu de a modela acoperișurile de vagoane este manual. Pe matrită se dă forma cerută cu ajutorul unor pensule care impregnează fișile de fibră de sticlă, înmuiate fiind tot timpul în pasta de poliester. I-am văzut lucrînd la matrită pe Judith Fodor și Ioan Farcaș. Pentru ca aceste acoperișuri de vagoane să ajungă în Statele Unite, pentru ca apărătoarele anvelopelor și barele de protecție (practic fără moarte) destinate autocamioanelor

pragmatic soluții. Idei, teorii, aparate de care mulți dintre noi, bătrîni de toate vîrstele, ne aflăm cu înțelegerea, la distanțe de ani-lumină. Domeniile de activitate ale participanților la cercuri tin, pur și simplu, de ziua de miine, sau ar trebui să tîna, în orice caz fac acest lucru la exemplară instituție despre care vă vorbesc, Casa științei și tehnicii din Brașov, o unitate formativ-educativă a Uniunii Tineretului Comunist, o stație-pilot în activitatea de pregătire cu bătaie lungă. Prezint cîteva din activitățile de aici, în ideea că generalizarea experienței brașovene în Casele de știință și tehnică ce există sau se construiesc acum în diverse orașe poate fi profitabilă la scară națională. Se participă deci la cursuri de inițiere (informatică-soft și hardware —, cinematografie și foto, electronică și depănare TV, desen tehnic), specializare (șapte domenii din informatică și calculatoare, cîte un grup de electronică, mașini-unelte cu comandă-program, cercetare operațională) și calificare (sudori, mașini de facturată și contabilizat, perforatori-verificatori, control date, macaragii, fochiști, mecanici ascensoare, operatori-calculatori și ajutoari programiști). Se lucrează în cercuri tehnico-aplicative (design, automatizări, construcții electronice, autovehicule și karturi, aeri și navomodele, din nou informatică), de creație artistică (arta și tehnica cine-foto-cineclub, artizanat!), se țin cîte 10-12 sesiuni de comunicări tehnico-științifice serioase la care participă cadre universitare, studenți, ingineri, tehnicieni, muncitori, elevi, se editează semestrial un buletin informativ, se pune la dispoziția amatorilor o bibliotecă științifico-tehnică serioasă (27 000 de volume) și colecții de reviste, standarde și descrieri de invenții și mărci. Se pun la cale expoziții și lectorate și se cîștigă — din toată această fierbere tinerească — 2,5 milioane lei pe an, într-un adevărat tur de forță care înmănușează interesul și pasiunea tinerilor, dar și ale specialiștilor (aici activează 67 de cadre universitare și ingineri reputeți din întreprinderile brașovene!), grija responsabililor cu bunul mers al zilei de miine (organele P.C.R. și U.T.C. locale), cu rentabilitatea firească a întreprinderilor logice și logic construite. Con-

CASA ȘTIINȚEI DE ASTĂZI PENTRU ZIUA DE DINCOLO DE MIINE

Se numește Alexandru Popa și l-am cunoscut cu ocazia unei manevre de învățare pe care o pregătisem minuțios; voiam să-l fac să „adopte” în Casa științei și tehnicii din Brașov un ceneclu de literatură științifico-fantastică, drept care i-am făcut o vizită, convins fiind că voi da peste un individ vișător aflat, iremediabil, cu capul în nori. M-a întîmpinat însă un tînar mai degrabă scund, corect îmbrăcat, cu înfățișare de funcționar pus pe viață tactică. Dar mi-a spus da!, din primul minut și a pus la cale imediat o structură simplă și funcțională la care viitorii membri ai ceneclului — „Nova”, pe nume — nu trebuiau să mai adauge decît propria prezență și activitate. Evident, m-am aliniat pe loc în rînduri, în spatele lui, și-l vizitez de atunci adesea, fascinat de ceea ce reușește să facă în instituția pe care o conduce.

Este vorba acolo de o întreprindere concretă cu o destinație doar în aparență abstractă și am s-o povestesc în cîteva cuvinte:

Ideea a fost să pregătăm astăzi omul pentru ziua de dincolo de miine. Cu cei de miine — producătorii — creatorii — conducătorii — ne-am ocupat ieri și să sperăm că am făcut-o bine. Structurile pentru și mai departe le gîndim astăzi ca să le aplicăm miine, cu efecte antecalculare pentru societatea de poimîine. O Casă a științei și tehnicii pentru tineret este un instrument socialmente nou, inventat mai ales pentru optimizarea acestei zile de dincolo de miine. În cercurile sale — evident, științifice și tehnice — tinerii de toate vîrstele au părăsit deja ziua de astăzi și dau zor, meșterînd cu mîntea și brațele, pentru un viitor pe care ei îl vîd limpede și îl și prelucrează, visînd

Pentru întâia oară în lume, o metodă biologică în tratamentul bolilor reumatismale!

(Urmare din pag. 1)

rigoare în testarea metodei propuse. Este vorba, așa cum a ținut să ne informeze medicul Eftimescu, de un nou procedeu imunologic, bazat pe o nouă teorie privind etiologia reumatismului. Dar mai întâi, citeva date despre autorul invenției.

Medicul Nicolae Eftimescu s-a născut la Caracal în anul 1921 și este absolvent al Facultății de medicină din București.

Cu douăzeci de ani în urmă, într-o vreme în care patologia eczemelor și infecțiilor stafilococice se afla în centrul unor cercetări mondiale de specialitate, medicul Eftimescu și-a pus și el întrebarea în ce măsură aceste afecțiuni sînt cauzate de natură microbiană. O întrebare urmată însă de altă întrebare, știut fiind faptul că dacă în majoritatea maladiilor microbieni medicina obține rezultate spectaculoase prin tratamentul cu antibiotice, acestea se dovedesc lipsite de eficiență în cazul infecțiilor stafilococice, cauza maladiilor amintite mai sus. Această situație de fapt l-a îndemnat pe medicul Eftimescu să utilizeze în lupta anti-stafilococică tratamente vaccinale sau cu alte cuvinte procedee imunologice.

Ideea s-a născut în 1956 dar primele tratamente prin folosirea vaccinului în furunculoze și piodermite au început abia doi ani mai târziu. Dar înainte de a arăta rezultatele paradoxale și cu totul neașteptate al căror martor medicul Eftimescu a fost câteva zile după administrarea vaccinului este locul să amintim cititorilor noștri punctul de vedere existent în data respectivă în legătură cu etiologia bolilor reumatismale.

La ora cind medicul român și-a propus să vindece unele afecțiuni ale țesutului cutanat prin vaccin anti-stafilococic, reumatologia mondială ajunsese deja la concluzia că reumatismul poliartricular acut, precum și mai ales la copii și persoane în vîrstă, este de natură streptococică. Acest lucru s-a dovedit de-a lungul timpului și prin faptul că germenii puteau fi distruși prin administrarea de antibiotice. Descoperirea a provocat, firește, mult entuziasm la data respectivă. Din păcate, la scurtă vreme după acest moment triumfal, specialiștii au fost nevoiți să constate însă că boala reumatismală cea mai răspîndită, reumatismul cronic evolutiv, se dovedește rezistent la antibiotice. Situația l-a îndemnat pe unii cercetători să emită ipoteza că agentul patogen al bolii ar fi un virus filtrabil. Alții au continuat să considere totuși streptococul principala cauză în apariția și evoluția maladiei.

Specialiștii au continuat investigațiile, administrînd penicilină sau alte antibiotice pe loturi mari de bolnavi. „Acest lucru — ne mărturiseste astăzi medicul Nicolae Eftimescu — a complicat și mai mult situația, deoarece germenii care provoacă reumatismul nu este bănuială streptococ, ci un microb mult mai periculos:

stafilococul. Acesta, „hăituit“ mereu de penicilină, a devenit treptat rezistent la antibiotice, acestea favorizînd în fapt apariția unei tulpini extrem de virulente“. În acest fel, susține interlocutorul nostru, antibioticele au reușit să distruge numai germenele prezent în anumite focare bine vascularizate, în vreme ce germenii activi, prezenți în alte focare infecțioase, a continuat să se manifeste nestingerit, răspîndind în corpul bolnavului toxinele sale și provocînd pe această cale modificări ale țesutului collagen și sensibilizînd întregul organism. Acest proces infecțios cu proprietăți alergizante, e de părere interlocutorul nostru, ar sta la baza bolilor supurative. Dar să revenim la experimentele doctorului Eftimescu:

— În 1958 — ne mărturiseste autorul vaccinului anti-reumatic — m-am gîndit să încerc să folosesc în lupta anti-stafilococică procedee imunologice. Am fabricat în acest scop un vaccin anti-stafilococic poliantigenic prin mijlocirea căruia am obținut rezultate satisfăcătoare în tratarea unor furunculoze și piodermite. Apoi, începînd cu luna iunie 1958 l-am introdus și în manifestări alergice stafilococice. Întîmplarea a făcut ca mai multe persoane tratate să sufere și de reumatism cronic evolutiv. Și bine, după citeva zile de tratament, toți aceștia mi-au mărturisit că durerile reumatismale au dispărut și că în general boala a dovedit o recesiune neașteptată.

Acesta a fost punctul de plecare al unor cercetări sistematice, convins fiind că ceea ce produce reumatismul cronic evolutiv sub diferitele lui manifestări, este tot alergica infecțioasă stafilococică și că, deci, s-ar putea elabora o metodă eficientă de tratament prin vaccinoterapie. Trebuie să menționez, totodată, că am fost încă de la început pacientul propriului meu tratament că, deci, vaccinîndu-mă, am constatat „pe propria-mi piele“ că boala cedează rapid și nu mai revine. Aceste prime rezultate terapeutice au fost ulterior confirmate și prin faptul că, tot printr-o întîmplare, am ajuns să provoc o criză acută de reumatism unei persoane care nu avusese niciodată pînă atunci o manifestare de acest fel. Criza s-a produs în timp ce mă străduiam să vindec un pacient cu leziuni cutanate la ambele palme, administrîndu-i vaccin anti-stafilococic. Originea stafilococică a maladiei fusese stabilită cu exactitate, dar nici bolnavul și nici teste de laborator nu mi-au semnalat existența unui ascuns focar amigdalian. Din fericire am știut să interpretez corect fenomenul neașteptat. Am înțeles, cu alte cuvinte, că vaccinul a avut darul de a sensibiliza focarul infecțios față de antigenii microbieni respectiv și că din această cauză a izbucnit criza de reumatism. În consecință am procedat de îndată la desensibilizarea bolnavului, administrîndu-i în continuare un vaccin diluat de zece ori, și după citeva zile criza

reumatică s-a stins complet, iar leziunile din palme au dispărut și ele.

Cu această metodă, medicul Nicolae Eftimescu a tratat în următorii doi ani 88 de bolnavi cu diferite forme de reumatism evolutiv între care opt cazuri de poliartrită de gradul II și trei cazuri de spondilită anchilozantă.

Aceste prime rezultate au făcut obiectul unor comunicări prezentate cu diferite ocazii și mai ales în cadrul unor reuniuni de specialitate. Noutatea a provocat surpriză, mirare, a dezlănțuit polemici, dar din păcate nu a cucerit și interesul așteptat și mai ales nimeni nu s-a arătat dispus să confirme sau să infirme prin mijlocirea experimentului practic această ipoteză îndrăzneată. Comunicarea a cucerit totuși după o vreme atenția academicianului prof. dr. Ștefan Milcu.

Rezultatul unor cercetări ulterioare formează obiectul unui articol pe care doctorul Eftimescu îl încredințează spre publicare revistei „Medicina internă“. Redacția refuză însă tipărirea comunicării și atunci autorul ei se adresează unei reviste din străinătate. Articolul apare și este recenzat de mai multe publicații. Cu acest prilej și pe această cale, descoperirea doctorului Eftimescu atrage atenția unui specialist în materie, savantul de notorietate mondială, prof. dr. Hans Reiter din Germania Federală. Acesta reține mai ales cele trei concluzii la care ajunsese pînă la data respectivă compatriotul nostru: 1. Reumatismul este o boală unică, dar cu manifestări diferite. 2. Cauza o constituie procesul de alergice infecțioasă care atacă vasele de sînge. 3. Maladia este de natură infecțioasă și este provocată în ultimă instanță de infecția stafilococică.

Cei doi cercetători își scriu unul altuia timp de șapte ani, corespondența sfîrșindu-se doar odată cu moartea savantului german. În tot acest timp, Hans Reiter se referă în cadrul mai multor articole la ipoteza și lucrările cercetătorului din România, considerîndu-le de o importanță deosebită. Descoperirea medicului Eftimescu interesează în deosebi și alte cercuri de specialitate. Astfel, în 1965, prestigioasa revistă franceză, „La semaine des Hopitaux“ publică un amplu articol al doctorului Eftimescu în care acesta face o suită de considerații în legătură cu posibilitatea unei etiologii comune infecțiilor alergice bacteriene și bolilor de collagen.

Interesant de remarcat că observațiile și concluziile doctorului Eftimescu, prioritar și mondiale la data publicării sau comunicării lor, au fost atestate și recunoscute ulterior pe baza unor cercetări efectuate în diferite laboratoare din lume. În ultimul număr al revistei „La recherche“, celebrul profesor Jean-Claude Henrad își informează cititorii că în domeniul reumatismului — prima cauză de invaliditate din lume — cercetările vizează astăzi în special domeniul epidemiologiei și al imunologiei, sau exact direcțiile pe care le indicase încă de acum 20 de ani compatriotul nostru, medicul Nicolae Eftimescu.

Care este efectul practic al vaccinului anti-reumatic preparat de medicul Nicolae Eftimescu?

Vaccinul anti-stafilococic, ne informează interlocutorul nostru, administrat în doze progresive, a fost folosit în 1738 de cazuri din 1959 și pînă în 1979.

— Vaccinoterapia a dovedit rezultate superioare în comparație cu toate metodele ce se utilizează în prezent în mod obișnuit: salicilat de sodiu, piramidon, fenilbutazonă, irgaporin, hormonoterapie, medicamente radioactive, vitamine, medicamente antiinfecțioase, sulfamide, antibiotice, autovaccin preparat din flora microfaringiană sau intestinală etc. În aproape toate cele 1738 de cazuri, boala a regresat după primele 2-3 zile. Au început să cedeze fenomenele inflamatorii, s-a redus sensibil rigiditatea articulațiilor, iar bolnavii au declarat că se simt bine din toate punctele de vedere.

Iată rezultatele concrete ale tratamentului prin vaccinoterapie așa cum apar ele într-o sumară statistică prezentată de interlocutorul nostru. În decurs de două decenii au fost vindecate sau ameliorate cu vaccin anti-stafilococic următoarele maladii:

Stafilocoze cu leziuni care afectează în mod predominant pielea și mucoasele: alergodermită (239 cazuri), acnee (300 cazuri), eriteme polimorfe (19 cazuri), astra (6 cazuri), rinite alergice (6 cazuri), uretrite stafilococice (75 cazuri).

Stafilocoze cutanate-sistemice (boli de collagen): sclerodermi (21 de cazuri), acrodermatite atrofizante (6 cazuri), dermatomiosite (4 cazuri), cheiloide (10 cazuri).

Stafilocoze polisistemice (afecțiuni reumatismale): poliartrite reumatoidale (248 cazuri), spondilită anchilozantă (32 de cazuri), reumatism poliartricular zis mixt (260 de cazuri), reumatisme polidromice (2 cazuri), reumatisme neurologice (5 cazuri), reumatisme oculare (12 cazuri), lombosciatice (125 cazuri), periartrite (15 cazuri).

Ei bine, dacă în toate aceste cazuri vaccinul anti-stafilococic a produs remisiunea bolii într-un procent mai mare decît medicația sau tratamentele clasice, sau chiar a dus la vindecarea completă a unor afecțiuni reumatismale — atunci, într-adevăr, sintem martorii și virtualii beneficiarii al unei descoperiri și invenții epocale! Dar, așa cum spuneam la începutul relațiilor noastre, mîsiunea de a face aprecieri sau de a anticipa valoarea vaccinului, revine specialiștilor în materie. Din păcate, pînă în prezent, din motive independente de voința medicului Eftimescu, tratamentele au fost efectuate sporadic și niciodată într-un cadru organizat. Tocmai de aceea, vaccinoterapia anti-stafilococică continuă să rămîină o simplă speranță chiar și după două luni de la acordarea brevetului de invenție. Vom reveni cu amănunțit de îndată ce vaccinul va fi testat în cadrul unor așezăminte medicale de profil și sub supravegherea unor specialiști în materie. Pînă atunci, articolul nostru îi revine totuși meritul de a consemna un fapt de excepție: în România a fost propusă și experimentată pentru întâia oară în lume o metodă biologică în tratamentul bolilor reumatismale.

Un nou destin bogățiilor din adînc

De vorbă cu ing. Ioan Folea,

**Director general
in Ministerul Minelor,
Petrolului și Geologiei**

— Cu 30-40 de ani în urmă, stimate tovarășe director, manualele școlare și lucrările de geografie economică situau România printre țările cu importante resurse de substanțe minerale. Se vorbea despre inepuizabilele zăcămintele de hidrocarburi, de mari rezerve de cărbune, fier, bauxită (în legătură cu acest mineral, leșise chiar o vorbă: „Viitor de aluminiu țara noastră are“). În ce măsură astăzi aceste aprecieri se dovedesc corecte sau inexacte, avînd în vedere uriasa dezvoltare economică a țării noastre, necesarul de materii prime și zăcămintele mondiale de petrol și minerale?

— Criteriile de apreciere depind de foarte mulți factori. Nu putem vorbi despre o Romînie bogată sau mai puțin bogată în materii prime fără a viza un anumit moment istoric, fără a avea în vedere variate considerente de ordin economic. Cu 42 de ani în urmă, cu o producție anuală de 6,6 milioane tone petrol, țara noastră se situa pe locul șase între țările producătoare de petrol din lume. Astăzi, cu o producție sensibil mai mare, ea poate fi considerată o țară cu producție modestă de țitel. În general vorbind dezvoltarea și diversificarea impetuoaasă a economiei naționale a făcut ca cererea să devanseze oferta, astfel că în prezent țara noastră este nevoită să-și asigure din import o bună parte a materiilor prime minerale și a petrolului.

— Citeam într-o revistă de specialitate că, de fapt, în ciuda foametei de combustibili fosili, omul nu va izbucni niciodată să epuizeze resursele existente, deoarece emisiale poluante — bioxidul de carbon

și bioxidul de sulf — îl vor obliga să renunțe la ele.

— Ați citat opinia profesorului elvețian Bruno Fritsch care a ajuns la această ipoteză pornind și de la constatarea că prețul scăzut al petrolului nu a stimulat multă vreme efortul de gîndire și de investiții pentru găsirea unor noi surse energetice. În general, pe plan mondial se conturează la ora actuală două păreri în privința rezervelor utile de combustibili clasici. Unii dintre specialiștii susțin că zăcămintele de combustibili fosili sînt pe terminate: cererea de petrol va mai putea fi satisfăcută încă 37 de ani, iar cea de cărbune, 192 de ani. Potrivit celorlalte două păreri, resursele de materii prime sînt încă foarte mari, dar pentru obținerea lor societatea va fi nevoită să plătească sume din ce în ce mai mari.

— Să revenim la situația concretă din țara noastră. Cum răspunde cercetarea geologică necesităților impuse de dezvoltarea economico-socială a României?

— În conformitate cu hotărîrile celui de-al XII-lea Congres al P.C.R. și cu indicațiile și recomandările exprese ale tovarășului Nicolae Ceaușescu va trebui să ne concentrăm principalele eforturi pentru asigurarea necesarului de materii prime minerale și combustibili din resurse proprii. Programul-cadru, elaborat în acest scop, se caracterizează prin extinderea și aprofundarea cercetării geologice complexe pe întreg teritoriul țării precum și pe platforma continentală romînească a Mării Negre în vederea descoperirii de noi rezerve de țitel, gaze, ape subterane termale, cărbuni, sisturi combustibile, minerale feroase, minerale neferoase și auro-argintifere, de metale rare și disperse, de substanțe nemetalifere și roci utile.

— Care sînt obiectivele majore ale cercetării geologice în viitorul cîntial?

— Pentru petrol și gaze, cercetarea geo-

logică va acționa în mod special în zonele în care specialiștii prevăd descoperirea unor noi rezerve de hidrocarburi. Astfel, pînă la 3500 metri adîncime, se vor întreprinde cercetări pe baza unor concepții noi și prin metode de investigație perfecționate a tuturor zonelor vechi productive în scopul localizării unor noi suprafețe cu rezerve de petrol și gaze. În ceea ce privește cercetarea la mare adîncime, se va proceda la explorarea zonelor de perspectivă, îndeosebi cele care s-au dovedit productive sau cu indicații de hidrocarburi. În cîntialul 1981-1985 se are în vedere executarea unor foraje pînă la 8000-10000 metri adîncime pentru verificarea posibilităților de generare, acumulare și conservare a hidrocarburilor, la asemenea adîncimi.

Pentru substanțe minerale solide se prevede folosirea unei aparaturi de investigație în adîncime prin metode gravimetrice, magnetometrice, electrometrice, radiometrice etc. care vor permite extinderea spațiului investigat și detectarea eficientă a concentrațiilor de dimensiuni mici. În cadrul activităților generale, un loc central va trebui să-l dețină — așa cum a ținut să precizeze tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cu activități din domeniul geologiei, desfășurată în zilele de 30-31 octombrie a.c. — perfecționarea metodologiilor și tehnicilor de cercetare. Astfel, cercetările geologice de pe platforma continentală romînească a Mării Negre vor beneficia, alături de metodele sedimentologice, batimetrice, seismocustice și magnetometrice utilizate în anii din urmă, de introducerea metodelor gravimetrice marine care vor contribui la descifrarea în mod integrat a structurii geologice profunde și la cunoașterea potențialului mineral de la mare adîncime.

— Care este perspectiva valorificării minereurilor mai puțin bogate în elemente utile și ce ne puteți spune despre recuperarea secundară a țitelului?

— Prin perfecționarea unor tehnologii s-a demonstrat în mod practic că și asemenea zăcămintele pot fi valorificate eficient. Acest lucru justifică continuarea și chiar intensificarea cercetărilor geologice pentru depistarea unor minereuri scăzute în elemente utile.

— În același larg context se va acționa prin măsuri tehnologice de influențare artificială a straterelor pentru creșterea factorului final de recuperare a țitelului. Se știe că gradul de recuperare a țitelului prin metode primare se situează în jur de 27%. Metodele convenționale (injecție de apă și gaze) ridică gradul de recuperare la 31%, iar cele terțiare (termice și chimice) chiar pînă la 40-42%.

— Care sînt posibilitățile de valorificare a unor noi substanțe energetice în țara noastră?

— În prezent, asigurarea energiei necesare industriei și consumului de către populație se bazează în principal pe folosirea combustibililor lichizi (produse petroliere), a gazului metan, a huilelor energetice, a cărbunelui brun și lignitului. Pentru viitor se preconizează o mai eficientă valorificare a hidrocarburilor prin chimizare. (În colaborare cu Ministerul Industriei Chimice se efectuează experimente pentru gazeificarea subterană a cărbunelui.) Descoperirea unor importante acumulări de sisturi bituminosae în Banat, la Anina, a făcut posibilă protecția și construirea unei termocentrale ce va folosi în viitorul apropiat acest combustibil. În sfîrșit se va acționa în mai mare măsură la descoperirea și folosirea resurselor de ape termale. Începînd cu acest an s-a înființat la Oradea o unitate specializată în cercetări geologice și valorificarea apelor geotermale. Se prevede astfel că în 1985, prin folosirea acestor ape încălzite în cuptorul natural al pămîntului să obținem energie calorică echivalentă cu cea furnizată de circa 500.000 tone combustibil convențional.

Dorește totuși să arăt în finalul discuției noastre că nu este vorba numai și numai de descoperirea și folosirea unor cantități mari și foarte mari de substanțe minerale, ci și de mai buna gospodărire și utilizare a acestor resurse care nu se mai refac niciodată. Avem în vedere în acest sens perfecționarea tehnologiilor de extracție precum și valorificarea completă și complexă a tuturor elementelor utile existente în aceste rezerve scoase la suprafață.

LIVIU TIMBUS

„Vom avea — și vom plăti — prețurile pe care le merităm prin munca noastră!”

— Stimate tovarășe profesor doctor, Ștefan Arsene, într-o convorbire anterioară ați demonstrat, cu numeroase argumente, că în societatea noastră socialistă actualizările de prețuri reprezintă un fenomen perfect normal și necesar. Aceste actualizări se întâmplă în mod conștient și organizat de către stat, ținându-se seama de condițiile economice dinamice interne și externe, de cerințele dezvoltării și ale creșterii continue a nivelului de trai. În aceste actualizări, spre deosebire de veșnicele oscilații din lumea capitalistă, caracteristica prețurilor rămâne STABILITATEA. Și totuși sunt cazuri când unele unități, în contradicție cu linia generală a partidului, încearcă modificări indirecte ale prețurilor. Ați vorbit despre aceasta în lucrările dumneavoastră care, alături de activitatea practică în funcții de răspundere în administrația centrală de stat, v-au consacrat drept unul din specialiștii noștri de frunte în materie de prețuri.

— În adevăr, stabilitatea prețurilor la noi — așa cum am arătat într-o lucrare de-a mea — este un rezultat al premiselor obiective și subiective realizate în economie și care creează toate condițiile pentru ca procesele economice, schimbările care se produc și cauzele care le determină să fie nu numai cunoscute și stăpânite de societate, dar și prevăzute, iar în virtutea acestei posibilități să fie înlăunțuite în mod organizat, pe bază de plan. Existența unor prețuri stabile, care să corespundă sarcinilor și proporțiilor prevăzute prin plan, constituie o condiție de bază pentru dezvoltarea economică, pentru creșterea sistematică a nivelului de trai. Din păcate, există practici negative din partea unor unități care încearcă să rezolve pe seama prețurilor și nu prin reducerea costurilor și alte măsuri deficitare și lipsurile în conducerea, organizarea și gospodărirea lor. În unele situații, lipsurile din activitatea lor de producție, desfacere sau prestații, care grevează prețul de cost și diminuează beneficiul, se transformă în factori de presiune asupra nivelului prețurilor, urmându-se pe această cale nejust realizarea sarcinilor planificate și chiar depășirea lor. Cum ?

— Pentru atingerea mai ușoară a indicatorilor valorici de plan s-au solicitat prețuri mai mari pentru sortimente asazise noi, dar care se deosebesc de cele existente numai prin denumire sau prin schimbări de minimă importantă, nesemnificabile și fără efect sub raportul valorii de întreținere pentru beneficiar. Aceste

produse nu prezentau eficiență sporită nici pentru producător și, evident, nici pentru societate. În multe cazuri, s-au solicitat prețuri mai mari, deși de fapt nu se schimbaseră decât ambalajul și, culmea, era vorba de ambalaje deficitare procurate din... import, dar care constituiau unica justificare a prețului solicitat pentru „noul” produs.

— Sunt cazuri când s-a încercat modificarea indirectă a prețurilor prin schimbarea sortimentelor și creșterea prețurilor medii, fără ca aceasta să exprime nevoile reale ale economiei sau să corespundă cererilor perfect normale ale populației — odată cu creșterea veniturilor acesteia — pentru măriri de mai bună calitate și mai diverse, așa cum se prevede în hotărârile de partid.

— Să mai amintim și nerespectarea, în unele cazuri, a calității produselor în raport cu cea avută inițial în vedere la stabilirea prețului de către organele competente. Astfel, uneori nu s-au respectat, la preparatele de carne și alte produse alimentare, rețetele de fabricație avute în vedere la stabilirea prețurilor.

— Alteori, s-a cerut încadrarea unor mărfuri sau unități de servicii în categorii de calitate sau de confort superioare celor reale. Un singur exemplu edificator : cu ocazia unor controale la un magazin de lux din plin centrul Capitalei, s-a constatat prin sondaj că aproximativ 30 la sută din încălțăminte de „calitate superioară” primită de la fabrică prezenta defecțiuni, deși prețul era tot... de calitate I.

— Toate aceste practici (ele privesc un număr relativ restrâns de unități) sînt în totală contradicție cu politica generală de prețuri promovată de partid, cit și cu recenta actualizare, care pune accent pe realismul prețurilor, pe factorul economic și, mai cu seamă, pe eficiență și reducerea costurilor, pe spiritul gospodăresc și de răspundere. Practicile condamnabile la care m-am referit mai înainte se lovesc și de legislația noastră de prețuri, în primul rând de măsurile pe care ea le prevede referitoare la centralizarea riguroasă a competențelor de modificare a prețurilor și respectarea strictă a calității stabilite.

— Actualizarea din 1980 are loc, după cum bine se știe, în condițiile noului mecanism economic, care presupune eficiență, cointeresearea unităților și colectivelor respective, într-o măsură mult mai mare ca în trecut, în buna gospodărire a părții din avuția națională lăsată de societate în administrarea lor. În ce măsură noile hotărâ-

ri vor stimula aceste preocupări la nivelul fiecărei unități ?

— Una din funcțiile de bază ale prețurilor constă în aceea că ele servesc drept unitate de măsură a cantității și calității activităților economice, drept instrument de prim ordin în luarea deciziilor. Or, cu prețuri artificiale ale deciziilor incorecte, la nivel de întreprindere sau chiar de centrală și minister. Se ajunsese la noi la situația că, în vechile prețuri, în structura costului efectiv al producției-marfă a industriei republicane, combustibilul reprezenta doar 2,5 la sută, iar energia 2 la sută ! (Aceasta în situația când, în balanța energiei electrice din 1980, peste 40 la sută erau acoperite de hidrocarburi...) Prețurile respective încetaseră deci într-o anumită măsură să reflecte realitatea. Alt exemplu : chiar la fabricarea materialelor de construcții, energofage prin definiție, prețul energiei și combustibilului, raportat la valoarea producției-marfă, reprezenta doar 5 la sută și, respectiv, 4 la sută ; în construcția de mașini cifrele corespunzătoare erau de... 0,3 la sută și, respectiv, 1 la sută, unele produse obținând și pe această cale rentabilități până la 200 la sută. Evident, în asemenea condiții, producătorii se simțeau înclinați să subaprecieze ponderea reală a combustibilului, energiei, materiilor prime și să nu acționeze suficient de energic pentru reducerea cheltuielilor materiale. Stabilitatea unor niveluri și corelații de prețuri fundamentate pe principii economice va determina o serioasă schimbare de atitudine față de această situație, în conformitate cu interesul general.

— Ce consecințe va avea introducerea în costuri a cheltuielilor materiale reale ?

— Cu aceasta atingem una din problemele cele mai importante legate de actualizarea prețurilor, o sarcină centrală asupra căreia tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat cu vigoare. Va fi și concluzia convorbirii noastre. Am mai arătat că la reducerea prețurilor concură o serie de factori, în timp ce alții acționează în sensul sporirii lor. Dar societatea noastră nu-l înregistrează pasiv pe acestia din urmă, pentru a-i lua în considerare în operațiile de actualizare, ci impulsionează puternic factorii care contribuie la reducerea : creșterea productivității muncii, micșorarea cheltuielilor materiale, utilizarea mai judicioasă a capacităților de producție etc. Dacă noi ne-am mulțumi să introducem în costuri, începând cu 1981, cheltuielile de producție revizuite pentru combustibil, energie electrică, materii prime etc. ele ar reprezenta 61 la sută din produsul global

total. În nici un caz nu poate fi acceptată o asemenea creștere masivă a cheltuielilor materiale, care și așa sînt mult mai ridicate decît în țările dezvoltate economic. Iată de ce se prevede ca în cincinalul în care abia am pășit ele să scadă cu 40 miliarde de lei peste sarcina inițială de reducere a costurilor.

— O sarcină uriașă.

— Grea, poate chiar imposibil de îndeplinit doar dacă vom acționa în concepția și cu ritmurile de creștere a eficienței de până acum. Congresul al XII-lea al partidului, documentele Plenei C.C. al P.C.R. din decembrie 1980, legile adoptate recent de Marea Adunare Națională pun accentul pe o nouă calitate a activității, pe un nou concept, revoluționar, menit să conducă la schimbări radicale în eficiența economică. Reducerea cheltuielilor materiale presupune cel puțin următoarele căi de urmat :

● reducerea normelor de consum la produsele aزی în fabricație ;

● re proiectarea produselor după conceptii tehnologice noi sau înnoite ;

● schimbarea structurii producției industriale, în sensul creșterii ponderii produselor slab consumatoare de materii prime, combustibil etc, dar cu mare valoare adăugată, prin aport de inteligență tehnică.

— În esență deci o regândire a structurilor și proceselor de producție.

— Este nevoie de imaginație creatoare, de spirit gospodăresc, doar așa se vor reduce substanțial cheltuielile materiale. O fac și alții ! Nu, nu mă refer la țările dezvoltate economic, mă gândesc la noi în sine : cite I.A.S. sau C.A.P. vecine, cite unități industriale cu același profil și aceleași condiții de producție „nu înregistrează, uneori, rezultate economice total diferite ! Deci „omul științei locale”, cum spuneau bătrînii. Esențial rămîne faptul că în prezent dispunem de o bază materială a progresului economic și a bunăstării cum nu a mai avut nicidecum România în istorie. „Depinde deci de noi, de activitatea fiecăruia — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa la ultima Plenară a Consiliului Național al Frontului Democratice și Unității Socialiste — să asigurăm gospodărirea mai economică, mai eficientă a importanțelor mijloace materiale pe care le avem. Este un lucru care, într-adevăr, constituie o mîndrie pentru patria noastră, faptul că dispunem azi de fonduri fixe de aproape 2 000 de miliarde lei. Cu aceste mijloace putem asigura o dezvoltare uriașă — ca să mă exprim așa — a avuției noastre naționale. Trebuie să le folosim cum trebuie, să asigurăm ca ele să producă, deplin, să producă economic !” Revenim la prețuri, care au format obiectul discuției noastre, putem spune că de truda și conștiința noastră, de inteligența și chibzuala pe care le vom investi vor depinde și efectele ultimei actualizări de prețuri. Vom avea — și vom plăti — prețurile pe care le realizăm și le merităm prin munca noastră !

LIONEL NIȘESCU ■

Ultimele secvențe ale cincinalului

Despre eficiență, adică despre efectele ei

Bătălia pentru sporirea eficienței economice reprezintă un atribut esențial al înfăptuirii autoconducerii muncitorești și autogestirii economico-financiare. Noul mecanism economic stabilește o legătură directă, nemijlocită, între cheltuielile materiale, valoarea producției nete, beneficiile realizate din fondul de retribuiri și fondul de participare al oamenilor muncii la beneficii. S-a calculat că, în construcțiile de mașini, CREȘTEREA CU 1 (UNU) LA SUTĂ A INDICELUI DE VALORIFICARE A METALULUI ÎN ANUL 1981 ar asigura economisirea a aproape 55 000 tone de metal (ce se obțin dintr-o cantitate de coals, minereu, feroliaje și energie care costă la import 12,5 milioane dolari) și ar aduce unităților din această ramură un plus de beneficii de 40 milioane de lei. Ce s-ar putea face din materialul astfel economisit ? 5,4 MII TONE UTILAJ METALURGIC, 200 EXCAVATOARE, 2 000 TRACTOARE, 100 LOCOMOTIVE DIESEL ELECTRICE DE 3 100 CP, 6 000 AUTOTURISME „DACIA”, 1 000 AUTOBUZE, 5 600 AUTOTURISME DE TEREN, 125 000 FRIGIDERE. Despre lupta pentru scăderea procentelor cheltuielilor materiale am discutat la întreprinderea de autocamioane din Brașov cu RADU MOLDOVAN, contabil șef, EMIL CIOVICĂ, șef birou costuri, dări de seamă, analize, și inginer AUREL BOT, șef birou norme consumuri materiale.

— Sinteți o întreprindere mare : personalul muncitor aproape că egalează populația Cîmpinei. Care sînt rezultatele muncii acestui... oraș ?

— Întreprinderea de autocamioane Brașov (IABV.) realizează în 1980 tot necesarul de mașini al României în gama 2,5—20 tone. Tot la noi — deși producția a fost transferată la Mirșa, lângă Sibiu — au fost realizate și prototipurile autocamionelor de 25, 50 și de 100 tone. Ceea ce înseamnă că meritele recent premiului camion de 50 tone se răsfrîng și asupra noastră. Se află în probe tehnologice motorul de 280 CP, cel mai mare produs vreodată în România pentru autocamioane. Cele 35 secții ale noastre, care includ toate genurile de procedee tehnologice, au produs în 1980 o valoare mai mare decît, să zicem, întregul județ Sălaj. Adică ? 10,7

miliarde de lei. La fiecare 9 (nouă) minute de pe banda de montaj coboară un autocamion. Noi credem că aceasta se datorează bunei organizări și tehnicității înalte. 40 la sută dintre utilajele care formează capacitatea noastră de producție sînt realizate în întreprindere, prin autotodotare. Deci sînt concepute, executate, puse în funcțiune și exploatare de către același colectiv muncitoresc. Dacă acum s-ar lucra cu productivitatea muncii din 1955 ar fi necesari — pentru realizarea miilor de autocamioane (exclusiv diesel) din planul pe 1980 — nu mai puțin de 250 000 oameni ! Se lucrează însă doar cu 26 000, grupați în 18 meserii de bază.

— Asupra productivității vom reveni. Care sînt cele mai solicitate autocamioane ? Și la ce prețuri le livrați ?

— Autocamioanele tip SR și cu motor de 135 CP costă 120 400 lei ; autotractorul 19256 DFS — acela pe care v-ați obișnuit să-l vedeți pe șoselele circulînd sub sigla întreprinderii de transporturi internaționale — poate să meargă pînă aproape de 500 000 de lei ; autobasculantele au alt regim — 118 000 lei/buc. Anul acesta cele mai solicitate s-au dovedit a fi autocamioanele de 6 și 8 tone (135 CP, licență Saviem) ; cele de 10—12 și 19 tone (215 CP, licență MAN) și autocamioanele de 19 tone pe care le mai numim, autotractoare cu motoare de 256 CP. În 1980 am realizat cam 900 variante constructive !

— Ne-ați spus că încă produceți sub licență. Cum stați cu asimilarea produselor ?

— Practic am încheiat-o, nu mai importăm nici măcar un șterg de procent din necesar. Ceea ce se constituie în evident motiv de satisfacție : concomitent cu reducerea importurilor am scăzut și prețurile de producție. Exemple ? Firma Raba ne vindea motorul cu 100 000 lei. Noi îl producem acum cu numai 40 000 lei.

— Alții s-au trezit că, renunțînd la import, trebuie să plătească mult mai mult colaboratorului intern, pentru același produs. Nu este bine, este chiar foarte bine că renunțăm la importuri. În același timp trebuie — așa cum subliniază de fiecare dată secretarul general al partidului — ca toate întreprinderile să-și concentreze eforturile și pentru reducerea prețurilor

de vînzare. Dv., pare-se, ați acționat în acest sens.

— Respectivul motor ne-a costat mai puțin pentru că îl facem noi, aici, în întreprindere. Altfel, transferul de fabricație poate duce la scumpirea produsului. Noi știm asta chiar mai bine decît alții. De ce ? Un autocamion are circa 20 000 piese. Pentru realizarea lor colaborează peste 140 unități economice. Numesc cîteva : gemurile le luăm de la Medias, pompele de injecție de la Sinaia, arcurile de la IPA Sibiu, radiatoarele de la Fabrica de radiatoare și cabluri din Brașov, pneurile din Brașov, Jilava și Pitești, elementele de asamblare de la Brașov, Sighetu Marmației, Botoșani, Tirgu Secuiesc. Acum, ponderea colaboratorilor în realizarea autocamionului este de 54 la sută, dar procentul crește.

— E bine sau e rău ?

— Într-un anumit sens, rău, cel puțin în prezent. Transferul de fabricație duce la scumpirea produsului. Exemplu : pînă anul trecut noi eram aceia care ne confecționam cutiile de viteză necesare. Ne costa 8 300 lei/buc. Ba le mai și vindeam ca piese de schimb. Cu preț de beneficiu ajungeau la 9 700 lei. Acum, fabricația cutiilor de viteză ne-o asigură IMASA Sfințelu Gheorghe, care include în preț și beneficiul său. Deci pe mine, întreprindere, mă costă mai mult. Mai mult : s-au modificat prețurile și la genți, la inele, la altele... La nivelul anului 1980 aceste cheltuieli sînt cu șapte lei mai mari pentru fiecare mie de lei producție marfă. Deci ? Asta înseamnă 75 milioane de lei „influențe negative”. Practic, este motivul care ne-a dat înapoi și cu cheltuielile la mie de lei producție. În momentul de față gîndim și acționăm pentru ca să putem îndeplini în bune condiții sarcina ca pînă la 15 septembrie 1981 să livrăm agriculturii primele 1 000 combine C 16.

— Cum ?

— Folosind metodele „clasice” (deși e cam dificil, în ceea ce ne privește) : 1. reducerea consumului de metal ; 2. reducerea consumului de combustibil și electricitate ; 3. reducerea costurilor prin creșterea productivității muncii.

— Amînteală de reducerea consumului de metal. Cum ați acționat în această direcție ?

— Pînă acum (adică la data documentării noastre) în IABV. s-au înregistrat economii suplimentare de 997 tone de metal la un consum efectiv de 210 752 tone. Ceea ce reprezintă aproape o mie de tone de metal peste sarcina de 1 870 tone pe care am avut-o în 1980. Cum s-a reușit ? Prin aplicarea a 76 de măsuri (din cele 77 de reducere a consumului de metal pe tot anul). Efect economic : 1 925 tone de metal. O contribuție importantă au avut : a. introducerea comenzi de viteze la podoa, la autocamioanele cu motor de 215 CP ; b. modificarea traverselor cilindrului autocamioanele ROMAN ; c. modificarea capacității de etanșare a tamburilor autocamionului ROMAN ; d. reducerea adaosului de prelucrare la 25 de repere ; e. înlocuirea cutiei metalice de scule etc.

— Sîntem la sfîrșit de an. Deci în pragul Anului nou. Ce ne puteți spune despre felul cum a decurs acțiunea de refolosire a materialelor în 1980 ? Pe ce scontări în 1981 ?

— Știți cum arată un filtru de combustibil ? Printre altele are și un pahar de sticlă. Uneori acesta se sparge. Pentru că nu fusese prevăzută recuperarea, datorită celor 9 (nouă) lei cit costa respectivul pahar se arunca 366 lei/buc., cit costă ansamblul filtru-combustibil. De asemenea, s-a trecut la completarea filtrului decantor al pompei de injecție la autocamioanele ROMAN de 215 CP, care costă doar 62 lei, dar datorită căruia înainte se pierdeau 2 080 lei, cit costă ansamblul pompei de injecție. S-a renunțat deci la pierderi de genul „pentru un cul prăpădîm potcoava”. Astfel, economiile provenite de la trei secții s-au ridicat în 1980 la 21 milioane de lei. Au fost gîndite și găsite posibilități și pentru refolosirea unor scule. Este cazul unor burghie și al unor cuțite de strung : pentru acestea, în cadrul sculariei, a luat ființă un atelier de recondiționare SDV (scule, dispozitive și verificatoare), care primește sarcini de producție obligatorii, ca și pentru produsele de serie. Pînă acum, economiile rezultate de aici sînt de 6,406 milioane de lei. Alt exemplu : la secția prese rîmîn foarte multe capete de tablă, resturi marginale etc. Înainte, le trimiteam la topit. Acum le vindem la o întreprindere din Brașov. Le-am și livrat 60 tone dintr-un contract de 200 tone. Sînt și alte exemple. Ponderea o dețin însă măsurile privind economisirea metalului : în 1981, prin aplicarea a 50 propuneri vom economisi cam o mie de tone de metal, contribuind și pe această cale la sporirea eficienței economice.

MIRCEA BUNEA ■

O fereastră spre viitor:

Petrochimie fără petrol...

Petrochimia, vehiculată frecvent în vocabularul zilelor noastre, a pătruns puternic în universul omului modern. Clasică roată dintată se fabrică acum și din materiale plastice petrochimice, ne îmbrăcăm cu haine din fibre și fire sintetice ce pornesc tot de la țitel, circulașăm cu mașini ale căror motoare au viață tot datorită combustibililor pe bază de petrol, ne scoatem dimineata mincarea din frigider tot din polimeri și o punem tot în pungă de plastic, până și soldații de plumb ai copilăriei noastre sînt acum din mase plastice.

Ne-am întrebat, acum, cînd planeta este bîntuită de criza de energie, de criza petrolului, ce face petrochimia azi, ce va face ea mâine.

Acestor întrebări, precum și altora, am căutat să le găsim răspunsurile într-o convorbire avută cu inginerul MUSCĂ GAVRIL, director al Institutului de Energetică chimică și biochimică, secretar științific al Institutului Central de Chimie.

Petrochimia nu poate să înregistreze în viitor o curbă descendentă de dezvoltare, ci va păstra tot un ritm susținut în evoluția ei, deoarece ea pune la dispoziția societății omenestii diversitatea de materiale care să corespundă gradului ei înalt de civilizație și exploziei demografice. În contextul general al crizei de energie, al crizei de petrol, petrochimia își diversifică baza de materii prime, introducînd la chimizarea și alte surse pe care planeta ni le pune la dispoziție. Totodată, știința caută și alte surse alternative de energie, pentru a degreva petrolul de povara sarcinii lui și a-l lăsa doar pentru prețioasa operație de chimizare.

Fiindcă a venit vorba de criza de petrol, unele prognoze, poate pesimiste, apreciază că în actualul ritm al producției și al consumului, rezerve de petrol ar fi suficiente pentru cea. 30 de ani. Să fie chiar atît de alarmantă situația, încît nu vom fi chiar atît de bătrîni cînd petrolul va avea efectiv, fără figură de stil, caratele aurului?

Intr-adevăr, criza energetică, care a debutat cu criza petrolului de la începutul anilor '70, a continuat cu prima mare ruptură a echilibrului energetic global din 1973—1974, precum și repetarea situației în 1978—1979, elemente ce fac ca această criză să devină cronică, îngrijorează cercuri tot mai mari de oameni de știință, specialiști, guvernele țarilor dezvoltate și subdezvoltate, care au înțeles că resursele de combustibili fosili, țitelul, gazele naturale, cărbunii sînt totuși limitate. Situația de criză a fost agravată de creșterea decalajului economic dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, de repartitia inegală pe glob a resurselor naturale, de menținerea raportului neechitabil între prețurile materiilor prime și ale velor manufacturate, de risipa în societatea de consum din țările capitaliste dezvoltate, de intensificarea acțiunilor pentru reimpărțirea sferelor de influență în lume între marile puteri, de conflictele militare regionale cu distrugerii materiale extreme de păgubitoare, de intensificarea cursei înarmărilor.

În privința acestui termen fatidic de 30 de ani, sigur, semnalul de alarmă a fost tras și este privit ca atare, dar este greu de dat un termen de epuizare a resurselor de țitel, deoarece aceste rezerve au un caracter dinamic, atît ca rezultat al descoperirii de noi zăcăminte — să nu uităm că majoritatea statelor din Africa, Asia și America Latină nu dispun de hărți geologice precise și detaliate asupra subsolului lor național — cit și ca urmare a perfecționării proceselor tehnologice de extracție care pot determina valorificarea rentabilă a unor zăcăminte sărace sau care au condiții grele de exploatare. În orice caz, pe lângă aceste acțiuni de prospectare și descoperire de noi surse, de perfecționare a tehnologiilor de extracție și de recuperări secundare și terțiară din zăcămint, trebuie pusă frînă consumului irațional de energie din țările dezvoltate, în vederea conservării acestor zăcăminte, deoarece omenirea aproape că a lichidat, în puțină ani, ceea ce natura a acumulat în milioane! Pentru a explica acest exces de consum, al dezechilibrului de utilizare a energiei, este suficient să arătăm că un american consumă energie cit 3 elvețieni sau japonezi, 6 iugoslavi, 9 mexicani, 53 de indieni, 1072 de nepalezii.

Ne vorbeați mai înainte despre obligația de a menaja țitelul de sarcină lui energetică și de a-l valorifica superior prin petrochimizare. Care ar fi cele mai importante surse alternative, cum le denumeați, care li vor înlocui?

Consumul de țitel, care, prin preț scăzut și cantitățile masive extrase la nivelul anilor '60, a fost unul din elementele hotărîtoare ale dinamicii de dezvoltare într-un ritm necunoscut a civilizației industriale a dezechilibrat producția celorlalte surse energetice, în special a cărbunelui. A frînat realizarea la timp a centralelor atomo-electrice și nu a stimulat folosirea altor surse existente pe Terra. O estimare orientativă a structurii balanței mondiale de energii primare pentru anul 2000 arată că petrolul va deține totuși 30 la sută, cărbunele 30 la sută, gazele naturale 13 la sută, energia

nucleară 12 la sută, hidroenergia 5 la sută, energia solară 5 la sută, bioenergia 2 la sută, geotermita 2 la sută, energia eoliană 1 la sută, iar ca dinamică de dezvoltare, cărbunele va crește cu prioritate în prima perioadă, urmînd ca, în a doua parte, energia nucleară să aibă un ritm mai alert.

— Se pare că sînt semne și pentru o escaladă a prețurilor la gazele naturale, implicînd semnele unei crize și la aceste gaze, așa-i?

— Intr-adevăr, Algeria, Iranul, Olanda, Canada, Mexicul, cel mai mari exportatori de gaze naturale, au cerut în 1980 corelarea prețului acestora cu cel al țitelului. Dacă, pînă acum, unii economiști își puneau speranțe în a utiliza gazele naturale în centralele electrice, înlocuind țitelul scump, ei vor modifica din nou prognozele. Gazele naturale vor fi tot mai puțin folosite drept combustibil, ele urmînd să fie preferențial folosite la chimizare, cu atît mai mult cu cit metanolul, ce se poate fabrica din ele, a devenit o nouă sursă de materii prime petrochimice.

— Să reluăm discuția despre sursele alternative de energie, referindu-ne la centralele nucleare. Ce viitor li se prevede acestora?

— Specialiștii consideră energia atomică drept una din soluțiile pentru ieșirea din impas, folosirea ei în centralele nucleare electrice prezentînd avantajul că acest combustibil este de 2—3 ori mai ieftin decît cel din centralele clasice și în cantități mari. Ca dezavantaje, ar fi de menționat costul de investiții, tehnologiile complexe de concentrare a uraniului și fondurile mari pentru crearea unor industrii conexe, dar cercetarea în domeniul fuziunii nucleare deschide căile pentru producția de energie electrică, țînd seama de regenerarea combustibilului nuclear în insuși procesul de fuziune. De asemenea în instalațiile de producere a energiei electrice și a aburului, hidrocarburele vor fi înlocuite prin cărbuni, mai ales cu cărbunii inferiori. O altă sursă deosebit de importantă și ineputabilă, care prin 1990 va deveni competitivă cu agenții energetici clasici, o constituie energia solară. Energia geotermică, energia apelor calde, este posibil să fie recuperată și se utilizează industrial în unele țări în centrale specializate, care produc kilowați mult mai ieftini. Potențialul geotermic este destul de mare, și se apreciază că energia geotermică ce s-ar produce în Munții Stîncoși ar putea acoperi încă înainte de sfîrșitul secolului toate consumurile de energie electrică din S.U.A., cu condiția disponibilității în timp util a tehnologiilor necesare. Energia eoliană, datorită tehnicilor moderne, devine de asemenea un izvor important pentru obținerea de energie electrică. Chiar dacă nu se poate generaliza pe întreaga planetă, în zonele unde există curenți de aer, energia eoliană este una din resursele cele mai ieftine. Alte surse importante de energie pot fi utilizarea mareelor în zona oceanelor, exploatarea energiei valurilor și folosirea diferenței de căldură între straturile de diverse adîncimi ale mărilor și oceanelor, toate acestea putînd produce energie electrică și pronosticîndu-se că se vor utiliza tot mai frecvent. Valorificarea dejecțiilor de la crescătorile de porcine și taurine și a celor din industria alimentară, și anume, acel biogaz atît de mult comentat, constituie nu numai exemple de recuperare energetică, dar și de eliminare a unor surse de poluare deosebit de grave. Hidrogenul reprezintă, după părerea specialiștilor, una din soluțiile viitorului, fiind un purtător de energie cu avantaj deosebit în utilizare. El poate fi obținut în cantități practic ineputabile, deoarece se poate fabrica din apa mărilor și a oceanelor, din gazele de substituție obținute din cărbune. Astfel, un ciclu complet de formare a hidrocarburelor durează milioane de ani, în timp ce ciclul hidrogenului se încheagă în cîteva săptămîni. Avînd în vedere că țara noastră nu dispune de rezerve foarte mari de cărbuni, în perspectivă apare ca necesară producția de carburanți prin tehnologii biochimice și de fotosinteză, în pas cu dezvoltarea resurselor de energie neconvențională, solară, eoliană, nucleară, hidrogen etc.

Toate acestea arată cit de asidue sînt preocupările omenirii pentru găsirea de noi surse energetice, care să asigure dezvoltarea viitoare a economiei mondiale și să o elibereze de sub presiunea cursei prețului la petrol și a „războiului materiilor prime”, tendințe iesite în evidență și la Conferința Mondială pentru Energie, la care am participat.

— Să revenim la diversificarea bazei de materii prime a petrochimiei, care sînt orientările ei?

— În prezent, a devenit o certitudine faptul că industria chimică nu numai că nu va suferi de o criză de energii primare sau de materii prime, dar va avea de utilizat o gamă de surse mult mai complexe decît în deceniile trecute. Numai că strategia tehnologică s-a schimbat de la principiul „totul din petrol ieftin” la noul principiu, folosirea unei game cit mai complexe de surse, astfel

ca hidrocarburele naturale să li se adauge noile surse complementare, cărbunii, biomasa, recircularea avansată a materialelor etc.

S-a demonstrat astfel că, din cărbune sau biomasă, se pot obține principalele semifabricate de bază care se obțineau din petrol sau gaze naturale și de la care se pot ramifica majoritatea fabricațiilor de produse de prelucrare avansată.

Astfel, prin gazeificarea cărbunilor inferiori cu obținere de gaz de sinteză — monoxid de carbon și hidrogen — se poate reconstitui cea mai mare parte a chimiei organice, și anume, amoniac, alcoolii oxo, sinteza Fischer-Tropsch și, foarte important, metanol, de la care se poate trece la etilena și apoi la tot lanțul petrochimic, sau la benzine sintetice, proteine etc. Prin lichefierea cărbunilor pe calea hidrogenării se ajunge la benzine și motorine sintetice, de unde apoi clasicele hidrocarburi aromate: benzen, toluen, naftalină, fenol.

— Încercînd să parafrazăm, cum chimia cărbunilor s-a practicat și în primele decenii ale secolului, înseamnă că „moda retro” vizează și chimia?

— Este un fel de-a spune, pentru că vechea carbochimie îmbracă tot mai mult haina modernă a tehnologiilor noi cu consumuri energetice mai scăzute, cu recuperarea energiilor secundare, astfel că în viitor ea va fi tot mai competitivă cu procedeele petrochimice. Sau, în general, așa cum se spune că dezvoltarea este sursă formă unei spirale, ne aflăm cu carbochimia în aceeași zonă a ei, dar cîteva spirale mai sus.

Trecînd la biomasa...

— O clipă, ce cuprinde, în fond, aceasă noțiune?

— Biomasa este materia vegetală agricolă, forestieră, acvatică, înțelegînd prin acvatică algele, care prin fermentație dau alcoolii inferiori ce pot fi folosiți drept carburanți, dar care pot da și alte produse organice, care azi sînt în exclusivitate de origine petrochimică.

— Bine, dar dacă se dă această utilizare masivă biomaselor, nu va fi afectată agricultura, industria lemnelui etc.?

— Nu, deoarece se folosesc la chimizare deseuri sau subproduse, iar tehnologiile de prelucrare a biomaselor vor fi astfel elaborate, încît să fie posibilă obținerea concomitentă de produse chimice cu produse care să poată fi introduse în continuare în circuitul alimentar animalier. Se realizează astfel o simbioză perfectă între industria chimică și aceste industrii.

— Și acum ultima întrebare, ce pași s-au făcut și se vor face la noi în aceste direcții majore ale zilelor noastre, care preocupă toată omenirea?

— Programul directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000 concretizează liniile directoare ale politicii energetice a partidului nostru în așa fel încît, în viitorul deceniu, România să devină independentă din punct de vedere al combustibilului și energiei. În acest context, s-a înființat, în cadrul ICECHIM, Institutul de energetică chimică și biochimică, căruia îi revin sarcini pentru elaborarea de procedee tehnologice și tehnici de lucru pentru obținerea de produse chimice și energetice din surse de origine biologică, cărbuni, sisturi bituminoase, energie solară, geotermală și altele, prin activitatea proprie de cercetare, cit și în calitate de coordonator pe întreaga economie în domeniul introducerii noilor surse de energie și a reducerii consumurilor energetice.

Ca peste tot în lume, și la noi se fac pași importanți, tematica de cercetare cuprinzînd elaborarea unor tehnologii moderne de gazeificare a ligniților față de cele tradiționale în care țara noastră are o experiență; obținerea de metanol și etanol din biomasă, țînd cont de potențialul ridicat de biomasă existent în țara noastră, pentru fabricare de carburanți și combustibili sintetici; pirolizarea alcoolilor inferiori cu obținere de olefine, la care s-au obținut o serie de rezultate și care va permite, odată cu industrializarea procedurii, să se relanseze dezvoltarea producției de mase plastice de tipul poliolenă, polipropilenă, polistiren etc.; separarea hidrocarburelor din sisturi bituminoase și nisietrii asfaltice pentru obținerea de combustibili; exploatarea zăcămintelor naturale de bioxid de carbon conținînd gaz metan pentru obținere de metanol; creșterea randamentului în fabricația hidrogenului, găsirea altor căi electrochimice și neelectrochimice, prin fotoliza apei cu microorganismele sau prin descompunerea catalitică a apei; p.e. um și elaborarea de noi tipuri de pile cu randamente superioare.

Succesele obținute de industria chimică românească în ultimul pătăr de veac sînt un punct de plecare spre o nouă etapă de dezvoltare superioară în viitor și se poate aprecia că sarcinile care decurg, fiind soluționabile, obligă la efort și optimism, la un dinamism și mai accentuat al ingineriei tehnologice, deziderat pe care luptăm să-l traducem în fapte, urmînd indicațiilor și sarcinilor din documentele de partid.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Pro memoria

(1 — 7 ianuarie)

● 1981 — Începe al treilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare; „Al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezarmare”; „Deceniul internațional pentru apa potabilă”; „Anul internațional al persoanelor handicapate”. ● 1.I. — Sărbătoarea națională a Republicii Cuba și a Republicii Democratice Sudan. ● 1432 — A murit Alexandru cel Bun, domn al Moldovei. ● 1.I.1647 — A murit Petru Movilă, sprijinitor al țiparului și al școlii din țările române. În 1835 trimite lui Matei Basarab o tiografie și meșteri care se instalează la Cimpulung Muscel. ● 1.I. 1838 — G. Barițiu editează la Brașov Foaiete literară, devenită la 2.VII. Foaiete pentru minte, inimă și literatură. ● 1.I.1847 — Nicolae Bălcescu rostește la adunarea din noaptea de revelion un discurs: „Ținta noastră scotescă că nu poate fi alta decît unitatea națională a românilor. Unitate mai întil în idei și simțămînte, care să aducă cu vremea unitatea politică.” ● 1.I. 1848 — Prin convenția moldo-munteană se desființează vama și se formează o singură piață. ● 1.I.1855 — Vasile Alecsandri editează la Iași România literară, reunind prestigioase condeie din ambele principate române. ● 1.I.1861 — G. Sion editează lunar la București Revista Carpaților. ● 1.I. 1866 — Intră în vigoare legea privind introducerea sistemului metric. ● 1.I.1867 — Apare la Blaj Archivu pentru filologia și istoria, sub direcția lui Timotei Cipariu, prima revistă română de filologie. ● 1.I.1894 — I. Slavici, I. L. Caragiale și G. Cosbuc scot la București revista literară Vatra. ● 1.I.1907 — Apar la București revistele Convorbiri, sub conducerea lui Mihail Dragomirescu, și Floarea darurilor, sub conducerea lui Nicolae Iorga, prima revistă românească dedicată popularizării literaturilor străine. ● 1.I.1909 — Manifestația muncitorilor bucureșteni în sala „Dacia” împotriva „Legii Orleanului”. Se reorganizează Partidul Social-Democrat din România. ● 1.I.1927 — România ratifică Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice. ● 1.I.1936 — Apare la Iași bilunar Insemnări ieșene, condusă de M. Sadoveanu, G. Topircan și G. G. Călinescu scote la Iași Jurnalul literar. ● 1.I.1971 — Și-a început activitatea Banca Internațională de Investiții. ● 2.I. 1837 — Apare la Brașov Foaiete Dumincii, sub redacția lui Ioan Barac. ● 1.I.1859 — Deschiderea Institutului pedagogic național român din Năsăud. ● 2.I.1909 — Publicarea „Legii Orleanului”, prin care se interzice dreptul de asociere și de grevă tuturor salariaților. ● 3.I.1922 — Apare la București săptămînal, apoi lunar, revista Contemporanul condusă de I. Vinca ● 1.1922 — Se constituie în semilegalitate Comitetul Executiv Provizoriu al Partidului Socialist-Comunist din România. ● 4.I. — Sărbătoarea națională a Republicii Socialiste a Ununii Birmanc. ● 4.I.1847 — Apare la Blaj prima gazetă tipărită în întregime cu litere latine: Organul luminației condus de Timotei Cipariu. ● 1—4.I. 1861 — Conferința națională a fruntașilor români din Transilvania de la Sibiu cere recunoașterea românilor „ca națiune politică și independentă față de celelalte națiuni”. ● 3—4.I.1877 — Parlamentul protestează vehement împotriva Constituției proclamată de Poartă, prin care România era desemnată „provincie privilegiată”: „...niciodată sabia lungă a lui Balazet și Mohamed nu a putut să pătrundă în munții României, unde cutează astăzi să străbată Midhat-pasa cu constituția lui”. ● 4.I.1965 — Moare Thomas Stearns Eliot, poet și critic englez (născut în S.U.A.). Premiul Nobel în 1948. ● 5.I.1716 — Cu domnia lui Nicolae Mavrocordat începe regimul fanariot în Țara Românească. ● 5.I.1828 — Deschiderea cursurilor școlii „de românește și latinește” de la Trei Ierarhi din Iași, conduse de Iordache Săulescu. ● 5.I.1859 — Adunarea Electorală a Moldovei alege în unanimitate ca domn pe colonelul AL I. Cuza. ● 3.I.1908 — Se adoptă o nouă lege privind învoielile agricole. ● 5.I.1914 — Vasile Lucaci și Octavian Goga demisionează din Comitetul Executiv al Partidului Național Român din Transilvania, lansînd lozincă luptei pentru realizarea unității politice a poporului român. ● 5.I.1921 — S-a născut dramaturgul elvețian de limbă germană Friedrich Dürrenmatt. ● 5.I.1932 — Apare bilunar la București revista de literatură proletară Bluze albastre, condusă de AL. Sahia. ● 6.I.1902 — Se naște la Tîrgoviște Ion Heliade Rădulescu, scriitor, lingvist, gînditor și om politic român. ● 7.I.1872 — S-a născut pictorul Octav Bănciță. Pictorul are teme inspirate din viața proletarilor și efclul de tablouri 1907. ● 7.I.1881 — S-a născut la București Ion Minulescu, poet și prezător român simbolist. ● 7.I.1916 — Înființarea ordinului militar de război „Mihail Viteazul” cu 3 clase.

REGHINA VARVICI

Apa este meseria lor

Intr-o lume insetată de energie, uităm uneori de setea de apă pur și simplu, deși în societatea modernă aprovizionarea cu apă a devenit o componentă a dezvoltării. Este și motivul pentru care Organizația Națiunilor Unite a decretat anii 1981-1990 DECENIUL APEI POTABILE. În plus, există o corelație directă cu dezvoltarea industrială și, în general, cu progresul economic. Iată de ce, în aceste zile de cumpănă între două cincinale merite evocate lucrările hidrotehnice de amploare ce se execută în țară sub îndrumarea Consiliului Național al Apelor. Ele capătă o importanță cu atât mai mare cu cât implică și construcția de microhidrocentrale, drept colorat al regularizării și amenajării riu-rilor interioare.

Parafrazând titlul unui celebru roman francez postbelic, am putea spune despre **Trustul de lucrări hidrotehnice speciale** al sus-amintitului consiliu că apa este meseria sa. Acesta este trustul care, de cîteva ani, întreprinde mari lucrări și pe Valea Teleajenului.

La început s-au construit la Paltinul un baraj și o stație de tratare. De acolo a pornit conducta de alimentare cu apă industrială pentru combinatale Brazi și Teleajen (Ploiești); totodată, s-au furnizat pe această cale și mari cantități de apă potabilă pentru Ploiești. Apoi, s-au ridicat la Văleni un baraj priză de apă și o stație de tratare și s-a construit conducta Văleni-Ploiești pentru rafinăria Teleajen. Dar nevoile de apă creșteau continuu, și pentru a se evita ca această importanță întreprindere industrială să depindă de capriciile anilor secetoși se impunea să se construiască în amonte de Văleni un baraj la Măneciu Ungureni pe al cărui șantier ne aflăm acum.

În afara îndeplinirii cerințelor de apă ale rafinării ploieștene — un adevărat Setilă modern — barajul mai are și alte rosturi: grație lui se vor iriga 2400 ha și se va regulariza în aval albia Teleajenului, astfel încît să nu se mai repete niciodată inundații ca acelea din 1970 și 1975; totodată, microcentrala de 18 MW va furniza curent electric, iar lacul de acumulare va sporii potențialul turistic și piscicol al întregii zone, atât de pașnică, odihnitoare, stenică, dar în prezent destul de rar circulată de turiști.

NU NUMAI ÎN FILME CI ȘI LA MĂNECIU POT APĂREA MOMENTE DE „SUSPENSE“

În aceste zile, constructorii au pornit, la propriu, să înalțe barajul, intrucît pînă acum s-a lucrat la fundații. De subliniat o particularitate a acestui baraj: el va fi constituit din materiale locale, obținute chiar de pe firul văii, ceea ce va contribui la ieftinirea costurilor. Nucleul central va fi format din argilă, căreia îi revine, așadar, rolul cel mai important în asigurarea impermeabilizării. Și aci se vedește grija de a gospodări chibzuit resursele. „Fugim de materiale energointensive!”, sublinia unul din constructorii.

Iată acum „cartea de vizită“ a barajului de la Măneciu: volum total înglobat — 5 000 000 mc, adică 10 000 000 t, toate din materiale locale; înălțime: 75 m, lungime la coronament: 720 m, lacul de acumulare: 60 000 000 m.c. Va fi cel mai înalt baraj din materiale locale, după cel de pe Lotru. E drept, îl va întrece cel de la Siriu, dar asta va fi abia peste cîteva ani.

— Noi cei care am mers cu lucrările

hidrotehnice de-a lungul Teleajenului ne apropiem de sfîrșitul acestei acțiuni în care am investit ani de viață și de eforturi — ne spune șeful șantierului, inginerul Tudorel Popa. Cînd lucrările vor fi în întregime încheiate, în 1983, **nevoile de apă potabilă și industrială ale Ploieștiului și ale orașelor Cîmpina, Văleni și Băicoi vor fi total acoperite, independent de capriciile vremii, de secetă și viituri. Ceea ce nu-i puțin lucru, fiindcă în momentul de față sînt puține platformele industriale din țară în această situație.**

Ca orice lucrare hidrotehnică de amploare, și cea de la Măneciu, dincolo de investigația pur materială, reprezintă o investigație, greu măsurabilă, de inteligență, curaj și devotament.

La data cînd ne aflăm acolo, evenimentul zilei fusese străpungerea galeriei hidroenergetice. Se știe că se pornește de la cele două extremități, pentru ca echipele care înaintează din direcții contrare „să-și dea mina“ la mijloc de drum.

— Da, apa este meseria noastră, dar noi nu sîntem mari specialiști în „subteran“ — subliniază inginerul Popa. Anul trecut, cînd am terminat galeria de deviere (numele era parcă predestinat) am înregistrat o deviere de vreo 4 cm de la ax cînd s-a petrecut joncțiunea. Cei 4 cm sînt neglijabili, în asemenea situații, și se încadrează perfect în limitele admise. Pe noi tîtuși ne cam răciiau. La galeria hidroenergetică, totul a decurs însă ca la carte, iar întîlnirea s-a produs „la milimetru“. Am sărbătorit-o cu toții deunăzi. Sînt momente care nu se uită și despre care ai ce povești copililor. Poate nu este nimic ieșit din comun, totuși te simți bucuros.

N-au lipsit nici momentele tari, impresionabile; în această galerie au fost întîlnite, spre surprinderea muncitorilor și a specialiștilor, punși de gaz metan pe care investigațiile geologice nu le lăsuaseră să se întrevadă. Oamenii se întrebau: „Oare am deschis o punghă mare sau este vorba de un simplu accident, o întimplare?“ Peste

cîteva zeci de metri, după o nouă înținare în subteran, din nou gaze! După care au intrat în acel loc de galerie arcișerul și șeful de schimb, care imediat ieșit strigînd: „GAZE!“ Firește, așa nea întîlniri nu au nimic înspăimîntător; oamenii sînt obișnuși, intră în riscul meseriei. S-au luat de îndată măsurile venite, s-a procedat la aerare și mi a continuat nestingherită. După cum dovedit în final, punghile nu fuseseră mari — motiv pentru care nici nu fuseseră detectate de geologi.

S-ar putea crede că ridicarea unui baraj reprezintă o activitate esențialmente bătătoare. Așa stau în general lucrurile, nu în cazul cînd, ca la Măneciu, nucleul central îl constituie argila. Contactul roca de bază trebuie să se realizeze perfect, astfel încît „inima de argilă“ să i un fel de continuare naturală a rocii jos, ceea ce nu se poate asigura decît printr-o modelare atentă. Cînd se execută o asemenea operațiune te-ai crede că curînd într-un atelier de sculptor decît un șantier în munți. Aci, nu forța nulină joacă rolul decisiv, ci migală minină, chiar dacă, pînă la urmă, tot bații sînt cei care pun mina (deși, cînd fîm drepti, în acel moment de răspund la Măneciu au participat și femeile „modelare“). Fiecare asperitate a trebuie, cumva, acoperită, se bătător cu mina, centimetru după centimetru, fel încît, după expresia unui constructor ai impresia că este vorba de o joacă **copii mari**. În plus, operațiunea trel terminată cit mai repede, fiindcă dușul nul nr. 1 este ploaia: roca se degrade în cîteva ore în prezența umidității aerului.

Inginerul Tudorel Popa:

— În acele zile, practic cu toții am trerupt lucrul nostru obișnuit, fiind ocupai de punerea argilei. Pur și sim nu ne-a răbdai inima să stăm deopai și aiit eu, șeful șantierului, aiit și protaiții, geologul și cei alții, „lucram la

Înaintam în aceeași formație: subsemnatul între inginerul Ernest Ōlvedi, la trei-patru metri mai în față, și cam la tot atîția metri în urmă inginerul șef Alexandru Szabo. Pașii forfecau în cadența de metronom spațiu și liniștea tunelului-galerie. Podeaua — minerii o numesc vatră — era uscată. De s-ar menține...

Tăceam. Evident, nu din dorința de a rămîne filozofi, ci ca să ne economisim forțele; mersul prin mină nu-i exercițiu pentru peripatetici. Și apoi înainte tot discutasem, știam o mulțime de lucruri despre exploatarea minieră Herja și căutam să ne rînduim cumva informațiile obținute. Prilejul era nimerit.

Ne amintim cum deschisese dialogul. Povestisem inginerului șef ceea ce citisem într-o monografie a regiunii miniere Baia Mare. Scrie acolo: „Grosimea redusă a filoanelor din zăcămintul Herja pune probleme complexe în privința metodelor de exploatare, nu numai din unghiul de vedere al productivităților, dar și din acela al diluției producției. Diluarea cu steril din pereții filoanelor în timpul abaterii este — la mina Herja — la cel mai ridicat nivel în comparație cu alte mine“.

— Nu-i inutil și exagerat de costisitor?, întrebam.

Mucalît om inginerul șef Alexandru Szabo. Moț din Brad, are 48 de ani; bunicii i-a fost miner, tatăl miner, frații-sînt mineri, doar fiul a cotit-o pe calea electronicii (e student la Timișoara). Omul ne-a oferit un răspuns pe care-l mai auzisem la cursul unuia dintre marii noștri specialiști în materie: „Geologia este știința care prognozează din eroare în eroare, apropiindu-se de adevăr prin aproximatii succesive“. E clar? — adăugase, clipînd șiret, inginerul șef. Mda, era suficient de limpede. Independența energetică, largirea bazei proprii de materii prime, sporirea gradului de asigurare din resurse interne a necesităților economiei naționale reclamă uriașe eforturi, pe deplin justificate. Aici la Herja, spre exemplu, se scote minereu polimetalic de sute de ani. (Mărturii serioase despre începuturile mineritului în regiunea minieră Baia Mare sînt cunoscute din anul 1329, odată cu emiterea de către regele Carol Robert a unui privilegiu. Este vorba de același Carol Robert care de vineri și pînă luni, adică din 9 și pînă în 12 noiembrie 1930, a suferit o drastică și răsunătoare înfrîngere în fața ostașilor lui Basarab.) Unitatea a exploatat zăcămintul pe o înălțime de 500 m. Apoi s-au întors și au verificat fiecare crăpătură a mîntelui, nu-i nici o exagerare. Grosimea stratului este mică, 20-25 cm, dar se exploatează și filoane mai înguste. Spre comparație: la Căvnic se extrage minereu în valoare de 180-190 lei/tonă, dar cheltuielile la o mie de lei sînt de 500-600 lei; la Herja pentru cei 250 lei/tonă — aceasta este valoarea mine-reului extras aici — cheltuielile la o mie de lei producție au devenit 1500-1600 și chiar 1800 lei. Și ne convine! Pentru că din două rele o alegi pe cea mai puțin rea. De ce? Judecați dv.: la bursa din Londra — deci aceea care guvernează piața neferoaselor — prețurile fluctuează cam în jurul următoarelor valori:

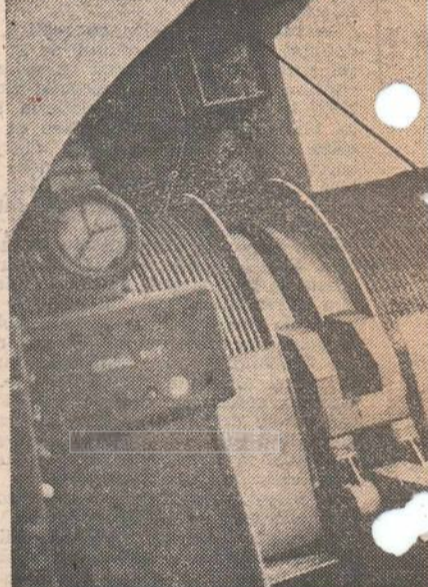
cupru — 2 000, zinc — 1 600, plumb — 1 200. De dolari, bineînțeles. Este deci firească dinamica extracției și la Herja: 1975 — 210 000 tone; 1980 — 350 000 tone, iar în 1985 vor fi 430 000 tone cu aproape același efectiv uman. În 1975, la Herja a fost necesară săparea doar a 17 km de galerii; în 1980 — 25 km, iar în 1985, pentru a se realiza producția propusă, vor trebui săpați 31 km. Numai în 1981 vor fi necesari 38 km de lucrări. Repețăm, în condițiile în care va fi folosit cam același efectiv uman. Cum se va reuși? Relativ simplu, în teorie: prin extinderea mecanizării (acum fiecare loc de muncă este mecanizat în proporție de 80-90 la sută) și a automatizării. Cea mai spectaculoasă lucrare este aceea care vizează înlocuirea transportului minereului. La sfîrșitul lui decembrie '80, cei 9 km pînă la flotația centrală sînt parcursi cu autobasculantele (ceea ce implică a-titea dificultăți încît chiar și un reportaj aparte n-ar putea epuiza problematica lor). Ce s-a hotărît? De la nivelul minus 9 al minei Herja și pînă la flotația centrală va fi săpat un tunel subteran lung de 5,4 km care în final — în 1983! — va fi echipat cu o bandă transportoare. Lucrarea a fost începută de la ambele capete, s-au săpat deja 1100 metri de tunel și — lucru deosebit de important — cu acest prilej au fost localizate alte patru mineralizaiii exploatabile. Pe această bază specialiștii minei în colaborare cu cei ai centralei vor realiza și un model matematic de cercetare geologică. Transportul cu autobasculantele — costă acum 43,70 lei/tonă; banda transportoare va reduce costul tonei de minereu transportat doar la 23,40 lei. Cu alte cuvinte, se poate susține cu argumente-fapte că **la orizontul orizonturilor miniere maramureșene se disting cu claritate mecanizarea, automatizarea și computerizarea.**

După discuția de la sediul exploatării am urcat la gură minel. Este locul unde poți simți cel mai bine pulsul muncii din interior, locul de adunare a întregii producții a minei Herja. Pe aici trec vagonetele de minereu înainte de a fi răsturnate în silozul de unde-l preiau autobasculantele. Pe aici trec toți cei care intră sau care ies din mină. Motivul pentru care exact aici a și fost afișată situația la zi în disputa pentru obtinerea mult rîvnitului trofeu minieresc „Diamant de Maramureș“: Cazacu Sabin — 256 puncte; Marcu Ioan — 233 p.; Szekely Balint — 148 p.; Capilnaș Ioan — 133 p.; Gurzău Ioan — 72 p. Cunoașteam forța minerilor, spiritul lor de intrajutorare, de echipă, știam că sînt oameni drepti, că la ei nu încap „și-și“, ci numai „ori-ori“. Ori treabă, ori te lași păgubaș. Ori om întreg, ori pehlivan. Oamenii care obișnuiesc să plivescă spiritul de prejudecăți, de erori și de jumătățile de adevăr. Aveam acum prilejul să le cunosc și o altfel de trăsătură: tenacitate. Stăruința lor de căutatori prin viscerele mîntelui. În adevăr, 0,8 la sută concentrație echivalează cu a depista acul în carul cu fin. Poate chiar mai mult. Cred că „miner“ a încetat în anii din urmă să mai desemneze exclusiv o profesie: a devenit concept etic. Chiar așa: **miner = concept etic.** Să-l cunoaștem și mai bine — era motivul pentru care ne aflăm acum în galerie, tropăind

cu cizmele de imprumut prin pîntecel muntele Ignis, către **filonul Clementina**. Așa-i spun minerii, un motiv în plus pentru a demonstra că istoria locurilor înseamnă pentru ei istoria oamenilor. Altminteri, de ce nu spun „filonul nr. 60“? Doar asta-i denumirea oficială. Locul unde începe galeria prin care se introduce aerul în mină se numește **Crucea babei**; cîndva, acolo veneau mamele să-și plîngă feciorii ori bărbații înghițiți de mină, iar fetele tinere să se roage pentru sănătatea flăcăilor mineri. Statisticile internaționale susțin că la cite 350 000-400 000 tone de minereu extras se cere jertfă cite o viață de om...

Înaintam în aceeași formație: inginerul Ernest Ōlvedi, subsemnatul și inginerul șef Alexandru Szabo. Șlefuiam cu razele lămpilor de mină muchiile întinericului și înaintam. Grele lămpile atîrnînd de centură. De cînd mergem? Întrebăm: cit am parcurs? Un kilometru, doi? „Ei, asta-i, 500 metri!“ Facem loc trenuțului electric care intră, depășindu-ne. Unele vagonete sînt pline cu sticle de apă minerală. De ce? „La fiecare 33 metri către adînc temperatura crește cu 1°C; în plus, odată desprinse din filon, minereurile încep să se oxideze, iar aceasta-i o reacție exotermică, deci cu degajare de căldură. Acolo se folosesc și explozivi termorezistenți, ca să nu se auto-declanșeze. Sînt orizonturi în care minerul lucrează aproape gol, iar cizmele i se umple de transpirație. Apa pierdută de organism în timpul efortului trebuie suplinită. Este tocmai rostul Borsecului pe care-l trimitem jos...“ Și nu-i deloc întimplător că minerii Maramureșului, încă de la 1 aprilie 1970, au program de lucru de 6 ore.

O pată de lumină galbenă. Citim: **Puțul nr. 1. Sîntem la vreo mie de metri de la intrare. Pe aici ies zilnic 650 tone de minereu.** „Tovarășe inginer șef, sînt șeful coordonator de sector, inginer Păran Gheorghe, și execut aici operația de...“ („Aveam să mai auz astfel de prezențări și sînt mîistru... sau minerul... sau șeful de echipă...“) Ca la armată? Întrebarea ne-am pus-o după ce Breban Gheorghe 6 (șase), semnalist la pupitrul de comandă, ne invitase în colivie. (Ni se spune să nu ne mirăm, că așa-i la mină, lucrează o mulțime cu același nume și cu aceeași inițială a tatălui. Drept pentru care cei de la serviciul personal, ca să-i distingă, s-au văzut nevoiți să-i numereze. Așa se face că există oameni care în scripte, dar și ei între ei, își zic Pop Gheorghe 64, Pop Ioan 31...). „Dar sîntem o armată. Disciplinai disciplinai, chit că după șut ne întîlnim la o sticlă de bere. Cum credeți altfel că se poate munci și reuși în subteran?“ Semnalul roșu se stinge. „Jos“. Colivie este etajată. Sub noi călătoresc vagonetele, încărcarea lor fiind supervizată de ochiul camerei de luat vederi (Herja a fost prima mină din Maramureș care s-a autodotat cu un sistem de TV, utilizînd materiale de proveniență Tehnoton; a urmat-o Baia Sprie...). Ca și altă dată ne gîndim la tonele spînzurate de cablul de 32 mm, care ne susține. Oare cite tone vor mai fi fiind pînă la 400 000...? În cîteva secunde sîntem cu o sută de metri mai jos, la orizontul minus trei (280 m).

La orizontul orizon

Maramuru

„! Ne dădeam seama că atunci se ho-soarta barajului nostru. S-a lucrat 24 ore din 24. Și am izbutit.

ȘOFER ȘI UN OM DE CATEGORIE SPECIALĂ

Un șantier de importanță națională ca și de la Măneciu este, dincolo de scopul al construcției, și o întreprindere pur omnică, problema eficienței și a randamentului căpătând semnificații deosebite, fiind cheltuielile implicate. „Care, din acest punct de vedere, problema nr. 1?“, i-am întrebat pe constructorii, răspunsul:

„În esență, noi simțim un soi de furcare cărăm pământul. Iată problema specială. De modul cum rezolvăm problemele de transport depinde, în ultima instanță, și eficiența economică a lucrărilor. Ișgur, făcând această afirmație simplă mult, totuși cam așa privim noi știunea. În această ordine de idei — nu pretindem că am făcut vreo descoperire — trebuie spus că totul sau aproape totul depinde de felul în care circulă basculantele. La noi, din circa 50 autobasculante de 16 t ne merg 35, ceea ce înseamnă că nu stăm deloc rău: am văzut mere unde din 80 basculante nu merg decât trei!

Din ce motiv, tovarășe inginer Popa? În principal, pentru că nu erau ingineri cum se cuvine. Noi ne-am redresat la capitol indestuși după ce l-am numșef de coloană pe șoferul Dumitru Ion. Este omul care duce o mașină o viață eagă fără reparații. E de „categorie specială“ nu numai ca șofer, ci și ca om. Sufletist care caută să imprime stilul de muncă și celorlalți. El știe că o mașină costă o jumătate de milion de lei și lege ce însemnă aceasta. Să nu creșim că totul a decurs simplu. Unii ri nici nu s-au arătat prea încințați programul strict de revizie și control dus de Dumitru Ion. Știu că dacă

se strică, de pildă, camera de frinare, tot primeau 75% din retribuție stind la garaj, la căldură. Asemenea atitudini devin însă tot mai rare, s-a creat un curent de opinie împotriva chiulangiilor.

— Cum rezolvați problema pieselor de schimb? Cunoaștem cazuri pe șantier cind din cauza unor piese defecte care nu costă decit câteva zeci de lei stau imobilizate camioanele de o jumătate de milion de care vorbeați mai înainte.

— Noi ne străduim să ne confecționăm singuri acele piese de schimb mai simple, dar a căror lipsă poate produce pagube importante. De pildă, după cum bine se știe, camera de frinare este esențială în funcționarea motorului. De obicei se strică un inel de cauciuc de zece lei și din cauza lui colosul de metal zace țintuit locului. Este o defecțiune curentă. Noi ne facem singuri aceste inele, care, în paranteză fie spus, sint confecționate din cauciuc românesc, nu de import. De asemenea, facem „tendoane“. Dumitru Ion și vulcanizatorul nostru au pus treaba la punct.

— Iată, așadar, o experiență valoroasă — și, desigur, nu singulară: nu trebuie așteptat totul de-a gata. Nu scuzăm lipsa pieselor de schimb, dar dacă totuși, dintr-un motiv sau altul (și motive, se pare, mai totdeauna se găsesc), apar dificultăți, te descurci și singur! Acestea la piesele de schimb mai mărunte. Dar ce se întâmplă cu utilajele mari, pe care nu le poți repara singuri, neavind nici calificarea, nici echipamentul necesar?

— Noi credem că un producător trebuie să aibă un orgoliu al lui. Or, iată ce s-a petrecut cu excavatorul „Castor“ de 2,3 mc produs de „Progresul“-Brăila. Este o sculă excepțională, pentru care proiectanții merită felicitări. Și totuși, din păcate, un asemenea „Castor“ a staționat la noi fără folos timp de trei luni din cauza unei piese destul de puțin complicată, produsă tot de întreprinderea brăileană sus-amintită. Păcat pentru o „firmă“ atât de serioasă și păcat pentru „Castor“, care

este de mare randament. Și fiindcă m-ați întrebat de eficiență, vreau să subliniez ajutorul pe care ni l-a dat revista dumneavoastră popularizind inițiativa maistrului Constantin Vasile, de la Stația de utilaj transport Bacău. O idee simplă, dar de mare eficiență: eliminarea motorușului auxiliar de la autobetoniere prin cuplarea cu axul motorului. Astfel se elimină dereglările repetate ale hidromotorului, se evită pierderea a zeci de litri de ulei hidraulic — plecind de la o simplă observație: axul motorului tot se învârtește, de ce să nu folosim această mișcare? Iată, din nou, marea importanță a inițiativei, a priceperii de a gândi procesul de producție și a nu te limita la rolul de executant și observator pasiv. Îi mulțumim pe această cale maistrului Constantin Vasile, un exemplu pentru noi toți.

SĂ NE AMINTIM DE OMUL CARE ADUCE APA

— Barajul va fi terminat în 1983. Unde veți pleca după aceea, tovarășe inginer Popa? Spre alte șantiere, alte cursuri de apă, desigur. Țara nu duce lipsă de ele...

— Personal, aș fi tentat să rămân aci, la exploatarea barajului după încheierea lucrărilor. Am colindat țara în lung și în lat, și la un moment dat simți parca o chemare a locului, vrei să te statornicești undeva. Eu m-am legat de Valea Teleajenului, de clima blândă, de acești oameni primitivi și gospodari. Mă gândesc la viitorul foarte apropiat cind lacul de acumulare va fi fapt împlinit. Aș dori ca organele turismului prahovean să se dovedească receptive, să se ocupe mai mult de această zonă atât de prielnică vânătorii și pescuitului. Văd ambarcații lunecind lin pe oglinda lacului, străjuți de Dealul Clăbucetului și de Tabla Buții. Cu puțină organizare (dar uneori și ea lipsește!) se vor putea desfășura aci sporturi de iarnă și Măneciu va putea deveni un loc de

atracție de prim ordin pe harta turistică a țării.

Barajul va schimba, în adevăr, întreaga viață a regiunii. S-a amenajat un drum pe firul apei, s-au calificat în meserii noi zeci de localnici. Unii dintre ei, din lipsă de locuri de muncă, sint nevoiți să facă naveta pe distanțe mari. Aci am aflat de una din cele mai obositoare navete zilnice din cite am întilnit vreodată: se scoală oamenii în Chiciurenii pe la 2.30 dimineața, bat pe jos drumul pînă la gară, în Măneciu, apoi citeva zeci de kilometri cu trenul, iar după munca din uzină, din nou spre casă, unde ajung la 9.30 noaptea. La 2.30 în zori pentru ei va începe o nouă zi de muncă. Barajul va schimba însă multe.

Constructorii vor lăsa în urma lor amenajări, o nouă alimentare cu apă pentru Măneciu, o hală industrială dotată cu strunguri și diferite utilaje pentru mica industrie locală — asupra căreia se pune azi, pe bună dreptate, un accent sporit. Se va electrifica satul Chiciurenii. Vor lăsa în urmă și bazine de înot, terenuri de tenis, de fotbal, dar mai cu seamă mii de hectare irigate.

În aceste zile la confluența a două cincinale, cind privim la drumul parcurs și gindim la viitor, șantierul de la Măneciu are bogate semnificații. Aflăm aci concentrate interacțiuni multiple, uneori subtile, între dezvoltarea industrială, ritmurile industrializării, progresul agriculturii socialiste, o viață mai bună. Apa pentru industrie, pentru ogoare, apa cea de toate zilele pe care o va da barajul de la Măneciu semnifică nu numai modernizarea unor așezări de munte prahovene, ci, în general, un nou nivel de civilizație. Să ne amintim deci, în aceste zile de bilanț și speranțe, și de OMUL CARE ADUCE APA.

LIONEL NIȚESCU ■

miniere

„A, „la zi“, „il era alb, alb, alb...“

Total general deasupra capului avem cam 400 m de munte. Constatate nu tocmai stenică. Așteptăm privind ca din loja unui teatru să fie schimbate vagonetele: cel plin ia locul celui gol. Totul se execută automat. Vagonetele sint împinse de un deget mecanic, parca ar fi jucării. Înainte treaba asta o făceau șase oameni. Un vagonet are 1,5 tone. Un simplu deget mecanic a înlocuit cei șase oameni care împingeau icnind de efort. A rămas doar un om, un pupitru de comandă și un monitor TV. Munca omului este să apese pe niște butoane. Se cheamă că lucrează „manual“. Dar poate să lase ca butoanele să se... autoapese. Atunci se cheamă că instalația lucrează în regim automat. Pentru asta este suficient să răsucești o cheie, la pupitru. Omul, cel din acest schimb — se numește Ponde Mihai, 24 de ani, absolvent al liceului și al unui curs de un an — nu face altceva decit să se uite cum îi trec vagonetele prin față. Nu-i prea place. Mișcările imprimate pe program i se par prea lente. Motiv pentru care apasă cu nădejde pe butoane. „Manual, simt că fac ceva“, zice. Aflăm că circuitul de la rampa puțurilor a fost mecanizat și automatizat tot prin autodotare. Principali realizatori: inginerul director Pop Liviu, inginerul Hütter Erik, subinginerul Ion Sălăjan, maistrul Dancoș Nicolae, șeful de echipă Moldovan Iosif, lăcătușii Mateian Ion, Miculîn Gheorghe, Keresztes Ludovic ș.a.

Intrăm pe una dintre galeriile ce se deschid în față: Către filonul Clementina. Dar asta pe lângă care trecem ce-i? „Un colector de minereu face legătura între orizonturile minus doi și minus trei. Are deschidere electrică și poate fi comandat de la distanță“. Vatra începe să se umezească. Vedem cum reptilele lichide — șuvițele de apă — se înșinuează printre bandajele triunghiulare din beton ale armăturii. După un timp — oare cit timp? — vatra și-a compromis de tot numele. A devenit o adevărată gîrlă, răstoacele marginale nu pridesc s-o evacueze. Șipotul muntelui Igniș își fac de cap. Plescăm în zeama ce ne acoperă labele cizmelor, o apă roșie, rea, cu o aciditate fantastică (pH = 1,5—2). În vechime, zice-se că o foloseau la flotația minereurilor pe post de vitriol! O picătură în ochi este o adevărată pacoste. În citeva săptămîni corodează tuburile de aeraj, taie armăturii, sfredeleste izolații, refacează chiar și sine de cale ferată. „Lutul din care vine e bun de ocru în fabricile de vopsele“. Tot mergind am scăpat și de bălăceală. Ingerul șef ne povestește că la orizontul „Matei“ galeria și puțul au fost săpate în vechime cu dalta! O adevărată operă minierască, e păcat că n-ai cum s-o transporti la muzeu: „Va trebui s-o fotografiem și s-o introducem în cărți, așa ceva nu mai există pe glob!“

— Sint minierul șef de brigadă Gheorghe Prunduş și execut operația de perforare cu ajutorul căruciorului.. Privim instalația: un singur om manevrind citeva manete dă concomitent două găuri pentru pușcare. În timp ce ne îndepărtăm: „Există trei tipuri de cărucioare: 1. Pentru perforat în galerie. 2. Pentru preabataje. 3. Pentru abataje. Și toate au fost gindite și realizate aici, în

atelierul minei noastre, iar Prunduş e și el coautor“.

Ridicăm farul lămpii către filon. Abia dacă-i lat de o palmă, coperișul pare tăiat în două. Blenda, galena și marcasita (sulfuri de zinc, plumb și fier) licăresc palid.

— Sint minierul șef de echipă Pop Gheorghe 30. Am trimis la zi zece vagonete.

„Am“ — adică echipa. Pop Gheorghe 30 lucrează pe filonul Clementina, are 36 de ani, a absolvit școala de calificare și de artificieri, este căsătorit, iar pe fiu-său de 13 ani l-a botezat tot Pop Gheorghe, dar și Dorel. Locuiește în Baia Sprie, face naveta cu autobuzul și și-a cumpărat un apartament cu trei camere (bloc 21, microraiou Reci), pentru care a și dat un avans de 37 400 lei. În mină lucrează din 1963, în partid a fost primit în 1975.

Azi se dau banii și o să ridice 5 382 lei. „Asta mi-s eu, d-apoi ortaci îmi sint Foriș Francisc (48 ani, din Arimiș) și Vălean Matei (42 ani, Tăuții de Sus)“.

Unul din cei doi lucrează pe o mașină ciudată: imaginați-vă o combinație de excavator cu o basculantă. Dihania androgină apucă roca sfărîmată, o aruncă în cutia din spate cu gesturile unui om care-și cumpăneste sacul pe umăr, se precipită șuierind către un vagonet, după care-și abandonează încărcătura cu vitează de catapultă. „Asta-i mașina cu siloz și cupă, ni!“

Ca să ajungem la filonul Ignățiu a fost necesar un adevărat tur de forță printr-o zonă caolinoasă (ceea ce pentru noi a însemnat, în primul rînd, un soi de înot printr-un fel de lapte de ciment). „N-ai ce-i face, asta e, doar armarea trebuie făcută mai atent, apa și caolina nu te iartă...“

— Sint Kallay Sigismund, minier șef de echipă din brigada lui Cozma Nicolae 1. Împreună cu ajutorul de minier Chiș Ioan 6 și cu vagonetarul Uță Eugen executăm armarea preabatajului.

Povestea celor trei e simplă: lucrează pentru bani mulți. Kallay a fost sudor, Chiș Ioan 6 („Nu-i cunosc pe ceilalți cinci, doar mi s-a spus că-s al șaselea“) a fost lăcătuș, iar Uță n-avea nici un fel de calificare. Toți trei doreau bani mai mulți. Bani muncii. Atunci au venit la mină și: primul cîștigă 7 000 lei lunar, al doilea 5 000, iar necalificatul — încă — aproape 4 000 lei. „Se poate și așa, important e să se facă treabă bună“. Sigur că se poate!

„Eram pe galeria de întoarcere. Ne tot depășeau vagonete virfuite cu sfîrșimături de rocă.“

— Le vedeți pe acelea cu băț? Scrie cu creionul pe lemn cine a extras minereul. Afară se ține socoteala.

— Și nu s-a întimplat vreodată ca cineva, în glumă, să arunce bățul altcuiva și să-l pună pe al său? În mină e întuneric, vagonetul parcurge o mulțime de galerii, trece pe lângă foarte mulți...

— În mina asta se lucrează de citeva sute de ani. N-a rămas semn că s-ar fi întimplat vreodată așa ceva. Nici în glumă.

Afară, la zi, Maramureșul era alb, alb, alb...

MIRCEA BUNEA ■

Fotografiile de ELENA GHERA ■

Comitetul de partid al sectorului 2 al Capitalei. Ca răspuns la scrisoarea numitei Avram Rada, prin care solicită atribuirea unui apartament cu două camere, vă informăm că l s-a aprobat atribuirea apartamentului 21, de două camere, în blocul 58 din Calea Moșilor. Petitionara a ridicat cererea de repartizare în vederea încheierii contractului de închiriere.

Vă invit să vizionăm un film la „căminul cultural”; în sala în care se proiectează filmul nu există nici un scaun, în blocul în schimb mizeria, dezordine, aparatele de protecție sunt defecte, fără coloană sonoră. Căminul a fost dotat cu instrumente muzicale. Acum chitara este distrusă, bateria este spartă, stația de amplificare, fiind dată la diferite nunți, a fost descompusă. Nici cu activitățile sportive nu stăm mai bine, masa de tenis nu mai există, iar jocurile de șah, remi ș.a. sunt „închiriate” în sat. (Un grup de tineri din comuna Lunca Banului, Vaslui)

Consiliul popular al municipiului București. Cu privire la scrisoarea tovarășei Lucia Dima din str. Cimpina nr. 58, sector 1, vă facem cunoscut că, în urma măsurilor luate, lucrările de reparare a acoperișului se află în curs de execuție, urmând a se termina în cursul lunii decembrie.

Spicul din scrisoarea tovarășei Șerban Coadă — din Eforie Sud: Am propus de nenumărate ori ca autobuzele ce urmează să plece în cursă să nu mai stea la capătul liniei, la 15 m de stația de îmbarcare, ci direct în stație, pentru ca cetățenii să se urce civilizât, pentru ca astfel autobuzele să nu mai fie luate cu asalt, să nu ne mai rupem nasurile, să nu mai fie scandal etc., etc. Din păcate, apelurile noastre în ziarul local au rămas fără ecou. Așa înțelege I.T. Constanța, de ani de zile, să fie la dispoziția călătorilor.

Pe bulevardul Păcii nr. 27 s-a deschis nu de mult un magazin de dulciuri, bine plasat, bine aprovizionat și cu un orar convenabil nouă, celor care muncim. Funcționa între orele 10 și 18. În prezent, la cererea responsabilului magazinului, cerere aprobată și de organele de resort, magazinul funcționează între orele 6,30 și 14,30. În această situație, mai mult de 70 la sută din locuitorii din zonă nu pot beneficia de acest magazin. (Dumitru Simigiu, cartierul Militari, București)

Consiliul popular al comunei Ogrezeni. Referitor la sesizarea Eugeniei Chiran din București vă informăm: În urma anchetei sociale, am stabilit de comun cu toți membrii familiei ca față de bătrina Maria Ioniță, Anton Ilie și Anton Lina să aibă o compunere bună, să aibă grijă de ea, dându-i posibilitatea să-și desfășoare o viață normală. Atunci când vor apărea nemulțumiri, deputatul de circumscripție ne va informa, urmând ca noi să luăm și alte măsuri corespunzătoare. Am dori ca ceilalți copii să se gindească și ei că au obligația de a o îngriji pe bătrină.

La înapoierea de la serviciu, văd agitație mare pe stradă. Așa își începe scrisoarea Răzvan Georgescu din București, str. Zece Mese nr. 7 B. La poartă mă întâmpină vecinul: „Bine că ai venit, blata mătușă-ți putea arde în casă. Ai avut noroc cu domnul... care a fost acasă și a stins focul. Și nouă ne-a ars...” Ce se întâmplase? O echipă a I.D.E.B., care lucrase în timpul zilei, făcuse niște improvizații la tablourile electrice, restabilind legăturile provizoriu. Astfel, mi-a luat foc transformatorul de sonerie și instalația automată de încălzire cu păcură. La sediul I.D.E.B. mi s-a spus să aștept că va veni o echipă să remedieze. Dar echipa n-a mai venit.

Consiliul popular al județului Maramureș. Ca urmare a sesizării tov. Dan Grădinaru din Baia Mare vă informăm că blocul nu prezintă acele grave greșeli de construcție, așa cum s-a

afirmat în scrisoare. L-a fața locului s-a constatat că subsolul imobilului nu este inundat ci, datorită desprinderii cotului unei conducte de apă menajeră, se produc scurgeri în subsol. În termen de trei zile se va reface conducta. Pentru a evita infiltrațiile din exterior prin rosturile panourilor, se va proceda la refacerea integrală a fațadei blocului.

De 20 de ani sint încadrat și călătoresc zilnic cu tramvaiul prin municipiul Arad. Cu aproximativ 10 ani în urmă, distanța Calea Aurel Vlaicu—Centru era parcursă în 20-25 de minute de niște tramvaie vechi, hodocroșite. Astăzi, cu tramvaie elegante, silențioase, de mare viteză, aceeași distanță este parcursă în 40-60 de minute (ținând cont și de semafoare și de o organizare așa cum este la tramvaie.) În orele de vîrf inghesuală este de nedescris, apar discuții neprincipiale cu conductorii, în timp ce zeii de tramvaie stau în depou. Cred că ar fi bine ca acest semnal de alarmă să ajungă acolo unde trebuie. (Viorel Dobra, Arad)

Uniunea Cooperativelor Mășugărești. Către Ion Petrică. Plita electrică a fost pusă în stare de funcțiune. Vinovat de întârzierea reparației se face depanatorul Dinu Florin care nu avea asupra sa piesele necesare și care a fost penalizat cu 5 la sută din retribuție pe timp de o lună. Pentru superficialitatea dovedită în executarea lucrărilor a fost penalizat și Filip Donciu, depanator.

Comitetul pentru problemele consilierilor populare. La scrisoarea tov. Teodor Petrea, adresată revistei Flacăra, vă facem cunoscut că am comunicat Comitetului executiv al Consiliului popular județean Iași acordul în vederea aprobării stabilirii domiciliului în municipiul Iași, a cetățeanului Bucuroiu Ghinea.

MICM-DIEE către Anton Petra din București, sector 3: Din anexa 2 la Instrucțiunile nr. 1040/23 februarie 1967 rezultă că emailatoarele de cabluri electrice nu sint prevăzute să beneficieze de grupa a II-a de muncă, solicitată de dumneavoastră. Emailatoarele prevăzute la punctul 74 din anexa 2 sus-menționată se referă la altă categorie de muncitori, la cei care realizează emailarea vaselor și obiectelor de oțel și fontă. Deci nu și la cei ce se ocupă cu emailarea conductorilor electrice. Rezultă că puteți beneficia de gr. II de muncă numai de la data aplicării Ordinului 59/1969 al Ministerului Muncii și Ministerului Sănătății, anexa 2, punctul 44.

Pentru tratarea unor afecțiuni ale stomacului foarte bune sint ceaiurile de coajă de crușin (Frangulae Cortex). Acum un an și ceva, costa 1,75 lei și se găsea la Plafar. Necazul este că, de circa un an, a dispărut complet din magazinele Plafar cit și din farmacii. Poate aflăm și noi cu această ocazie care este motivul dispariției fără urmă a plantelor amintite. (Jean Ionescu, București)

Comitetul municipal Lugoj al P.C.R. În referatul întocmit în urma scrisorilor familiei Ion și Eleonora Andrașescu din Lugoj se specifică următoarele: Situația locativă a sus-numiților a fost reanalizată, aprobându-li-se repartizarea unui apartament cu o cameră și dependințe, situată în str. Mărăcești nr. 5. S-a încheiat contractul cu E.G.C.L. Lugoj.

Procuratura județeană Dimbovița. S-a constatat că cetățeanul Barbu I. Dumitru din comuna Bezedă a fost victima unei infracțiuni de tâlhărie săvârșită în noaptea de 15/16 noiembrie 1979 de autori care până acum au rămas neidentificați. În vederea identificării autorului faptelor, cercetările continuă.

S-a întâmplat să mă aflu printre pasagerii cursei auto Govora—București. După circa o jumătate de oră de la plecarea din Rîmnicu-Vilcea, autobuzul s-a defectat. Se constată că defectiunea nu poate fi înălțurată cu mijloace proprii, așa că s-a cerut ajutorul dispecerului. După multe tergiversări, am

ajuns cu un alt autobuz la Pitești, de unde credeam că vom fi transportați la București prin intermediul I.T.A. Argeș. Dar lucrurile nu s-au petrecut așa. Am fost nevoit să rămân peste noapte la hotel, și de-abia a doua zi am ajuns la București. Consider că 40 de călători au plătit un serviciu care trebuia efectuat până la capăt! (Adrian Ghizbei, București)

Fabrica de prelucrarea peliculei, Cetrula Româniafilm. Cu privire la scrisoarea tovarășilor Sorin și Nina Zorilă vă facem cunoscut următoarele: Cei în cauză, fiind repartizați la întreprinderea noastră în vara anului curent, nu au putut fi cuprinși în tabelul de locuințe pe anul curent. Totuși, în ultimul timp, ivindu-se o posibilitate în urma eliberării unui apartament și ținând seama de situația deosebită a tovarășilor de mai sus, li s-a repartizat acest apartament, astfel încît în prezent situația semnalată este rezolvată.

Din cauza unor locatari care nu s-au achitat de obligațiile lor bănești în vederea cumpărării combustibilului necesar funcționării centralei termice, am rămas în frig, unul dintre noi chiar îmbolnăvindu-ne grav. Fără încuviințarea cuiva, unul dintre locatari, în mod abuziv, a închis caloriferul din casa scării, tăind și robinetul. Neplătind cotele de încălzire în continuare, vom fi în situația de a rămâne fără căldură și în viitor. Sintem deja fără căldură de pe data de 12.12.80. (Semnează: Nicola Șerban, Ioan Sala, Teofil Popescu, Minuța Grunwald, Marian Oancea, locatari ai blocului de pe str. Matache Dobrescu nr. 7, București, sector 3)

Consiliul popular al municipiului București. Cererea tovarășei Elena Moraru a fost soluționată favorabil, în sensul că s-a pus la dispoziția familiei sale apartamentul 19, de două camere, din blocul 460 Pantelimon, urmînd să i se încheie contract de închiriere după ce se va vinde prin licitație apartamentul 85, din str. Vergului nr. 67, sector 3.

Zeii de arbori, care s-ar putea transforma în celuloză, în bușteni de derula sau lemn de foc, zac părăsiți și putrezesc în pădurea din partea stîngă a satului Dîlga Mare. Asta, cred eu, din cauza slabei preocupări a sectoarelor forestiere și a ocoalelor silvice din Petroșani pentru valorificarea deplină a masei lemnoase. Așa cum se vede

și din fotografia alăturată, este vorba de o crasă neglijență, de un adevărat cimitir al buștenilor din lemn de foc. (Ion Ciur, Petroșani)

Consiliul județean al sindicatelor Vilcea. Din cercetările efectuate s-a constatat că Florin Dumbescu, în luna decembrie 1979, s-a transferat în interesul serviciului la SMA Crețeni, pentru a urma școala de calificare de mecanizatori agricoli. S-a convenit cu conducerea SMA Crețeni să i se acorde diferența de retribuție precum și compensarea în bani a concediului de odihnă pe anul 1979.

Propunerii de procurare a cărților prin „Cartea prin poștă” primim de la Mihail Dumitran din Craiova. Se solicită concret înființarea unui serviciu de abonamente la anumite serii sau colecții (de pildă, Romanul secolului XX etc.) și abonamente

la cărțile care urmează să apară prin comenzi făcute pe baza planurilor editoriale. Avantaje: Economie de timp și de nervi în procurarea cărților dorite, siguranță în completarea bibliotecii și un mod elegant de „comerț cu literatură”.

Comitetul de partid al sectorului 3 al Capitalei. Referitor la scrisoarea tovarășei Veronica Soptchie vă comunicăm că, într-adevăr, pe intrarea Simbolului există nouă imobile proprietate particulară care au un grad avansat de uzură, sint insalubre și prezintă pericol de prăbușire. În prezent se acționează pentru recenzarea familiilor ce locuiesc în aceste imobile și pentru întocmirea formelor legale de demolare.

Pe ziua pe 13 decembrie 1980, m-am dus cu 200 de sticle goale, bine spalate, să le predau la magazinul cu autoservire din comuna noastră. Mi s-a spus acolo că nu poate să mi le primească pentru că nu mai sint navete goale, iar gestionarul pleacă în concediu. Am încercat atunci la băcănia din localitate, dar și aici mi s-a spus tot că n-au navete disponibile. Înghetată de frig, m-am dus la biroul cooperativei de consum, să reclam cazul președintelui. Acesta a dat dispoziție gestionarului de la băcănie, dar aceasta a refuzat din nou, și mai categoric, să-mi primească sticlele. Necăjită tare, m-am întors cu ele acasă. Rog pe această cale să se ia măsuri severe cu cei ce nu respectă dispozițiile legale în privința ambalajelor și poartă oamneni pe drumuri. (Anela Ciocîina, comuna Murgeni, județul Vaslui)

Tot de lipsă de măsuri corespunzătoare ne sesizează și un grup de locuitori al cartierului Ștefănești din Pitești. Lipsește căldura în apartamente și majoritatea locatarilor au copii mici. Nu este apă caldă și nici măcar rece, sau aceasta nu urcă pînă la etajul IV, în schimb plătim foarte mult, întreținerea ajungînd nu rareori pînă la 400—500 de lei. Aceeasi situație neplăcută, de proastă gospodărire, este și în privința spațiului dintre blocuri și a transportului în comun. (Scrisoarea este semnată de un număr de locuitori ai cartierului Ștefănești, Pitești)

Consiliul popular al municipiului București. Urmare a scrisorii tovarășei Cristina Târșoagă, s-a dispus ca ICL Alimentara 2 să ia de urgență măsuri de reparare a agregatului defect și montarea lui pe un strat izolat sau mutarea, dacă este posibil, în subsolul blocului. Pînă la reparare s-a dispus scoaterea lui din funcțiune.

Vă aduc la cunoștință un fapt petrecut pe linia 68 R. La stația Tricodava, în timp ce șoferul închidea ușile, unul dintre călătorii aflați încă pe scara autobuzului, în interior, i-a fost prins piciorul în ușă. La strigătele disperate ale călătorului, pasagerii au atenționat șoferul. Acesta a refuzat categoric să deschidă însă ușă pentru ca cetățeanul să-și poată scoate piciorul, deși între timp autobuzul a staționat la stopul din piața Moghioros. De-abia la stația „Drumul Taberei nr. 35”, a binevoit conducătorul auto să deschidă ușile. Ce om o mai fi și ăsta! (Radu Mihai, București)

La 20 ianuarie 1980 am devenit posesorul unui televizor Sirius. Imediat după cumpărare, a apărut o defecțiune la tubul cinescopic și, în baza drepturilor de garanție, m-am adresat Cooperativei „Oltenia” din Craiova. Și de 11 luni tot aștept repararea televizorului. Nu pot să califică atitudinea Cooperativei „Oltenia” decît ca rău intenționată; probabil se așteaptă cu bună știință ieșirea din garanție a televizorului, după care sint convins că tubul cinescopic se va găsi. (Mirocea Voicu, Craiova)

Pagină realizată de GEORGE CUȘNARENCO

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Poșta redacției

SOCIAL

Mihai Petcu — București: După ce ai băut, v-ai urcat la volan; n-aveai de gînd să circulați, ci să schimbați parcare, cînd v-a prins miliția. Oricum, ai fost ajutat să nu vă răzgîndiți ● **Savin Bulea — Iași:** La patru ani, copilul este apt pentru examenul antropologic; vă temeți de consecințele psihice. Nu e cazul, deocîndată ● **Ilie Pogonat — Dimbovița:** Ai fost dat pe usă afară. Depinde și cum ai intrat; oricum, prezumția că mai înainte inspectorul fusesse mituit este fortată ● **Marița Olan — Brașov:** Fratele dv. este mai rău decît o flară. Despăgubirea pe care urmează să i-o plătiți privește însă alte drepturi ale sale ● **Moldovan Emilia — București:** Am considerat că certurile dintre locatari nu se vor stînge prin publicarea unei scrisori unilaterale; dimpotrivă ● **Viorea Neagu — București:** Se execută pedeapsa cea mai mare ● **Stroe Aurel — București:** Numiți martorii cu nume și adrese, inițialele nu ne spun nimic ● **Voicu Marilena — Prahova:** Colegii dv. sint de aceeași părere; reclamația s-a stîns ● **Nae Eleonora — București:** Ai reclamat și vi s-a dat dreptate; totuși gestionarul continuă să rămînă la postul lui. Teoretic, după cum spuneți, este posibil. Depinde ce ai reclamat ● **Cazan Eugen — Ialomița:** Numai parțial aveți dreptate: dosarul n-a fost respins ci returnat pentru completare ● **Ferenti Gheorghe — Satu Mare:** Am primit copile; sentințele, așa cum sint redactate, sint temeinice și legale ● **Stanca Tapu — București:** Nu înțelegem unde doriți să ajungeți; însemnările sint strict personale ● **Pantazi Valentin — București:** Nu numai frațele, ci și fiica dv. sint de aceeași părere.

NICOLAE CRISTACHE

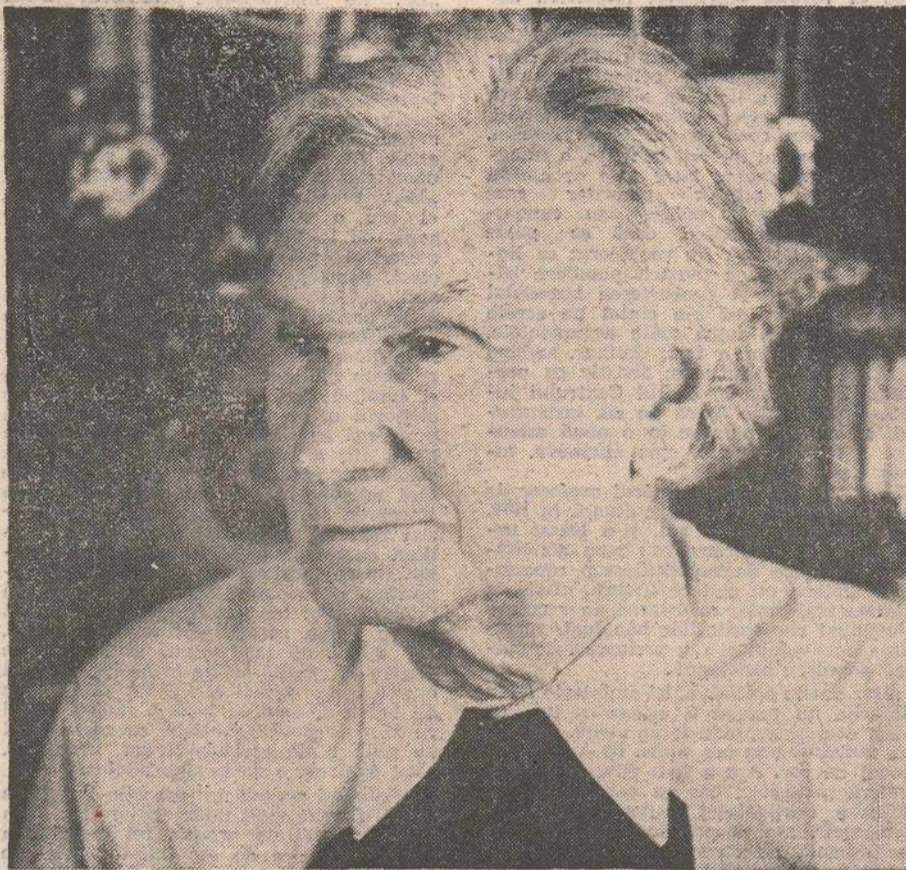
INVATAMINT

Ion Stoleru — Roman: Absolvenții cu diplomă ai învățămîntului superior pot urma o altă facultate la serial sau fără frecvență, din anul I, cu concurs de admitere și după efectuarea stagiului legal în producție de la absolvirea facultății ● **Stancu Liliana — București:** Ministerul Educației și Învățămîntului ne face cunoscut că, în conformitate cu reglementările legale în vigoare, nu se aprobă transferul în clasa a IX-a de la profilul industrial la profilul matematică-fizică ● **Ioana Bobea — Banița, Hunedoara:** În baza Decretului nr. 146/1980, absolvenții instituțiilor de învățămînt superior repartizați în unități de învățămînt sint obligați să efectueze integral perioada de stagiu la unitatea unde au fost repartizați ● **Florin Osanu — București:** Mediile obținute de candidații la concursul de admitere în învățămîntul superior sint valabile pentru stabilirea ordinii de clasificare, numai în cadrul concursului respectiv și numai la facultatea și profilul la care candidatul s-a înscris ● **Ion Tolea — Reșița:** Înscrierea dv. la concursul de admitere la Facultatea de drept din Sibiu nu a avut loc nu din pricina motivului pe care îl invocați, ci pentru că — așa cum rezultă din foaia matricolă eliberată de Liceul nr. 1 din localitate — la disciplinele de științe sociale ai avut note mici și foarte mici ● **Ioachim Badea — Timișoara;** **Anton și Draga Ionescu — Dorohoi;** **Emil Manu, Cristiana Dumitrescu — București:** Reveniți cu date la zi, vă rugăm scrieți mai lizibil ● **Vasile Băltan — Constanța:** Inspectoratul școlar județean Constanța ne-a informat că, pe baza verificării actelor, urmează ca situația încadrării dv. să fie soluționată în perioada legală. Referitor la actele neonorate de conducerea Școlii generale nr. 37 din Constanța, vă puteți adresa comisiei de judecată de pe lângă Inspectoratul școlar județean.

HORIA PATRAȘCU

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

„Lucrările mele îl înfățișează pe om, îl exprimă pe om, se preocupă de om”

Fotografie de VASILE BLEDEA

Despre Marcel Olinescu știam că își împarte timpul între gravură și scris, îi văzusem o expoziție prin 1977, an în care a luat și un premiu întâi în cadrul Festivalului național „Cântarea României” și cam atît. M-am aflat pentru prima dată în fața lui Marcel Olinescu-omul într-una din ultimele zile ale anului 1980. L-am găsit lucrînd și treaba aceasta n-ar trebui să mire pe nimeni dacă n-am adăuga că Marcel Olinescu se apropie de frumoasa vîrstă de 85 de ani. Era aplecat cu mișcăla asupra a ceea ce se cheamă transpunerea în grafică a legendei Meșterului Manole. A început această muncă acum vreo 40 de ani, mai exact desenele necesare, pentru ca execuției în linoleum a celor 53 de planșe să-i vină vremea abia acum. Speră ca „Meșterul Manole” să vadă, în chipul acesta, lumina tiparului la Editura Meridiane. Pentru artist n-ar fi prima întîrire de acest gen, ea urmînd „Mioritei” — text și ilustrații gravate în lemn — apărută cu foarte mulți ani în urmă.

Abia ne cunoaștem, dar mi se propune să ne considerăm prieteni și să stăm de vorbă. Nu vrea un interviu. Cînd i se iau interviuri se emoționează și nu spune nimic din ce și-a pus în gînd. Și dumnea-lui a fost ziarist, la Arad, în orașul lui Goldiș și Cicio Pop, și scria articolele de fond la ziarul „Știrea” în anii de după Marea Unire. După unire, Aradul începuse să se industrializeze pentru ca mai apoi să devină o adevărată cetate industrială. Ziaristul Marcel Olinescu s-a străduit să-și determine cititorii să nu uite cultura. În Arad a funcționat și ca profesor de desen, punînd mult suflet nu numai ca ziarist. Împreună cu citiva prieteni, printre care și profesorul de română Constantinescu — tatăl scriitorului Paul Everac — au înființat o asociație culturală: „Ateneul popular”, care a scos și o revistă literară — „Hotarul”, oglindire fidelă a românescului din aceste ținuturi, cu o apariție de zece ani, Marcel Olinescu publica articole, ilustrații și chiar poezii. Este, între altele, autorul unui volum de versuri ce se cheamă foarte pretențios „Eu”, subintitulat „poeme în versuri și linii”, apărut în 1937.

Artele frumoase le-a început la Iași, ca moldovean ce era născut la Dorohoi, și dorința sa a fost să se facă sculptor. A avut ca profesor pe Mateescu — frate vitreg cu George Topirceanu — un sculptor minor și pedagog la fel. Participînd în 1921, ca reprezentant al studenților ieșeni, la o grevă în București a studenților de la Belle Arte în urma căreia omul politic și ministrul Octavian Goga i-a arestat, i-a injurat și i-a făcut derbedei, a fost silit să părăsească Iașul și să vină la București. Aici a văzut ce profesor strănic era maestrul Paciurea și ce făcea el. A ajuns la Paciurea chiar șef de atelier și are despre artistul și profesorul Paciurea tot felul de amintiri din care următoarea credem că este de mare in-

teres. Romul Ladea se anunța încă de la vremea aceea ca un bănațean extrem de talentat. Sosise la București să învețe sculptura și a fost primit în atelierul maestrului. Paciurea avea o metodă cu totul originală de a face corectura. Mergea cu bastonul prin atelier, se oprea puțin pentru ca imediat să-l vezi cum dădea două bețe cu bastonul și așa le nimeria de bine încît tăia din lucrarea de lut exact ceea ce trebuia dat deoparte.

Atelier MARCEL OLINESCU

Totdeauna simplifică lucrarea, nu-i plăcea să fie încărcată. Într-una din zile Ladea lucra la un cap și Paciurea s-a oprit, n-a scos o vorbă, i-a făcut corecția cu bastonul și a trecut mai departe. Pe Ladea întimplarea aceasta l-a supărat tare mult și imediat a plecat din atelier. A lipsit două-trei zile, apoi a revenit, s-a apucat din nou de lucru și cînd a venit iar și Paciurea să corecteze, Ladea i-a ieșit în cale și a spus: „Vă rog frumos, dacă aveți ceva de corectat să-mi spuneți, dar să nu-mi stricați lucrarea”.

Paciurea l-a privit, n-a zis nimic și a plecat mai departe. De atunci maestrul nu i-a mai corectat niciodată lucrările lui Ladea, privea mai mult cu coada ochiului ce face, le urmărea și se crede că i-ar fi plăcut atitudinea tînrului Ladea. La două-trei săptămîni acesta a părăsit definitiv atelierul și a plecat la Cluj. Tocmai de aceea eu sustin că Romul Ladea n-a fost elevul lui Paciurea — ne povesteste Marcel Olinescu — cum n-a fost nici elevul lui Brîncuși. Sustine că pe Ladea nu l-a influențat nimeni, el a avut personalitatea lui, a fost un om care s-a format singur. De la Paciurea am deprins simplificarea — ca metodă de a vedea obiectul în artă — ne spunea interlocutorul. Paciurea era pentru simplitate, pentru volum, pentru masivitate, mai mult pentru forța de expresie decît pentru o modelare în viziunea lui Rodin.

Înainte de sederea la Arad, Marcel Olinescu a fost profesor de desen vreo trei ani la Brad, în Apuseni. Rodul acestor ani l-a constituit expoziția de pictură „Din Tara Motilor” deschisă la Ateneul Român în 1925. Cu foarte multe scene de mină, port motesc și peisaje, expoziția a avut succes, mai ales o lucrare în care un miner căuta aurul cu saitocul, un fel de sită cu care se cernea nisipul. În sculptură a dat destul de puțin, cea mai reprezentativă lucrare fiind un bust al lui Crișan, ridicat în curtea Casei memoriale a martirului răscoalei motilor. De gravură s-a apucat la Arad și n-a mai părăsit-o. Întrebă cum a început drumul în gravură, a intrat într-un teritoriu drag inimii sale și a ieșit aproape un monolog: „Ceea ce m-a adus pe mine la gravură a fost ideea. Eu n-am înțeles să fac

(Continuare în pagina 17)

ION PREDOȘANU

Iubirea de frumos

Buna vecinătate

Am pe masă de cîțva timp o carte de referință de drept internațional, de 350 de pagini dense, format mare, în afară de bibliografie, apărută în limba franceză în acest an, ediția românească aflîndu-se la tipar la Editura politică de la noi.

Cartea se datorează tînrului diplomat român Iftene Pop, fiu de țărani maramureșeni, care și-a susținut la Geneva de curînd doctoratul în științe politice și poartă titlul: „VOISINAGE ET BON VOISINAGE EN DROIT INTERNATIONAL” fiind însoțită de un cuvînt înainte al profesorului Michel

Virally de la Universitatea de drept economic și științe sociale din Paris care socoate cartea diplomatului român „un ouvrage de référence d'une grande utilité”.

Nu-mi voi aroga știința de specialist într-un domeniu în care nu sînt, dar cartea, prin ceea ce propune în diplomația internațională la ora de față, ne privește pe noi toți: anume, impunerea unui climat de înțelegere și colaborare care poate deveni, și în ce-i privește pe românii a devenit de atîtea ori, bună vecinătate care în limba noastră înseamnă aproape frăție-tate.

Tînrul, fiu de țărani dintr-un minunat sat maramureșean, unde între vecini nu sînt garduri despărțitoare, ci mai degrabă cărări, fîntini și pomi cu păsări cîntătoare, în satul căruia oamenii nu se știu decît ca frați laolaltă de la-nceput de lume, va căuta să extindă și să impună pe plan internațional, în urma unui efort demn de pre-

țuire, consultînd bibliografie enormă, ceea ce știe ființat de acasă din matca străbunilor, din acest uriaș suflet bun și domol atins de bucurii cosmice al faptei românilor maramureșeni de țărani voievozi, anume că vecinătatea în loc să fie privită ca fatalitate istorică poate deveni bună vecinătate, creatoare și stimulatorie.

Iftene Pop urmează în studiul său acea cale în diplomație care implică datorita respectării legilor morale, în acest sens continuînd o tradiție românească a diplomației de la Kogălniceanu și Titulescu pînă mai recent.

Vom fi bucușii ca în bibliografia cărții să dăm peste nenumărații autori români citați, periodice românești pînă la ziarele de astăzi.

Vedem în autorul acestei cărți, om de generația noastră, o personalitate de seamă angajată cu toată ființa în a sluji poporul din care face parte.

IOAN ALEXANDRU

Ideea absolută hegeliană și istoria (II)

Hegel era idealist, dar unul cu totul nou prin modul cum concepe raporturile dintre idee și realitate. În primul rînd, Hegel se înscrie în cadrul larg deschis de Kant prin răsturnarea copernicană al cărei corolar a fost afirmarea legii constructivității conștiinței în raport cu obiectul. Ținînd seama de această situație, faptul că era idealist trebuie privit nu ca o cauză absolută a limitelor gîndirii sale. Dimpotrivă, faptul că era idealist (idealism de tip constructiv) îl va ajuta să depășească antinomiile în care se găsea gîndirea filosofică pînă acum și să descopere în relația dialectică subiect-obiect cauza relațiilor dialectice. Această descoperire nu a putut fi înțeleasă atît de ușor. Criticile la adresa lui veneau nu numai din direcția materialistă (= epistemologia empiristă), ci și din direcția idealistă.

Marx, vorbind despre geneza dialecticii hegeliene, arată că în ciuda mistificării pe care ea a suferit-o „în mințile lui Hegel n-a împiedecat cituși de puțin ca el să fi expus pentru prima oară în mod conștient (= la nivelul conceptului din Știința logicii — n.n.) și cuprinzător formele ei generale de mișcare” (Postată la ediția a doua a Capitalului). Trebuie spus că formele generale ale dialecticii nu se puteau constitui decît la nivelul conceptului pur, la nivelul care produce dialectica conceptului, deci, concepte dialectice. Noi considerăm că Hegel nu a căzut victimă a unei viziuni conceptualiste. Dialectica elaborată de el l-a împiedicat să se rătăcească în universul categoriilor și să se rupă de realitate, de istorie. În legătură cu natura specifică a dialecticii conceptului la Hegel au adus contribuții decisive D. D. Roșca în „Recitind Logica lui Hegel” și Radu Stoichiță în „Natura conceptului la Hegel”.

Hegel nu a expus pur și simplu o dialectică elaborată de altcineva, ci dialectica pe care el însuși a elaborat-o. Din această cauză trebuie spus că el a elaborat și expus dialectica la nivelul conceptului sau conceptul de tip dialectic. Apariția conceptului de dialectic a marcat depășirea principiilor care făceau abstracție de aspectul dinamic al lumii. Între aceste principii se afla principiul identității. Dar acest principiu, departe de a fi neutru din punct de vedere epistemologic, se dovedea a fi produsul unei concepții epistemologice neconstructive. Prin urmare, el nu oglindea proprietăți eterne ale universului, ci, fără conceptul adecvat, construia proprietăți pe care le investea cu atributul invariabilității absolute, proprietăți care determinau adevăruri absolute, ultime, absolut secunde (= înainte să participe la modificarea lumii).

Acest principiu nu putea alunga dialectica, ci doar să facă abstracție de ea, să fie o abstracție produsă de ea, o abstracție care totuși o conținea. Și tocmai pentru că o conținea a putut fi el un moment istoric al cunoașterii, un principiu limitat. Este meritul remarcabil al dialecticianului Hegel de a fi văzut dialectica tocmai acolo unde ea părea a nu avea nici un loc.

Marx, vorbind despre ceea ce a realizat Hegel pozitiv în logica sa speculativă, arată că aceasta constă în faptul „că conceptele determinate, formele fixe generale ale gîndirii, ca independente de natură și de spirit, sînt un rezultat necesar al înstrăinării generale a esenței umane și, imolînd a gîndirii omenești, precum și în faptul că Hegel, în consecință, le-a înfățișat și le-a cuprins laolaltă ca momente ale procesului abstracției” (Marx—Engels, Scrieri din tinerețe, Ed. pol. 1968, p. 624). Mergînd pe urmele lui Hegel, Marx arată că ideea absolută „se suprimă pe sine, dacă nu vrea să parcurgă de la capăt întregul proces de abstracție și să se multumească a fi o totalitate de abstracții sau abstracția care se sesizează pe sine. Dar abstracția care se sesizează pe sine ca abstracție stie despre sine că nu e nimic (că e ceva numai în măsura în care exprimă un proces, în măsura în care încetează de a mai fi doar o abstracție — n.n.): ea trebuie să renunțe la sine, la abstracție, și astfel ajunge la o esență care este total contrariul ei, la natură” (ibid. p. 624). Concluzia lui Marx este: „Întreaga logică, asadar, nu face decît să demonstreze că gîndirea abstractă în sine nu este nimic, că ideea absolută în sine nu e nimic, că numai natura este ceva” (ibid. p. 624). Prin urmare, Hegel demonstrează, de pe pozițiile dialecticii, de pe pozițiile relației dialectice subiect-obiect, nu numai că gîndirea abstractă în sine nu este nimic, dar că nici natura în sine nu este nimic, ci numai în relații. Altfel spus, gîndirea și natura sînt ceva numai ca termeni ai unei relații dialectice.

(Va urma)

ION STROIE

„Miorița“ — un cor de cameră la Reșița

Profesorul de muzică Doru Morariu, instructor artistic cu probleme de muzică în cadrul Centrului județean de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă din Reșița, face parte din categoria acelor oameni care au curajul să se inhame, în unele profesii lor, la o anume treabă ce se cere cu urgență urnită din loc.

Mai limpede spus, într-un județ precum Caraș-Severin, recunoscut pentru tradiția muzicii corale, într-un județ în care oamenii considerau că este un fapt de mare cinste să cînti într-un cor, Doru Morariu, reșițean get-beget, constatase, încă de pe cînd era student la Conservatorul din București, instituit pe care-l termină cu brio în anul 1974, că majoritatea corurilor intraseră în desuetudine. Și dacă, student fiind, conștient, pur și simplu, acest regres și-n sufletul său se instaura, desigur, și o anume amărăciune, ei bine, din 1974, de cînd a fost numit instructor artistic cu probleme de muzică în cadrul Centrului județean de creație, a trecut de la constatare la acțiune. S-a inhămat deci, cu un curaj demn de toată lauda, la o anume treabă ce se cerea de urgență urnită din loc.

Între îmboldurile care l-au determinat să transforme ceea „inadmisibilă” decadere (ca să folosim chiar cuvintele sale), a corurilor din Caraș-Severin, coruri renumite în întreaga țară”, s-a aflat, după cum singur mărturisește, îndemnul tatălui său, Viorel

Morariu. Să facem o mică paranteză și să notăm că Viorel Morariu a fost un cunoscut solist de muzică populară, unul dintre acei bătășeni care, prin vocea sa și prin repertoriul său, de-o autenticitate dincolo de orice tăgadă, a cucerit înalta apreciere a Mariei Tănase, alături de care a și cîntat de citeva ori și alături de care ar fi putut rămîne, în calitate de coleg de scenă, pentru totdeauna. Nu este cazul să insistăm asupra acelor momente, dar nu e de mirare deci că fiul lui Viorel Morariu, Doru, a preluat pasiunea familiei și talentul tatălui și s-a dăruit cu totul și cu totul muzicii. Și nu e de mirare că revolta bătrînului împotriva decăderii corurilor, activitate muzicală la mare cinste, dintodeauna, în județul Caraș-Severin, i s-a transmis fiului. La capătul acestor așa-zise prime concluzii, Doru Morariu a ținut să adauge: „A nu se înțelege că fără îndemnul tatălui n-aș fi făcut ceea ce am făcut. Aveam, în acest sens, al trecerii la fapte, o sumedenie de argumente între care amînti cunoașterea tuturor corurilor care aveau o bogată tradiție sau cunoașterea în amănunțime, dacă se poate spune așa, fără să fiu considerat ca lipsit de modestie, a muzicii populare bănățene, precum și cunoașterea întregului repertoriu coral ce s-a cîntat pe aceste meleaguri. Dar, între toate argumentele, cel mai hotărîtor a fost, desigur, sarcina însăși a unui instructor artistic cu probleme de muzică în cadrul Centrului județean de creație. Dacă nu eu, instructorul, trebuia să pornesc la o nouă orientare a muzicii corale, cine altcineva, la- treb, trebuia să o facă?”

În consecință, foarte tînrul profesor de muzică Doru Morariu, care atunci, în 1974, nu avea decît 23 de ani, și-a trasat următoarele linii directoare: stop activităților sporadice de repetiții, stop repertoriilor liniare, cu cîntece ușoare, aflate la minima rezistență, relansarea unor creații aparținînd compozitorilor bănățeni, relansarea unor adaptări sau prelucrări de muzică populară bănățeană.

„Dar aceste obiective, își amintește Doru Morariu, nu puteau fi atinse cu una cu două, doar așternîndu-le pe hîrtie. Problema numărului nu era aceea de a oferi un model de cor. Așa a luat ființă corul de cameră „Miorița”, cor cu care, la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României”, am cucerit locul II pe țară, performanță pe care am repetat-o și la a doua ediție, cor care a apărut la televiziune, care a fost inclus în programele de radio, cor care, acesta este amănuntul cel mai important, a susținut numeroase spectacole în județ, în acele localități care altădată se mîndreau cu formațiile lor corale. Zece și zece de spectacole în Oțelul Roșu, Moldova Nouă, Bocșa, la Marga, Ciuchici, Caransebeș, Oravița, Herculanu și, bineînțeles, în Reșița. Spectacole școlare, spectacole model. Dar începutul acestui cor de cameră, respectînd adevărul, trebuie să spun că a fost corul de copii, înființat cu doar o jumătate de an mai devreme, cor care activează în cadrul Casei județene a pionierilor. Această gru-

pare s-a constituit mai tîrziu și-nii ca model pentru celelalte coruri de copii din județ, și dacă am văzut că prinde, că el poate fi un model, mi-am zis că un cor de cameră constituit din oameni mari poate îndeplini același rol.”

Dar, aflăm în continuare, corul „Miorița” a demarat mai greu. A fost nevoie de o destul de lungă muncă de selecție. Pentru a ajunge la numai 42 de persoane, au fost rulate, ca să zicem așa, aproape 200 de persoane din majoritatea întreprinderilor din Reșița. Iar unii, după ce au intrunit toate sufragiile, nu s-au putut încadra în viața și ritmul corului.

„Da, ne mărturisește profesorul Doru Morariu, un cor trebuie neapărat să aibă o viață a lui. Dincolo de dragostea pentru muzică, membrii unui cor mai trebuie să fie uniți și de anume lucruri, cum ar fi buna-cuviință, decența, punctualitatea, corectitudinea, omenia, prietenia, cultura muzicală și, în general, cultura de toate zilele. Aceste condiții, născîri scrise, evident, sînt îndeplinite de membrii corului „Miorița” chiar dacă, sociologic vorbind, el are o structură destul de eterogenă, de la ingineri, doctori, funcționari, meseriași și pînă la muncitori, casnice, elevi, pensionari. Dragostea față de muzică, dublată de sinceritate și prietenie, a făcut posibilă încheierea unui colectiv în care fiecare membru al său se simte ca în mijlocul unei familii. Dar, repet, totul pornește de la dragostea față de muzică și, implicit, de la calitatea muzicii pe care dirijorul o propune. Relativ la această problemă aș putea vorbi mult, pentru că exact aici a trebuit să intervină masiv, să abandonez repertoriile învechite, cîntecela fără aderență emoțională la public și la interpret, să prelucrez citeva piese folclorice care să placă, mai tîrziu și-nii coristilor, ca mai apoi să placă și spectatorilor. Ce am urmărit eu, ca dirijor și compozitor, în această înnoire? Să pun în fața coristilor un text frumos, cu adevărat poetic și un aranjament muzical plăcut, dar dificil de interpretat, astfel încît o eventuală reușită să fie în același timp și o satisfacție artistică. Că tot acest plan de bătaie a avut la bază o muncă de zi cu zi, cu repetiții speciale, cu zece și zece de reluări ale aceleiași fraze muzicale, asta, cred eu, e de la sine înțeles.”

Rezumînd această introspecție în munca și satisfacțiile unui tînr dirijor care, prin pasiunea față de propria lui meserie, a reimpus muzica de cor într-un județ ce altădată se mîndrea cu acest gen de muzică, nu ne mai rămîne nimic altceva de spus decît că la temelia acțiunii culturale ce a fost întreprinsă de Doru Morariu s-au aflat două importante argumente: pasiunea pentru muzică și cunoașterea exactă, pînă în cele mai mici amănunte, a acestui domeniu în care, ca profesor de muzică și ca instructor artistic, s-a implicat. Acestora li se adaugă, desigur, dorința de afirmare. Și corul de cameră „Miorița”, plus dirijorul său, Doru Morariu, cunosc la ora actuală o deplină afirmare.

VICTOR NIȚĂ

Elena Zaharia-Filipaș despre creația lui Vasile Voiculescu

În seria „Introducere în opera lui...” a apărut de curînd cartea Elenei Zaharia-Filipaș, care tratează într-un mod original opera lui Vasile Voiculescu. Studiul este organizat în trei mari capitole, intitulat: Poezia, Teatrul, Proza; și, în primele două se face o prezentare amănunțită a temelor și motivelor cuprinse în creația poetică și dramatică a lui Voiculescu. La o lectură atentă a cărții, capitoul despre proză ne apare ca fiind cel mai bine realizat, trăind într-o versiune originală proza atât de interesantă a lui Vasile Voiculescu. Cum era și firesc, prima parte conține cîteva considerații generale referitoare la proza artistului, după care autorul este apreciat ca făcînd parte din aceeași serie cu scriitorii care și-au cîștigat un loc deosebit în literatura noastră: Sadoveanu, Creangă, Hogaș, Damian Stănoiu, Panait Istrati, Agăbiceanu, Galaction. „Voiculescu — afirmă autoarea — pare a avea simțul naturii ca Sadoveanu, înclinația eminesciană spre filosofia arhetipurilor, darul de povestitor al lui Creangă, umorul suculent al lui Hogaș sau Damian Stănoiu, romanticismul cu iz balcanic al lui Galaction și așa mai departe”. (p. 99) Proza este analizată prin prisma temelor esențiale care apar în opera lui Voiculescu, realizîndu-se astfel o legătură permanentă între poezie și proză. Ne referim la tema „vitalității”, „tema morală”, insistînd mai mult asupra celei a „vinătorii” și a „privirii”. Autoarea face o prezentare detaliată a acestor ultime două teme, precizînd în mod special originile temei vinătorii, natura personajelor („omul fantastic”, „omul-animal”, „omul-lup”, care apar în povestirile ca: „În mijlocul lupilor”, „Ultimul Berevoi” sau în „Pescarul Amin”), „spațiul arhaic” în care se desfășoară evenimentele, „timpul subiectiv al cunoașterii umane primordiale care se definește prin cele două coordonate — „vinătoria și

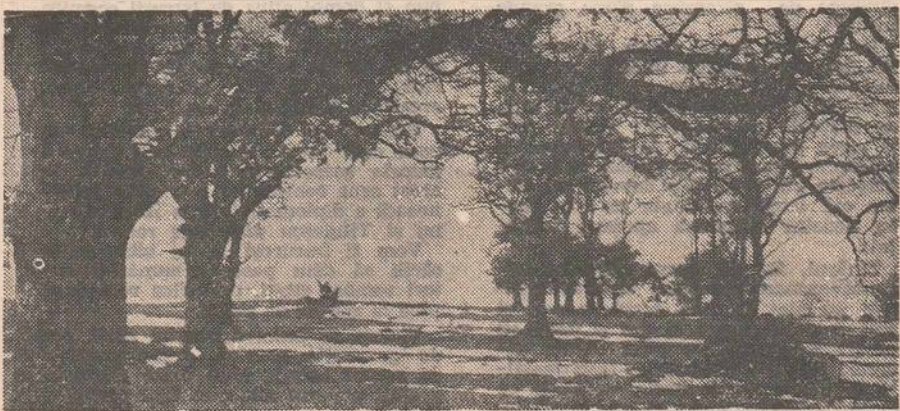
magia...” (p. 19). De asemenea, se remarcă selecția riguroasă a navelor, autoarea neprezentînd cititorului decît pe acelea care sînt cu adevărat valoroase. Interesant este modul în care se accentuează unitatea poeziei-proză, prin stabilirea unor puncte comune între acestea două. Iată ce se spune în partea introductivă a capitoului: „Prima impresie pe care o lasă proza lui Voiculescu vine totuși în continuarea celei produse de poezia sa: fragmentarismul”. (p. 98). Și mai departe se accentuează această idee: „Ca și în poezie, stridențele prozei vin dintr-un dilettantism al spiritului care se lasă prea ușor sedus de orice experiență inedită”. (p. 99) Capitoul se remarcă printr-o mare claritate în expunerea ideilor, o prezentare documentată, minuțioasă care oferă unui cititor nefamiliarizat cu proza lui Voiculescu o imagine limpede asupra creației acestuia. În capitoul intitulat: Poezia, materia-lul poetic este abordat din perspectiva aspectului tradițional, meșteșugăresc al liricii artistului. Autoarea face o serie de referiri la materialul folosit de poet, specificînd: „ceea ce schimbă de la o etapă la alta sub voința inovatoare a artistului, e numai materialul de lucru și stilul unori”. (p. 17) Ceea ce ne s-a părut deosebit este sensibilitatea cu care autoarea sesizează cele mai fine, mai subtile nuanțe ale versului lui Vasile Voiculescu. Studiul se continuă cu o prezentare

despre dramaturgia scriitorului, enumerîndu-se, prin intermediul unei ample analize, temele fundamentale ale teatrului lui Voiculescu. Totuși capitoul nu impresionează în mod special, spre deosebire de cel dedicat poeziei sau mai ales de acela referitor la proză.

Considerațiile privind „arta povestitorului” vin să clarifice unele probleme legate de stilul, de tipurile de narrațiune folosite de prozator. Astfel sînt enumerată tipul „povestirii cu ramă, adică povestirea în poveste” și cel „fără cadru la care auzitorul e imaginar sau potențial”. (p. 212)

Studiul de față tratează în mod original atât poezia cit și proza artistului înținzînd de modalități moderne de analiză a textului, fapt care însă nu ne surprinde dacă ne gîndim la ultimele cărți care au apărut sub aceeași semnătură: o monografie despre Ion Vinea, o analiză a piesei „Jocul ieelor”, sau o prezentare a poeziei lui Arghezi, și altele. Fără îndoială că i se putea acorda mai mult spațiu analizei operei lui Voiculescu și, desigur, considerațiile critice în legătură cu acest autor nu se pot oprî în acest punct. Considerăm că proza lui Voiculescu dispune acum de o serie de posibilități de exploatare critică și că această carte a deschis calea unor studii interesante privind proza artistului.

ELVIRA MEDAR IONESCU

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Sublinieri

Sculptori de baladă

A existat într-o vreme — nu cu prea mulți ani în urmă — temerea că arta cioplirii lemnului ar fi în pericol, că ea ar dispărea treptat în mașinile și în procedeele industriale de prelucrare a acestuia. În paranteză fie spus, asemenea temeri, astfel de motive de îngrijorare se mai manifestă și în prezent și nu numai în ceea ce privește sculptura în lemn, ci și în alte zone ale artei populare. Lăsînd pentru moment paranteza deschisă, să revenim la subiectul rubricii de azi. Vor aduce, oare, cu adevărat, ultimele două decenii ale secolului nostru și ale finalului de mileniu un declin al artei cioplirii lemnului? Își vor pierde oamenii, în impactul cu progresul, simțul artistic, geniul creator, iubirea de frumos? Mă îndoiesc că așa ceva poate fi pulverizat de civilizația industrială — arta, sub multiplele ei forme, își va urma, categoric, destinul perpetuu, durabil cît și existența Omului. Am exprimat aceste citeva reflecții avînd ca argumente înseși operele de artă — n-aș putea să le numesc altfel! — ale unor meșteri populari, creatori, cioplitori în lemn, din Vrancea.

Fluierul, această minunată orgă muzicală din vechime a poporului nostru, buclumul sau tulnicul, adevăratele clopote ale întinderilor înalte, sint, după cum se știe, creații ale unor meșteri populari cu faimă, neîntrecuți în arta innoabilării lemnului, în a-l face fibră care să vibreze, alături de om, la emoția, la izbînda, la visul sau la suferința lui. De la instrumentele muzicale, dramul către arhitectura populară, către arta monumentală a fost străbătut de florul plîntății spirituale a generațiilor noastre de înaintași. Am văzut la Guguști, comună de ses, cu aspirație urbană, o poartă din lemn ca o epopee. O întreagă epopee a istoriei și devenirii noastre a fost dăltuită în lemn, timp de nouă luni, de către Zaharia Lera. Poarta — acest monument de arhitectură populară, cu o deschidere de cinci metri și cu o înălțime de 4 metri, „povestește” istoria de la Burebista, al cărui chip e cioplit în stejar, străbate epoca marilor biruințe românești prin intermediul efigiilor reprezentînd bărbații de fapt al neamului, dar și pe cei de spirit, redă hărnicia poporului prin însemnele spicelor, prin bogăția plaiurilor noastre — toate adunate în nouă tablouri sugestive, ca nouă capitole de carte. O deviză, un imn care a tîmădit sufletele noastre adună aceste tablouri într-o singură operă: Unirea face puterea. Peste întreaga poartă străjuie un cocșu mare din lemn — semn al hărniciei și inimii gospodarului, care vestește scurgerea timpului din oră în oră... Cioplitorul în lemn, Zaharia Lera, timpur în comună, își spunea că n-ar fi realizat această lucrare dacă nu l-ar fi inspirat, dacă nu l-ar fi asistat cu cunoștințele sale, profesorul Nicolae Ciorăscu, harnic animator cultural...

De la șes urcăm la Năruja, acolo unde cunoscutul creator Toma Rapa a pus „pe picioare” o monumentală poartă la intrarea în comună. Ce lucrare măiestruasă! Cîtă imaginație, cîtă trudă n-au fost necesare pentru Toma Rapa și elevii săi (de la Școala populară de artă Focșani, secția Năruja) pentru a pune pe stîlpii porții simbolurile soarelui, ale funiei ca puternică legătură între oameni, ale păstorului... Acest mare artist și creator are contribuții remarcabile la arta sculpturii în lemn. A pornit de la motivul rozetel solar cu șase petale și i-a creat 60 de elemente. „La mine, mărturisese artistul, lemnul grăiește”. A introdus în sculptura sa motive cosmice — luceafărul; de port popular — alțița de la cămașa bătăcei; din natură — iedera, coada rîndunicii etc.

Un primar ambițios, cum este Ionășe Nichitole, de la Paltin, i-a făcut pe timpurile comunei să imagineze, să dăltuiască și să înalțe în centrul așezării splendide monumente de arhitectură populară din lemn. Porțile de la intrarea în comună, sediul primăriei și al cîmînilui cultural, al dispensarului și al muzeului sîntesc, al fîntinei cu specific vrincean, toate acestea sînt opera unor oameni care se numesc Nicolae Stoica, Ion Cîntecea, Ion Vătafu, Ștefan Mocanu, Gheorghiu Nechifor. Între Paltin și Năruja, comune învecinate, artiștii, fie ei cioplitori în lemn, fie dansatori, interpreți la instrumentele tradiționale — fluier, cavale — are loc o întrecere, din care, pînă acum, a avut de cîștigat civilizația nouă a Țării Vrancei, toată și redată oamenilor — poporului, cu mii de fete și solii de diamant, pe măsura baladei Miorița, pe aceeași vatră, a devenirii noastre milenare.

AL. CRIHANĂ

constelația lirei

Armura

Rămii în apropierea sufletului meu,
Peste oraș năvălește o iarnă cumplită
de cuvinte
și toate strigătele
vor fi zadarnice
cum zadarnice
sunt gesturile
de a imita tinerețea
care se întoarce în evul mediu
imbrăcată în armură.

MARIAN CONSTANTINESCU ■

Mă uitam...

Mă uitam la omul acela
și știam că el
a fost în schimb de electricitate
cu tine.
Știam că el ți-a aprins ochii
ca pe două becuri
și la plecare
a uitat să le mai stingă.

ION DRAGOMIR ■

Spărgătorul de nuci

Și-acum
Despre acel bătrîn
Cu miinile însingurate,
Care
De copil practicase
Această meserie ingrată.

Totdeauna
O altă mină lua
Miezul
Pe care
Nu-l atinsese niciodată.

CORNELIU CUBLEȘAN ■

Circ

Sigur că da, se uita lumea
circ ambulant
și cum nu
făceam ca trandafirul
cînd te așteptai mai puțin
făceam ca bucuria
făceam ca durerea
în pauză făceam salată de struț
și apoi de la capăt
făceam ca roata
sau roată făceam
cu ochii, cu buzele, cu pumnul
pînă reușeam să fac
ca timpul
era cel mai greu
și totdeauna sfîrșeam căzînd

direct în suflet
lumea se uita la mine
și mă lovea cu nedumerirea ei
direct în speranță
precis
în fiecare iluzie
și se consuma și ultimul punct
cînd eu mă trezeam
ea o virgulă inutilă.

ELENA DUMITRU ■

Calatorie prin muguri

Călătorim prin muguri
cuințați în tăcere
peste cuibul de dragoste
fulguie lin a durere,

Din finul de anul trecut
n-a mai rămas decît amintirea
ciugulesc rîndunelele-n lut
fărîma de dor — regăsirea.

Ies lujerii dintr-un lăcaș
aburii cu tămîie
ochiul purifică
lacrima viței de vie,

Piersicii spală cu rouă
ramura ruptă
rotunzînd o poveste
despre rana din toamna trecută.

EVA GROZA ■

Gardul

Copil fiind
Îl vedeam mereu pe Ion
Văruind gardul.

Tramvaiele, mașinile, camioanele,
Floile și furtunile
Treceau mereu pe strada Smîrcului,
Plutoanele de soldați
Și plutoanele de primăveri
Înghețate.

Pînă și eu, crescînd mare,
Treceam fluierînd
Cu bocancii plini de noroi
Pe strada Smîrcului

Unde la numărul zece
Îl vedeam pe Ion
Văruind
Cu pasiune
Cu umilință
Etern.

Gardul.

La vinătoare de curcubeie

Melcul ar vrea să se ducă
În Soare
Ca și cum curcubeul
Ar putea fi o scară
Pentru ființele de pe Pămînt
Respirînd aer albastru
În timp ce creștea mare
Lina
Spăla rufele într-un ligean
Cu apă
Și voia să fie sirenă
Lucind
Ciinele înainta prin vis
Mai ireal decît pata de albeață
Din ochiul hunicului
Păzînd casa cerului
Pe care mama o numea eerdac
Fărmecios
Atîrnau leandri
Din amiază
Noi copii
Ne jucam cu melci

În picioarele goale
De parcă am fi existat de cînd lumea
În noroi
Cineva a adus chiar o scară
În timp ce în mare taină
Cultivam curcubeie și napi
În carapacea
Pe care o găsiseam întimplător
În grădină.

SILVIA CHIȚIMIA ■

Un trandafir

Un trandafir nu poate înflori
dacă nu e iubit —
fără sfiială are încredere
în cuvinte frumoase.
Crește egal cu cerul
văzînd cum dispore
mîla
în munți.
Nu e muzica surdă.
Nici timpanul.
Ca să-și păstreze prospețimea
petalele lui
nu cersese spaimele zilei.

OLIMPIU NUȘFELEAN ■

Dincolo de această părere

Se părea
că albe stîndarde-și căutau purtători
prin cenușa imperiilor ;
Se părea
că prin ghișultele-l vene
curgea singele unui țaran
rătăcind prin defrișările secolului
cînd dincolo de această părere
singera cranii orașului
rănit de-o falsă singurătate ;
Se părea
că riul curgea printr-o zodie bună
că lumina ascundea fața pingărită a lumii
iar dincolo de această părere
copilu-și cînta singur să-adoarmă.

Grădinile visează

Roua se hrănește cu cîntecul nostru
grădinile visează flori ce nu se vestejese
niciodată
mîna cu pămîntul se-nțelege
aici pe unde ideea nu mai trece însingurată

Viața numai cu viață poate fi împodobită
sdoarea știe că nu poate trăi fără noi
piinea la rang de omenie se ridică
și ierburile sună a cîntec sub ploa

adevărul are formă de inimă
mugurii se aprind deodată-n copaci
și susură lumina în lanuri de secară
o, frumusețea nu-ți dă dreptul să taci

ION P. VLAD ■

Luthierul de la Gura-Suții

Poamna, odată cu ultima brumă
luthierul se tirăște
la gurile Suții
și scoate
din trunchiul nucului vioara
la care a visat o viață
apoi o îngroapă pe mal
sub paltinii lui Toma-Alimoș
și se pregătește să moară.
de primele sărbători,
primăvara vioara cu iarba ei
face să cînte
vîntul în luncă,
dor de dor.

Hora tinereții horelor

Hora care se joacă în zori,
hora tinereții horelor,
hora de la Frumusea
în cercul nesfirșitului,
doi pași la stînga-n șoaptă,
doi pași la dreapta-n roată
prin bujori și calomfir
să n-o doară glezna
pe domnișoara mireasă,
mîndră moroșancă,
ochi limpezi-dăciță,
mîndră munteancă
ș-ar intra în horă și vādanele
dar nu e voie din străbuni
că așa e datina
la noi
la români,
tineri prin tineri luceferi
în țara horelor
care se rotește
din trecut spre viitor.

Mit romanesc

Cînd au săgetat-o primii muguri
ai dragostei prin ie,
tot țesînd la pinza Drăgaiceii,
fata satului a luat seurea
s-a dus și a despîcat
teul rosu de pe uliță —
și-a scos iubitul nevătămat
și-au înconjurat casa de piatră
cu un curcubeu
de tinerețe fără bătrînețe
dar fata satului
niciodată n-a greșit
de mii de ani
în aprilie
teul.

Patetica

Dar credeți și în frumusețea poetului,
în materialitatea ochilor lui,
în iarba stelelor lui
de Apollo încarnînd statulle lui iunie,
el vă aduce o clipă de bronz
la viitorul al doilea,
tînăr harpist al zării
împresurat de buldozere,
de limbajul cimentierilor,
trece în zori
pe străzi de tanin
mire nesfirșit al ierbii,
cu viorile ascunse în plete,
cu cartea patriei în inimă,
cu fosnetul de aramă al aștrilor pe frunte,
dar credeți și în frumusețea poetului,
monezile lui nu se schimbă niciodată.

SANDU STELIAN ■

S-a dus un an

Și-a mai trecut un an
în grabă mare
în viață m-am înscris impertinentă
să vină altul cu îndestulare
la împărțirea prăzii sint absentă

Și-a mai trecut un an
se duce dracu
fragila franțuzeasca siluetă
să vină anul lung egal cu veacul
să-l scriu în testament de poetă

Și-a mai trecut un an iubirea-i mută
se duce timpul meu pentru amor
sint creangă pe o ruină de redută
o, nu, de fericire n-am să mor

Finish

Am împărțit în piața mare
păsări Colibri
și haine cu etichete
strălucitoare

L-am iubit pe bătrînul
flașnetar
cu șapca găurită
și cu sperante
în buzunar

Apoi mi-am luat lumea
în cap
precum calul lui
Napoleon
la trap

Obosită mi-am făcut
o rochie de mireasă
vreau ca infinitul
să mă afle
ca și iubitul
frumoasă

EUGENIA CRĂCIUN ■

Curier literar

Străduindu-ne să facem față numeroaselor plicuri ce vin pe adresa redacției noastre, plicuri în care se găsesc multe, foarte multe încercări într-ale poeziei, majoritatea fiind scrise cu o stingăcie incredibilă, ca să nu mai vorbim de cumplitele suferințe la care este supusă mult iubita noastră gramatică, vom răspunde cu un NU CATEGORIC următorilor aspiranți : Jenică Grumezea, Gheorghe Ticușan, Pompiliu Butoi, Ion Apostu, Florentina Ionică, J. Banea, Nicolae Predoi, Mihaela Vrănceanu, Renata Simion, Marcel Mihăilescu, Dan Bosancă, Jean Suciu Vidali și Mihaela Raluca Ardeleanu.

În schimb, între atîtea și atîtea zeci și zeci de plicuri, am întîlnit și cîteva poeme care ne-au atras atenția. Ne-au bucurat, cu alte cuvinte, poeziile semnate de Dan Minoiu, Liviu Ioan, Cristina Rotaru, Petre Drăguțoiu, Radu Horațiu Zissu, Mihai Maga, Constantin Brîndușoiu, Petre Pop, Ion Sava Mercore, Sabin Bodea și Alexandru Cristian Miloș. Iată, de exemplu, din poeziile trimise de Sabin Bodea, o strofă care ne-a încîntat prin ineditul metaforei, prin aerul aparent jucăuș al asociațiilor, dar mai ales, prin controlul exact al exprimării : „La tine-n suflet glonț eu aș pătrunde / Uitat să fiu de gînduri și probleme / Ți-aș da bucheta o inimă prin vreme / Și glasul meu ce nu-l mai pot ascunde“. Reproducem cu aceeași mare plăcere și o strofă din poezia pe care Alexandru Cristian Miloș și-a intitulat-o Iarnă transilvană : „Ninge-n Transilvania frumos / De parcă ninge pentru-nțîia oară / Se lasă cerul lin pe fulgi în jos / Și cerne alb lumina către vară“. Din păcate, poemele din care am transcris conțin și alte versuri, mai puțin izbutite, motiv pentru care, din partea celor doi poeți, precum și a celor mai sus enumerați la acest paragraf, așteptăm cu încredere noi și noi plicuri cu poezie.

Manuserisele nu se înapoiază.

V. N. ■

TRAIAN BRĂDEAN — Țărancă

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Continuăm publicarea memoriilor lui I.G. Duca — intitulată în chip generic **Războiul** — cu partea a doua a capitoului „Chinuitoarele alternative“.

Sînt pagini ce evocă cu mare forță sugestivă momente de dinaintea marilor bătălii pentru apărarea Bucureștilor, precum sosirea Misiunii militare franceze în frunte cu generalul Berthelot și a reprezentantului înaltului Comandament rusesc, generalul Belaeiev.

Se fac pertinente aprecieri asupra situației frontului românesc, cu referiri directe la competența unor șefi militari, precum generalul D. Iliescu — aflat sub copleșitoare influență a primului ministru al guvernului român, dar se aduc și observații critice privitoare la insuficiența cooperării armatelor aliate în sprijinul fronturilor ținute de armata română. În această ordine de idei, venind în întimpinarea măturilor lui Duca, semnalăm cititorilor seria de documente (în primul rînd dezbaterile furtunoase din Camera deputaților din Franța, în zilele de 23—30 noiembrie 1916) publicate de revista „Anale de istorie“ nr. 2/1978 — documente care evidențiază „faptul că neîndeplinirea de către Aliați a angajamentelor asumate prin convenția militară din 4/17 august 1916 a constituit cauza fundamentală a înfringerii armatei române“.

Este testată atît starea de spirit a membrilor guvernului, cit și atitudinea membrilor marcanți din tabăra „opozitiei“. În fine, I.G. Duca își mărturisește propriile neînști față de iminența pericolului invaziei armatelor cetro-protoare, dar și credința nezdărnă în dreptatea cauzei sfinte pentru care lupta poporul român.

Capitulul se încheie cu un interesant portret compus atașatului militar englez, colonelul C. B. Thomson, căruia Duca îi va dedica simțite rînduri și cu alt prilej.

„Chinuitoarele alternative“ (II)

rele Cartier General al armatei ruse — n.N.) ne-a trimis și ca un reprezentant în persoana generalului Belaeiev. Probabil că Alexeev nu voia ca marele nostru cartier să fie sub influența exclusivă a francezilor. Nouă această misiune ne convenea fiindcă ne dădea puțința să fim în mai de aproape contact cu înaltul Comandament rusesc de care totul depindea atunci. Speram că poate prezenta printre noi a acestui general rus, martor al greutăților noastre, va putea smulge de la Stavka ceea ce ne nu puteam smulge nici prin intervențiile noastre diplomatice, nici chiar prin stăruințele aliaților. Speranța noastră trebuia însă să fie de scurtă durată... În orice caz ceea ce e sigur e că n-am avut a ne felicita de pe urma raporturilor noastre cu generalul Belaeiev.

Toate aceste nenorociri au așternut, cum era și firesc, un văl de tristețe peste toți și peste toate... Din Germania îi veneau știri (rechinii Ferdinand I — n.N.) că familia Hohenzollern îi repudiască ca pe un trădător de neam. Împăratul Wilhelm II, cu zgomot și în forme insultătoare, îl despulase de toate gradele, onorurile și decorațiile pe care le avea în patria sa de origine. Fratele său Wilhelm, în calitate sa de sef al casei de Hohenzollern Sigmaringen, îl ștersese pe el și pe copiii lui din lista membrilor acestei case, îi interzicea să mai poarte numele familiei Hohenzollern, pe care îl necinstise printr-o „infamă trădare“, și să beneficieze de prerogativele legate de acest nume „ilustru“.

Brătianu înfrunța furtuna cu multă tărie sufletească. Iuzii nu mai avea, își lua măsurile în vederea unei retrageri în Moldova ce îi apărea de mult inevitabilă. Grijă lui de capetenie era să smulgă ajutoare de la ruși și să grăbească sosirea armamentului făgăduit de Franța. Alitudinea opoziției care miria prin culturi, care căuta să conspire cu Aversescu îl cam enerva. I se părea meschină față de măreția vremurilor. Înviniurile ce personal i se aduceau nu-l tulburau. Era de mult obișnuit cu nedreptățile. Pe noi ministrilor tot nu ne intrunea în consiliu. [Em.] Costinescu (ministrul finanțelor — n.N.) murmură și cu drept cuvînt. Nu strica să fie păstrate formele. Alecu Constantinescu (ministrul domeniilor — n.N.) munea după obiceiul său și căuta prin prietenia sa din școală cu Take Ionescu să apropie opoziția de guvern. [V.G.] Mortun (ministrul de interne — n.N.) începea să se gîndească la evacuarea minunatei sale colecții de tablouri. [Em.] Porumbaru (ministrul afacerilor străine — n.N.) era înapoi sters deocît oîcînd. Dr. [C.] Angelescu (ministrul lucrărilor publice — n.N.) se agita cu folos, cu mult folos în chestia aprovizionării sanitare. Victor Antonescu (ministrul justiției — n.N.), egoist cum era, suferea mai puțin decît oricare din noi și se multumea să-și conducă departamentul cu și cum am fi fost în vremurile ferice de pace. Bietul [Al.] Radovici (ministrul industriei — n.N.) tremura pentru singurul său copil care era mobilizat, desi nu tocmai în pericol. Iar Vintilă Brătianu era covîrsit la Ministerul de Război de o muncă lesne de înțeles.

În rîndurile opoziției situația se menținea cam aceeași ca și după Turtureaia. Firește, criticile mergeau pînă la blestem, dar frînțasii ei erau împrăștiati și acțiunea lor nu se încheia sub o formă mai precisă, mai concretă.

[N.] Filipescu, după cum am văzut, (într-un capitol anterior, în a cărui posesie nu sîntem — n.N.), murise. Take Ionescu rămăsese singurul exponent mai autorizat al curentului naționalist. Dar Take Ionescu nu era omul măsurilor eroice. Alerga la Costinescu, se certa cu Alecu Constantinescu, mai vorbea cu [Barbu] Știrbey, mai vorbea cu Brătianu. Voia să intre în guvern și totdeauna momentul nu îi convenea. Și dealtfel, de ce să n-o recunoaștem, avea prea mult sim-

Reflectînd asupra rostului publicării unor astfel de memoriale de război, cum și asupra implicațiilor inevitabile incumbate, dat fiind și aspectul subiectiv îmbrăcat îndobște de notele personale, ne-am statornicit în ideea de a reda totuși cititorilor, pe cît posibil, texte integrale, rezervînd-ne intervențiile cu succinte note sau adnotări numai pentru cazurile ce se reclamă în mod expres. Doriții de informații complete asupra evenimentelor narate de I.G. Duca, pot desigur să consulte atîtea alte surse. În care scop ne grăbim să și facem cîteva recomandări. Mai întii monumentala lucrare în trei volume a lui Const. Kirilescu — **Istoria războiului pentru înbregirea neamului**. Apoi două lucrări esențiale în problemă, ale unor prestigioși istorici, apărute în nu mai puțin prestigioasă Editură Militară: V. Atanasiu, An. Iordache, M. Iosa, I. M. Oprea, P. Oprea — **România în primul război mondial**, A. Deac, I. Toacă — **Lupta poporului român împotriva cetro-protoilor, 1916—1918**. De asemenea, excelentul inn de slavă — **Toamna pătîmirii noastre** — datorat lui Vartan Arachehian. După cum, cei ce vor să capete informații comparative (nu de puține ori partizane), să întregiască sau să confrunte notațiile lui Duca, o pot face cu relevant folos prin intermediul unor izvoare, precum: Al. Aversescu — **Notițe zilnice din război**, N. Iorga — **Războiul nostru în note zilnice**, Al. Marghiloman — **Note politice** ș.a.

Încă o precizare. Dat fiind regimul de serial al a-estor memoriilor Duca, pe care le vom transcrie în succesiunea lor cronologică, menționăm dintru început că notele și adnotările noastre vor fi generale și generalizate — ele nerepetîndu-se în texte și contexte ulterioare.

STELIAN NEAGOE

În răstimpul tuturor acestor evenimente sosisse și generalul Berthelot (șeful Misiunii militare franceze — n.N.) cu mîsiunea sa. De la prima întrevvedere, [I.L.C.] Brătianu (primul ministru al guvernului român — n.N.) i-a pus chestiunea menținerii lui [D.] Iliescu (șef adjunct al Marelui Stat Major al armatei române, apoi al Marelui Cartier General român — n.N.). Precum era și firesc, Berthelot a spus că nu se poate rosti deocamdată, că roagă pe Brătianu să îi dea răgaz ca să ia cunoștință de tot ce se petrecuse, de situația reală și tot de o dată ca să intre în legătură mai de aproape cu diferiții noștri generali. În principiu Berthelot credea că n-am făcut greșeli, că nu puteam urma o altă tactică decît cea urmată de marele nostru cartier și că pînă la proba contrarie nu ne sfătuieste ca în mijlocul unor operații atît de grave și atît de delicate să schimbăm comandamentul suprem.

Așa fiind, Iliescu fu menținut deocamdată fără ca prin aceasta autoritatea lui să se fi restabilită.

După cîteva timp Berthelot comunică lui Brătianu rezultatele primelor sale investigații, ele erau cam următoarele. Înviniurile că planul a fost greșit nu erau întemeiate, părerea că după Turtureaia planul primitiv trebuia răsturnat, de asemenea, neîntemeiată. Marele Cartier făcuse în mijlocul unor greutateți aproape unice tot ce fusese omeneste posibil. Altele i se păreau lui punctele criticabile. Armata noastră nu stia destul să lupte după cerințele războiului modern, comandamentul nostru nu se îngrijea îndeajuns să-și formeze mase de rezerve pe care să le aibă la îndemînă pentru orice eventualitate.

Prima critică era justă. Cu toții constatase de mult această inferioritate și toți ofițerii noștri superiori, fără deosebire, poartă răspunderea ei. După doi ani de la izbucnirea conflagrației universale trebuiau, erau dator să știe măcar în trăsăturile lor generale principiile conducătoare ale războiului modern și să nu aștepte ca să vie generalul Berthelot și ofițerii [săi] să îi învețe să facă o tranșee.

A doua critică mi s-a părut din primul moment și pînă azi cam nedreaptă. De unde eram să mai avem rezerve. N-aveam cu ce face față cerințelor ambelor fronturi. Mă mir că am putut priddi cu forțele de care am dispus, că am reușit să ne refacem unitățile distruse cînd într-o parte cînd într-alta. Formațiunea rezervelor noastre era în primul rînd în funcție de ajutoarele ce rușii se hotărău să ni le trimită și de ce nu am spune-o deschis și de atitudinea generală a aliaților.

Dacă aliații ar fi mîscat pe oicare din fronturi, dacă n-ar fi asistat ca spectatori la ofensiva germane împotriva României, Hindenburg n-ar fi putut să trimită un număr alfit de mare de diviziî înspre noi și prin urmare și numărul diviziilor noastre ar fi fost îndestulător spre a ține piept mîncului după toate prescripțiunile artei militare. Planul pe temelul cărui am intrat în acțiune neputînd fi executat, din vina aliaților, ne zbăteau și noi cum puteam în mijlocul unor greutateți care depășeau puterile noastre.

Ce e drept toate observațiile sale Berthelot le făcea cu foarte mult tact, cu grijă vădită de a nu jigni și de a respecta grijiile noastre chinuri sufletești. Dealtfel era și el indignat de atitudinea rușilor. Cîteva zile după sosirea sa, am întovărsiț pe Vintilă Brătianu (ministrul de război — n.N.) în prima vizită pe care i-a făcut-o. Ne-a primit în casa de pădurar a domeniului Coronei ce este așezată la nord de gară, la intrarea pădurei. Fără a ne ascunde seriozitatea situației, ne-a îmbărbătat prin optimismul său firesc și mai cu seamă prin nota de absolută încredere în rezultatul final pe care ne-o aducea din Franța. E netăgăduit că prin prezența sa ne făcea să simțim mai direct că avem lângă noi, în încercările prin care trecem, sprijinul Franței, dar ne ascundea ceea ce am aflat pe urmă, că în acele momente Franța trecea ea însăși prin mari greutateți și prin dureroase îndoeli. La vreo zece zile după el, Stavka (Ma-

puternic în mintea mea este o simplă stafie, că situația nu este așa de gravă cum apare ochilor mei.

Dar era în zadar, după o clipă de nădejde convingerea, fatala mea certitudine, puneam iar stăpînire pe mintea și pe sufletul meu.

Pot spune că am desertat atunci pînă la ultima picătură cupa chinuitoarelor alternative. Îmi aduc amînte că în prada acestor frămîntări, cum îmi terminam munca la cenzură (ministrul I.G. Duca îndeplinea și funcția de sef al cenzurii — n.N.), plecam de cele mai multe ori singur și rățaceam pe inserate pe străzi pustii și îndepărtate ale orașului. Nimecum cîteodată la Janca Procopiu (frunțas liberal — n.N.), care rob al unei puternice discipline morale, căuta să mă îmbărbăteze, dar îmi alina sbuciumul sufletec tocmai fiindcă sub aparențele liniștite sale siguranțe ghiceam la el aceeași credință în neputința noastră de a înlătura dezastrul. Păstrează de atunci memoriai sale o amintire pioasă și arunc, în fiecare an, o floare pe mormîntul lui de atîția uitat. Și cînd mă gîndesc că s-au găsit în urmă oameni care să-mi facă o înviniuire că prevăzînd ceea ce alții n-au prevăzut, am suferit în sufletul meu de om, în mîndria mea de român, în dămnitatea mea de membru al guvernului care declarase războiul.

Dar ce ar fi voit toți aceștia să fie nepăsător de durerile țării mele, să niă bucur de prăpădul pe care îl vedeam venînd.

Din toate înviniuirile care mi s-au adus în tot decursul carierei mele politice, nici una nu m-a durat mai mult decît aceasta. Și îmi pare rău că tocmai un vechi prieten ca Dr. Lupu s-a găsit să se facă ecoul lor, la Ateneu, într-o sedință furtunoasă a primei Camere postbelice.

Oricum ar fi, fiind în această stare de spirit, care dealtfel a încetat aproape cu desăvîrșire cu începerea invaziei, firește că propunerea Martei Bibescu de a veni în Bucure seară să prezintese și să dorm la Mogoșoaia nu putea decît să-mi surîdă. După o zi de muncă, de grii, de emotii eram sigur să găsesc fațole] conversații interesante, odihnitoare atmosferă a unei înalte intelectualități...

La Mogoșoaia, în acele vremuri, venea foarte des și atașatul militar englez, colonelul C. B. Thomson, azi Lord Thomson of Cardington, membru pe viață al Camerei Lorzilor, membru influent al partidului laburist și ministru în diferite formațiuni ministeriale ale aceluși partid.

Colonelul Thomson era o interesantă personalitate, unul din cele mai dacă nu cel mai paradoxal spirit ce am întîlnit în viața mea. Dar paradoxul la el era mai mult un prilej de a distra pe alții și de a se distra pe el. În realitate avea o viziune foarte justă a lucrurilor. Din primul moment a înțeles pe Brătianu și, în limitele posibilităților sale de atunci, l-a sprijinit mai mult ca oricare alt diplomat. Dar nu numai atît, în ce privește atitudinea aliaților la intrarea noastră în război, în ceea ce privește oportunitățile pe care le ofera frontul de la Salonic, în ce privește condițiile păcii, prevederile ce ni le expunea la Mogoșoaia s-au adevărit cu o surprinzătoare precizie. Destul de indiferent cînd era vorba de interesele altora, dar, ca orice bun englez, implacabil cînd era vorba de interesele fundamentale ale puterii britanice.

Îl văd încă înalt, subțire, distins în uniforma albastră închisă aproape neagră a genului englez, cu spîtele la sobă legîndu-se cînd pe un picior, cînd pe celălalt și spunîndu-mi scîndat cu accentul caracteristic rasei sale: „monisieur le ministre, cette guerre ne finira que lorsque la flotte anglaise sera entrée dans le canal de Kiel“.

Pentru mine convorbirile cu dînsul erau prețioase. Aflam punctul de vedere al comandamentului aliat și puteam totodată verifica prin el credințele marelui nostru cartier general. În fond era de părerea mea, dar se credea dator să-mi ascundă adevăratele sale credințe.

Ștefănescu — cel mai bun fotbalist român al anului 1980

(Urmare din pagina 24)

nescu, Păltinișan, Iordache, Cimpeanu II, Sames, Dembrowschi, Dinu, Crișan; Alexandru Argintaru, maistru: Lucescu, Moise, M. Răducanu, Iordănescu, Dumitru, Ștefănescu, Tălănar, Cimpeanu II, Beldeanu, Iordache; Dumitru Rădăni, strungar: M. Răducanu, Iordănescu, Ștefănescu, Cămătaru, Cimpeanu II, Iordache, Giuchici, Păltinișan, Terheș, Moise; Pavel Pava, tehnician: Dobrin, M. Răducanu, Ștefănescu, Iordănescu, Iordache, Păltinișan, Beldeanu, Lucescu, Giuchici, Moise; Traian Bealeag, maistru: Ștefănescu, Iordache, Iordănescu, Cămătaru, M. Răducanu, Dinu, Ticleanu, Beldeanu, Lucescu, Dobrin; Günther Pfeffer, inginer: Păltinișan, Dumitru, Iordănescu, Lucescu, M. Răducanu, Dembrowschi, Iordache, Giuchici, Klein, Terheș (toți de la Intreprinderea „Electrobanat” — Timișoara).

BUCHUREȘTI

Leonte Constantin, instalator: M. Răducanu, Ștefănescu, Iordănescu, Dobrin, Iordache, Kalló, Tălănar, Dinu, Ticleanu, Geolău; Traian Georgescu, șef echipă: Ștefănescu, Iordache, Iordănescu, M. Răducanu, Radu II, Dobrin, Crișan, M. Sandu, Dinu, Dumitru; Teodor Enache, șef atelier: Ștefănescu, Iordache, Iordănescu, M. Răducanu, Dobrin, Lucescu, Kalló, Moise, Cămătaru, Crișan (toți de la Intreprinderea „Carpați”); Valeri Moraru, paginator C.P. „Casa Scinteia”: M. Răducanu, Ștefănescu, Iordache, Dinu, Klein, Iordănescu, Tălănar, Lucescu, Beldeanu, Cămătaru; Maria Baboiescu, curier: Iordache, Ștefănescu, Dinu, Lucescu, Tălănar, Geolău, Cămătaru, Beldeanu, Moise, Iordănescu; dr. Gheorghe Nițu: Ștefănescu, Iordache, Iordănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Crișan, Klein, Giuchici, Geolău, Tălănar; Simion Șilvian, traducător: M. Răducanu, Iordache, Iordănescu, Tegean, Ticleanu, Giuchici, Moise, Păltinișan, Dobrin, Lucescu; Ilie Roșca, maistru, I.P.R.S. Băneasa: Ștefănescu, Geolău, Iordănescu, Cămătaru, Iordache, Crișan, Tegean, Cimpeanu II, Giuchici, Lucescu; Doru Niculescu, șef complex Tg. Jiu: Ștefănescu, Iordache, Dobrin, Geolău, Băluță, Kalló, Iordănescu, Crișan, Cămătaru, Lucescu; Ilie Năstase, șofer T.A. Hlov: Geolău, Ștefănescu, Iordănescu, Iordache, Cămătaru, Crișan, Lucescu, Giuchici, Tălănar, Dobrin; dr. Ion Polănai, C.A.P. Gîrbavi: Iordănescu, Ștefănescu, Tălănar, Dobrin, Lucescu, Iordache, Kalló, Geolău, Dinu, Dumitru; Alexandru Năstase, șofer Ștefănescu, Iordache, Iordănescu, M. Răducanu, Klein, Lucescu, Dobrin, Giuchici, Geolău, Moise; Vasile Constantin, lucrător comercial: Dobrin, Ștefănescu, Iordănescu, Negriță, Iordache, Dinu, Lucescu, Kalló, Giuchici, Tegean; Dan Bucurescu, maistru Dacia-Service: Ștefănescu, Geolău, Iordache, Tălănar, Iordănescu, M. Răducanu, Moise, Balaci, Cămătaru, Giuchici; Dorel Turliu, lucrător comercial: M. Răducanu, Iordănescu, Dinu, Tălănar, Păltinișan, Giuchici, Geolău, Ticleanu, Cămătaru, Vamanu; Octav Vestinian, programator, „Electroconstrucția”: M. Răducanu, Iordănescu, Ștefănescu, Iordache, Dinu, Tălănar, Ticleanu, Cămătaru, Sames, Geolău.

Cel 105 microbiști ai fotbalului, din șase mari orașe ale țării, l-au ales pe Costică Ștefănescu, care a intrat în clasamentul „clasic”, adică 10 puncte pentru locul 1, 9 pentru locul 2... 1 p pentru locul 10) 787 de puncte. Iată însă clasamentul primilor 10 jucători ai anului 1980 după prima secțiune a anchetei:

1. ȘTEFĂNESCU	787 p
2. M. Răducanu	767 p
3. Iordănescu	660 p
4. Iordache	624 p
5. Cămătaru	340 p
6. Dobrin	264 p
7. Geolău	231 p
8. Beldeanu	218 p
9. Tălănar	199 p
10. Ticleanu	174 p

Urmează, dintre cei care au primit un număr mai însemnat de voturi, jucătorii: Păltinișan și Crișan — 141, Cimpeanu II — 126, Lucescu — 121, Klein — 112, Sames — 111, Giuchici — 87, Dinu — 81, Radu II — 68. Se impun, desigur, citeva constatări. Mai întâi, așa cum era de așteptat, participanții noștri la anchetă nu au fost deloc fericiți de subiectivism, numind jucătorii uneori neașteptate, pe care au dorit să-i propună pe locurile frunțate, așa cum s-au petrecut lucrurile cu Tegean și Cimpeanu II la Cluj-Napoca, Păltinișan, Moise, dar și ex-ținușoreanul Giuchici la Timișoara, I. Mureșan și Conduc la Baia Mare, Șoiman și Costel Solomon la Bacău sau cu Ignat la Constanța, deși acesta a trecut din vară la F.C. Argeș... La Craiova se impune o altă importanță constatare, și anume aceea că publicul spectatori nu are un mare favorit, pe care să-l voteze aproape în unanimitate, tocmai pentru că echipa craioveană nu are un lider, o valoare individuală de tipul lui Dobrin. Craiova are în primul rând o echipă, motiv pentru care nu numai Ștefănescu, Cămătaru, Geolău, Beldeanu sau Ticleanu au primit voturi, ci și Balaci, Negriță, Crișan, Tilihoi sau Donose, deci marea majoritate a jucătorilor echipei Universității! Tot publicul craiovean îl remarca pe doi jucători anonimi, este vorba despre Nicolae și Dănilă, ambii de la divizionara B Gloria Bistrița! Motivul acestor opțiuni este unul singur, anume comportarea meritorie a acestor jucători în meciul de cupă de la Sibiu, în care Universitatea a fost la un pas de a fi eliminată... Să remarcăm de asemenea că spectatorii nu l-au uitat deloc pe Dobrin, chiar dacă fostul pițestețean a trecut din vară la C.S. Tirgoviște, în divizia secundă. Între numele care surprind se află Stredie, și Ghiță (Dinamo), Cilean (Chimia Rm. Vlcea), Pîturcă (F.C. Ot), Anghel (Poli. Timișoara), Fodor și Fazekas (A.S.A. Tg. Mureș) și încă alții. Dar, fără îndoială, dreptul la opinie nu poate fi contestat nimănui!

Arbriții îl preferă pe Iordănescu

Otto Anderco: Iordache, Cămătaru, Iordănescu, M. Răducanu, Ștefănescu, Cimpeanu II, Tălănar, Ticleanu, Beldeanu, Dinu; Au-

gustin Deleanu: M. Răducanu, Iordache, Ștefănescu, Iordănescu, Sames, Augustin, Al. Nicolae, Klein, Cămătaru, Tălănar; Vivi Constantin: M. Răducanu, Iordănescu, Ștefănescu, Moga (Gloria Bistrița), Beldeanu, Dinu, Tălănar, Șoiman, Iordache, Crișan; Romeo Stăncă: Iordănescu, Iordache, Ștefănescu, Sames, Beldeanu, Cămătaru, Ticleanu, Terheș, Crișan, M. Răducanu; Carol Jurja: Iordănescu, Dobrin, Ștefănescu, M. Răducanu, Balaci, Ticleanu, Iordache, Klein, Tălănar, Beldeanu; Vasile Ianul: Iordache, M. Răducanu, Iordănescu, Ticleanu, Ștefănescu, Cămătaru, Sames, Crișan, Al. Nicolae, Păltinișan; George Dragomir: M. Răducanu, Iordănescu, Ștefănescu, Al. Nicolae, Cimpeanu II, Tegean, Tălănar, Augustin, Geolău, Klein; Gheorghe Betezan: Ștefănescu, Iordănescu, M. Răducanu, Iordache, Șoiman, Klein, Cimpeanu II, Radu II, Simionăș, Naste; Marcel Buza: M. Răducanu, Iordănescu, Tălănar, Dobruș, Dumitru, Ștefănescu, Crișan, Sames, Kalló, C. Solomon; Constantin Bărbulescu: M. Răducanu, Iordache, Iordănescu, Ștefănescu, Geolău, Terheș, Moise, Balaci, Cămătaru, Vamanu; Nicolae Raina: Dobrin, Ștefănescu, M. Răducanu, Lucescu, Iordănescu, Sames, Dinu, Tălănar, Beldeanu, Păltinișan; Cristian Teodorescu: Iordache, M. Răducanu, Dobrin, Iordănescu, Ștefănescu, Cămătaru, Lucescu, Al. Nicolae, Kalló, Cimpeanu II.

Și totuși, un singur punct l-a privat pe Marcel Răducanu să devină câștigător în a doua secțiune a anchetei noastre, cea cu prizănd voturile arbitrilor divizionari. A. Cei 12 cavaleri ai fluierului l-au desemnat așadar pe Anghel Iordănescu drept favoritul lor, după cum urmează:

1. IORDĂNESCU	100 p
2. M. Răducanu	99 p
3. Ștefănescu	91 p
4. Iordache	81 p
5-6. Cămătaru	28 p
7. Tălănar	28 p
8. Dobrin	27 p
9. Sames	26 p
9-10. Al. Nicolae	19 p
Ticleanu	19 p

Urmează, avind un număr mai mare de voturi: Beldeanu — 17, Cimpeanu II — 15, Klein și Lucescu — 13, Crișan — 12, Balaci și Dinu — 10 etc. În mod surprinzător apar Moga (tot Gloria Bistrița), Naste (Politehnică Iași), Șoiman și Vamanu (S.C. Bacău), Dobruș („U” Cluj-Napoca) și încă alții, așa cum, neașteptat, lipsesc între opțiunile arbitrilor numele lui Giuchici, Böloni sau Negriță, în vreme ce Păltinișan nu adună decât 2 puncte, Moise 4, iar Radu II 3... Ni s-a părut foarte interesantă participarea la anchetă a reputatului arbitru Nicolae Raina, care a ținut să-și argumenteze în modul următor opțiunile: 1. Dobrin — măiestrie, 2. Ștefănescu — constanță, 3. M. Răducanu — eleganță, 4. Lucescu — capacitate, 5. Iordănescu — fantezie, 6. Sames — dirigenție, 7. Dinu — tenacitate, 8. Tălănar — vivacitate, 9. Beldeanu — maturitate, 10. Păltinișan — ambizie. „Despre Dobrin, ne mai spunea Nicolae Raina, pe care îl văd tot cel mai bun jucător al țării, vreau să vă reamintesc că a jucat în primăvară foarte bine la F.C. Argeș, iar în toamnă am avut prilejul să arbitrez două meciuri din divizia secundă (C.S. Tirgoviște) — Rapid și ROVA Roșiori — C.S. Tirgoviște), în care contribuția sa a fost decisivă pentru fixarea rezultatului final!”

Ziarisții sportivi

Îl admiră pe Iordache

„Scinteia” — Gheorghe Mitroi: Iordănescu, Ștefănescu, M. Răducanu, Lucescu, Sames, Cămătaru, Iordache, Dinu, Klein, Ticleanu; Valeriu Mironescu: Iordache, Dobrin și M. Răducanu, Cămătaru, Lucescu, Ștefănescu, Beldeanu, Giuchici, Cimpeanu II, Dinu, Crișan; „Radio-Televiziune” — Cristian Popescu: Iordache, M. Răducanu, Lucescu, Iordănescu, Ștefănescu, Geolău, Tălănar, Negriță, Kalló, Tegean; Nicolae Soare: Iordănescu, M. Răducanu, Iordache, Ștefănescu, Sames, Cămătaru, Geolău, Ticleanu, Terheș, Beldeanu; Ion Ghițulescu: M. Răducanu, Iordănescu, Ștefănescu, Cămătaru, Iordache, Tegean, Cimpeanu II, Tălănar, Geolău, Păltinișan; Dan Voicilă: Iordănescu, M. Răducanu, Iordache, Geolău, Ștefănescu, Cămătaru, Tegean, Tălănar, Beldeanu, Dobrin; „România liberă” — Ion Bocioacă: Iordache, Ștefănescu, Iordănescu, M. Răducanu, Dinu, Dobrin, Giuchici, Cămătaru, Klein, Ticleanu; „Scinteia tineretului” — Vasile Căbulea: Iordănescu, M. Răducanu, Ștefănescu, Iordache, Crișan, Tălănar, Cimpeanu II, Balaci, Geolău, Tegean; „Sportul” — Marius Popescu: Iordache, Beldeanu, M. Răducanu, Iordănescu, Cămătaru, Tălănar, Geolău, Cimpeanu II, Ticleanu, Marica; Ioan Chirilă: Iordănescu, M. Răducanu, Tălănar, Geolău, Lucescu, Cămătaru, Ștefănescu, Iordache, Kalló, Cimpeanu II; „Informația” — Dan Pătrașcu: M. Răducanu, Iordănescu, Iordache, Ștefănescu, Giuchici, Ticleanu, Moise, Cămătaru, Klein, Dobrin; „Sântămăna” — Dumitru Vișan: Dobrin, Iordache, M. Răducanu, Iordănescu, Ștefănescu, Tălănar, Cimpeanu II, Giuchici, Păltinișan, Tegean; „Lumea” — Dumitru Constantin: Iordache, Cămătaru, Ștefănescu, Dinu, Crișan, Iordănescu, Lucescu, M. Răducanu, Giuchici, Geolău; „Neuer Weg” — Walter Widmann: M. Răducanu, Iordănescu, Iordache, Ștefănescu, Beldeanu, Geolău, Klein, Cimpeanu II, Crișan, Cămătaru; „Elöre” — Bogdan Tiberiu: Iordănescu, Iordache, Ștefănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Crișan, Dobrin, Beldeanu, Lucescu, Păltinișan; „Flacăra” — Ovidiu Ioanțoia: Lucescu, Iordache, Dinu, Dobrin, M. Răducanu, Giuchici, Al. Nicolae, Ticleanu, Iordănescu, Cămătaru; Dumitru Graur: Iordache, Beldeanu, Ticleanu, Geolău, Iordănescu, Ștefănescu, Lucescu, Cămătaru, M. Răducanu, Dinu; „Pentru socialism” (Baia Mare) — Ion P. Pop: Iordănescu, M. Răducanu, Ștefănescu, Iordache, Crișan, Cimpeanu II, Klein, Terheș, Beldeanu, Dobrin; „Steagul roșu” (Bacău) — Ștefan Olteanu: Iordache, Iordănescu, Ștefănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Geolău, Beldeanu, Simionăș, Cimpeanu II, Ticleanu; „Înainte” (Craiova) — Dan Lucescu: Ștefănescu, Cămătaru, M. Răducanu, Iordănescu, Iordache, Geolău, Ticleanu, Beldeanu, Crișan, Klein; „Făclia” (Cluj-Napoca) — Victor Morea: Ștefănescu, Iordănescu, Cimpeanu II, M. Răducanu, Cămătaru, Iordache, Tălănar, Ticleanu, Crișan, Lucescu; „Drumul socialismului” (Deva) — Nicolae Stanciu: Iordache, Iordănescu, Lucescu, Ștefănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Klein, Giuchici, Dobrin, Petcu;

„Viața nouă” (Galați) — Gheorghe Arsenie: M. Răducanu, Ștefănescu, Iordache, Iordănescu, Ticleanu, Tălănar, Geolău, Dumitru, Cimpeanu II, Crișan; „Flacăra Iașului” (Iași) — Gheorghe Motel: M. Răducanu, Iordache, Ștefănescu, Iordănescu, Giuchici, Tălănar, Cămătaru, Klein, Simionăș, Vamanu; „Drum nou” (Brașov) — Alexandru Dincă: Iordănescu, Iordache, Tegean, Balaci, Naghi, Parshivescu; „Secera și ciocanul” (Pitești) — Gelu Bratu: Ștefănescu, Iordache, Iordănescu, Beldeanu, M. Răducanu, Kalló, Radu II, Păltinișan, Klein, Speriatu; „Orizont” (Rm. Vlcea) — Pavel Lucian: Iordache, Ștefănescu, M. Răducanu, Tălănar, Dobrin, Cămătaru, Iordănescu, Giuchici, Klein, Cimpeanu II; „Drapelul roșu” (Timișoara) — Ion Ștan: Iordache, M. Răducanu, Ștefănescu, Cămătaru, Iordănescu, Păltinișan, Balaci, Klein, Cimpeanu II, Beldeanu; „Steaua roșie” (Tg. Mureș) — Ernest Lób: M. Răducanu, Ștefănescu, Iordănescu, Iordache, Cămătaru, Böloni, Geolău, Klein, Cimpeanu II, Moise; „Oțul” (Slatina) — Gheorghe Moraru: Iordache, Al. Nicolae, Ștefănescu, Ticleanu, Iordănescu, Geolău, M. Răducanu, Cămătaru, Radu II, Tălănar.

La a treia secțiune a anchetei, avind participarea ziarisților de specialitate de la presa centrală și cea județeană (acolo unde există echipe de primă divizie), învingător este Vasile Iordache, remarcabil în 1980 atît între buturile echipei naționale, cît și între cele ale Stelei. Anul care a trecut a fost, spunem noi, anul lui Iordache, pe care îl considerăm jucătorul cel mai constant, la nivel foarte înalt, din tot fotbalul românesc. Se pare că de la Răducanu încoace, fotbalul nostru n-a mai avut un asemenea portar de valoare (exceptîndu-l poate pe Moraru, pe care însă toată lumea îl așteaptă încă să confirme), dar spectatorii sînt întotdeauna mult mai impresionati de un gol marec, decât de unul parat! Ziarisții l-au privit însă mai atent pe Iordache, învingător oarecum detașat în această secțiune:

1. IORDACHE	250 p
2. Iordănescu	230 p
3. M. Răducanu	221 p
4. Ștefănescu	217 p
5. Cămătaru	120 p
6. Geolău	73 p
7. Tălănar	58 p
8. Lucescu	57 p
9. Beldeanu	43 p
10. Dobrin	46 p

Urmează: Cimpeanu II și Ticleanu — 45 p, Giuchici — 38, Klein — 33, Dinu și Crișan — 28, Balaci — 15, Păltinișan — 14, Tegean și Al. Nicolae — 13, Sames — 12, Kalló — 10 etc. De remarcat că nici un ziarist nu a pronunțat numele lui Moraru. Sînt însă — deh, patriotism local! — citeva nume neașteptate, precum Vamanu, Parshivescu sau Beța, așa cum și progresistul Marica primește un vot, pe care însă nu-l considerăm nedreptățit. Remarcabilă este ascensiunea dinamovistului Tălănar, locul 7 în „clasamentul ziarisților”, dar și prezența lui Lucescu, a cărui valoare, iată, nu ține strict de numărul anilor.

Din nou Ștefănescu!

Prof. dr. ing. Arpad Kelemen, decanul Facultății de electrotehnică, Cluj-Napoca: M. Răducanu, Ștefănescu, Dobrin, Iordănescu, Cămătaru, Böloni, Cimpeanu II, Giuchici, Tegean, Lucescu; Fănuș Neagu: M. Răducanu, Iordănescu, Iordache, Balaci, Dinu, Cămătaru, Ștefănescu, Klein, Cimpeanu II, Ion Ion; Eugen Barbu: Tălănar, Ștefănescu, Klein, Lucescu, Moise, Iordănescu, M. Răducanu, Iordache, Giuchici, Geolău; Alexandru Căprariu: Dobrin, Iordănescu, Ștefănescu, Cămătaru, Geolău, Beldeanu, M. Răducanu, C. Ilie (A.S.A. Tg. Mureș), Tegean, Pîturcă; Dumitru Radu Popescu: Dobrin, Giuchici, Tegean, Cămătaru, Geolău, Ștefănescu și Iordache, Iordănescu și Beldeanu, M. Răducanu, C. Ilie (A.S.A.); prof. dr. col. Mircea Olteanu, Spitalul militar central: M. Răducanu, Iordănescu, Tălănar, Ștefănescu, Irimescu, Geolău, Iordache și Ticleanu, Giuchici, Klein, Dobrin și Cimpeanu II; Ion Băieșu: Iordache, Iordănescu, M. Răducanu, Tălănar, Dinu, Crișan, Cimpeanu II, Lucescu, Beldeanu, Balaci; Sergiu Nicolaeșcu: Iordănescu, Iordache, M. Răducanu, Ștefănescu, Lucescu, Beldeanu, Geolău, Crișan, Dinu, Terheș; Colea Răutu: Iordache, Iordănescu, Ștefănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Lucescu, Tălănar, Cimpeanu II, Giuchici, Klein; Radu Coseșu: M. Răducanu, Iordache, Ștefănescu, Iordănescu, Geolău, Cămătaru, Tălănar, Tevi, Păltinișan, Beldeanu; Horia Cădulescu: Dobrin, Ștefănescu, Tegean, Tălănar, Cămătaru, Iordache, Negriță, Geolău, M. Răducanu, Lucescu, Stela Popescu: Iordănescu, M. Răducanu, Dinu, Iordache, Cămătaru, Simionăș, Geolău, Tălănar, Ștefănescu, Munteanu II; Dem Rădulescu: Dobrin, Ștefănescu, Balaci, Ticleanu, Cămătaru, Crișan, Telespan, M. Răducanu, Dembrowschi, Dumitru; Vasile Sopon, director gen. adj. Centrala „Dunăre—Marea Neagră”: Iordănescu, Ștefănescu, Cămătaru, M. Răducanu, Cimpeanu II, Tălănar, Ticleanu, Dobrin, Klein, Iordache; Nikolaus Berwanger, scriitor: Păltinișan, Böloni, Iordache, Iordănescu, M. Răducanu, Ștefănescu, Moise, Ducadam, Dembrowschi, Tălănar; Ștefan Tripsa, otelar, Erou al Muncii Socialiste: Lucescu, Iordache, M. Răducanu, Dinu, Ștefănescu, Dobrin, Radu II, Petcu, Dumitru, Giuchici; Ion Apostol, director C.H.R. „Flora”: M. Răducanu, Iordănescu, Ștefănescu, Iordache, Beldeanu, Păltinișan, Speriatu, Giuchici, Ticleanu, Geolău; Mircea Sturza, director al Fabricii de piele și mănășii Timișoara: M. Răducanu, Iordănescu, Ștefănescu, Dobrin, Păltinișan, Iordache, Klein, Cimpeanu II, Cămătaru, Dumitru; Ion Popescu, președinte U.J.C.C. Constanța: Iordănescu, Ștefănescu, Iordache, Kalló, Dobrin, Lucescu, M. Răducanu, Antonescu, Ignat, Cămătaru; Iulian Simionescu, director „Navrom” Galați: Iordănescu, Ștefănescu, Lucescu, Cămătaru, Tălănar, Dinu, M. Răducanu, Majaru, Moise, Păltinișan; Ion Alexandrescu (F.R. Fotbal): Iordache, Iordănescu, Ștefănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Crișan, Al. Nicolae, Dobrin, Lucescu, Giuchici; Florin Dumitrescu (F.R.F.): Iordache, Ștefănescu, Iordănescu, M. Răducanu, Tălănar, Klein, Geolău, Cămătaru, Beldeanu, Ticleanu; Cornel Drăgușin (F.R.F.): M. Răducanu, Ștefănescu, Iordache, Cămătaru, Iordănescu, Iovan (F.C.M. Reșița), Lucescu, Klein, Dobrin, Terheș; Ștefan Covaci, vicepreședinte al F.R.F.: M. Răducanu, Ștefănescu, Iordănescu, Iordache, Cămătaru, Ticleanu, Sames, Negriță, Beldeanu, Terheș; Adrian Păunescu: 1. Ște-

fănescu, 2. Cămătaru, 3. M. Răducanu, 4-10. Iordache, Iordănescu, Terheș, Crișan, Dinu, Ticleanu, Păltinișan.

Ultima secțiune a anchetei, pe care am fi putut-o denumi „Și e suta pentru fotbal!”, cuprinde mari personalități ale vieții culturale și din alte domenii, oameni pe care cititorii s-au obișnuit să-i afle citați în alte rubrici ale revistei noastre sau ale ziarelor și despre care, uneori, prea puțin au știut cit de mult îndrăgesc jocul cu balonul și cit de aproape se află de fenomenul sportiv în general. Acești oameni l-au desemnat, așa cum veți vedea, din nou pe Ștefănescu drept lider al fotbalisților români pe anul 1980. Al doilea sosește, iarăși la mică distanță (6 puncte), Marcel Răducanu. Iată acest clasament:

1. ȘTEFĂNESCU	184 p
2. M. Răducanu	178 p
3. Iordănescu	171 p
4. Iordache	150 p
5. Cămătaru	104 p
6. Dobrin	75 p
7. Tălănar	60 p
8. Lucescu	52 p
9-10. Geolău	41 p
Dinu	41 p

Urmează: Ticleanu și Păltinișan — 30 p, Klein — 28, Cimpeanu II și Beldeanu — 27, Giuchici — 26, Crișan — 25, Tegean — 21, Balaci și Böloni — 16, Moise — 12 etc. Dintre cei care apar în mod neașteptat sînt Iovan (F.C.M. Reșița), Telespan (Chimia Rm. Vlcea), Antonescu (F.C. Constanța), Majaru (F.C.M. Galați), Tevi (Progresul), Ducadam (U.T.A.), Ion Ion (Rapid), și mai cu seamă Costel Ilie (A.S.A. Tg. Mureș)!

La opinii interesante o remarcăm mai întîi pe cea a lui Ștefan Tripsa, care are numai cuvinte de laudă pentru personalitatea lui Lucescu, „omul care a dovedit — după spusele celebrului otelar humedorean — că sub pomul cel mare nu e întotdeauna umbră, ci pot crește și alte viăstare lângă trunchiul bătrîn, ridicîndu-se spre soare!”, motiv pentru care Mircea Lucescu a primit 10 puncte. Poetul Adrian Păunescu ne-a declarat textual: „Pe primele 3 locuri îi numesc pe Ștefănescu, Cămătaru și Marcel Răducanu. Urmează, fără a ordina prestabilită însă, Iordache, Iordănescu, Terheș, Crișan, Dinu, Ticleanu și Păltinișan. Nu l-am inclus pe Geolău, deși personal îl consider o promisiune a deceniului viitor, așa cum am pronosticat dealtfel încă de acum 3 ani! Dintre cei care nu vor deloc să plece îl amintesc pe Dobrin, care probabil la vîrsta de 33 de ani va fi convocat la echipa națională de nepoții antrenorului Geolău, antrenori la rîndul lor, pentru meciul decisiv dintre România și Statele Unite, în finala C.M. Dobrin însă, așa cum îl cunosc, va refuza, spunînd că nu are cu cine s-o lase pe Gică!” Interesantă, de asemenea, opinia lui Ștefan Covaci, care pină la locul 9 în clasamentul propriu votează numai jucătorii din echipa națională, în componența care a învins Anglia la București. Îl refuză, dintre cei 11 care au intrat pe gazonul stadionului „23 August”, numai pe Munteanu II și pe Crișan, a căror evoluție nu o consideră la înălțimea așteptărilor, nominalizîndu-l în schimb pe bătămăreanul Terheș, pe care-l socotește un lider al noii generații de fotbaliști. Acestea fiind spuse, adunînd punctele din cele 3 clasamente parțiale, nu ne rămîne decît să trecem la:

Clasament general

1. ȘTEFĂNESCU	1 279 p
2. M. Răducanu	1 265 p
3. Iordănescu	1 161 p
4. Iordache	1 105 p
5. Cămătaru	592 p
6. Dobrin	432 p
7. Geolău	345 p
8. Tălănar	315 p
9. Beldeanu	315 p
10. Ticleanu	269 p

Urmează: Lucescu — 243 p, Cimpeanu II — 214, Crișan — 206, Păltinișan — 187, Klein — 186, Sames — 153, Giuchici — 151, Dinu — 130, Tegean — 97, Moise — 87, Balaci — 83, Radu II — 81, Kalló — 66, Terheș — 55, Al. Nicolae — 52, Böloni — 43, Dumitru — 40, Negriță — 39, C. Solomon — 32, Șoiman — 31, Moraru — 27, Simionăș — 23, I. Mureșan — 18, Dembrowschi și Petcu — 17, Ignat — 15, Cîrțu, Anghelini, Fănic și Mărgăneanu — 10, Augustin — 9, Băluță și Munteanu II — 8, Dobruș, D. Georgescu, Speriatu și Moga — 7, Anghel, Irimescu, Acriu și Beța — 6, Fazekas și Pîturcă — 5, Fodor, Conduc, Naghi, C. Ilie și Telespan — 4, Antonescu, Tilihoi, Nicolae, M. Sandu, Ducadam și Majaru — 3, Prepelită, Bataciu, Tevi, Donose, Cilean, Dănilă, și Stredie — 2, Ion Ion, Ghiță, Marica, Parshivescu și Naste — 1 p.

Au fost deci numiți 77 de jucători, între care cîțiva din divizia secundă. Acum, sigur că între cele 1 279 de puncte ale lui Ștefănescu, câștigător meritoriu al anchetei noastre, și unicul punct al lui Ghiță sau cele 3 ale lui Mircea Sandu e nițică diferență! În fapt, cam 18 jucători (pină la Tegean) au contat în ancheta noastră, restul numărului fiind pronunțate mai mult de circumstanță. Între acești 18 se cuvine să facem alte cîteva delimitări. Astfel, primii 4 jucători, e vorba de Ștefănescu, Răducanu, Iordănescu și Iordache, s-au „bătut” pentru primul loc, câștigător fiind în cele din urmă, așa cum veți deștei, jucătorul craiovean, Urmează Cămătaru (locul al 5-lea în toate clasamentele), care a avut un an excelent, anunțînd parcă unul și mai bun, în 1981! Următoarele locuri, 7-13, de la Dobrin la Păltinișan, sînt ocupate de jucători care s-ar fi putut clasa pe oricare din aceste locuri, în funcție de opțiunile participanților la anchetă, ei lipsind ra-reori între cei citați. De la 13 la 18, inclusiv Dinu, sînt nume de jucători merituosi, care și-au câștigat de mult stîmă iubitorilor fotbalului, chiar dacă în 1980 au avut, poate, un an mai slab. Surprind însă pozițiile foarte modeste ale lui Dudu Georgescu (7 p), Munteanu II (8 p), Moraru (27 p) și chiar Dumitru (40 p)... Sînt, iată, lucru cu totul remarcabil, nu mai puțin de 5 jucători craioveni în primii 10 și 8 în primii 30 (I. Crișan... 21, Balaci... 28, Negriță), lucru care spune de la sine despre valoarea Universității Craiova!

În încheiere, mulțumind colaboratorilor Gheorghe Pârja (Baia Mare), Dan Lucescu (Craiova), Liviu Bruckner (Constanța), Constantin Mustăța (Cluj-Napoca) și Ștefan Olteanu (Bacău), ca și colegilor Răzvan Bărbulescu și Victor Niță, fără de care această anchetă nu s-ar fi putut duce la bun sfîrșit, autorii vă mulțumesc și dumneavoastră, stîmnați cititori, pentru răbdarea de care ați dat dovadă pentru a citi cele scrise în aceste pagini.

Lumea în care trăim

Continuitate, fermitate, dinamism

Sfârșit de decembrie. Ne aflăm la capătul unui an bogat în evenimente și, desigur, un asemenea moment este prielnic bilanțurilor. Privim drumul străbătut și evaluăm perspectivele. 1980 a reprezentat un an în care România și-a făcut auzit, cu vigoare, glasul pe scena mondială, un an de puternică afirmare a politicii sale externe, inseparabilă de activitatea dinamică și de gândirea creatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu. 1980 a adus noi dovezi ale înaltului spirit de responsabilitate cu care România socialistă acționează pentru o lume a păcii, în care fiecare națiune să se poată dezvolta liberă, suverană, la adăpost de orice acte de opresiune sau forță. 1980 a fost un an în care diplomația românească a formulat numeroase propuneri, a lansat multe inițiative, a prezentat sugestii de deosebită importanță.

Ceea ce constituie însă esențialul este faptul că într-o lume confruntată cu nenumărate și complicate probleme, într-o lume neliniștită de viitorul ei, România a demonstrat fidelitate exemplară față de principiile ce-i călăuzesc politica, o politică de pace, libertate, independență, securitate și concurență. Trăsătura caracteristică a acestei politici o reprezintă continuitatea ei, expresie a unei neabătute consecvențe. Orientările României nu sînt conjuncturale. Ele au la bază o înțelegere profundă a realităților și provin dintr-o analiză științifică a acestor realități, semnalînd clarvăzător direcțiile esențiale ale proceselor din lumea contemporană, elementele ce propulsează evoluția politică pe planeta noastră.

Continuitatea în hotărîri este însoțită de continuitate în acțiune. O dovedesc hotărîrile congreselor partidului nostru — al IX-lea, al X-lea, al XI-lea și cel mai recent, al XII-lea, după cum acest fapt este confirmat de întreaga prezență românească în viața internațională. Continuitatea se reflectă în fermitatea cu care sînt promovate principiile noi de relații între state, avînd ca fundament deplină egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, renunțarea la forță și la amenințarea cu forță, principii aplicate în legăturile cu absolut toate statele.

Continuitatea este o trăsătură definitorie a politicii externe românești, o politică aflată în consens cu interesele poporului român, ale cauzei socialismului și păcii. Permanența orientărilor României se vedește în eforturile neobosite ale țării noastre pentru eliminarea manifestărilor politicii de forță din relațiile internaționale, pentru asigurarea unui curs durabil al destinderii, pentru soluționarea pe cale pașnică, la masa tratatelor, a problemelor litigioase, oricît ar fi ele de complicate. Este o permanență de opțiuni pe care o exprimăm acțiunile întreprinse în favoarea securității europene, a dezagajării militare și dezarmării, a stopării cursei înarmărilor.

În pofida tensiunilor din viața internațională, România a militat energic pentru continuitatea dialogului european, a făcut și face tot ceea ce a depins de ea pentru afirmarea

unui climat constructiv pe continent. Cele zece propuneri prezentate recent, la Madrid, dau expresie elocventă acestui preocupări. Propunerile României izvorăsc din înțelegerea exigențelor reale ale acestor momente internaționale, din conștiința faptului că toate statele, indiferent de mărimea lor, au datoria să vădească o înaltă responsabilitate față de destinul păcii. Cu atît mai mare este răspunderea statelor socialiste, socialismul fiind, prin esența sa, inseparabil de pace. Întărind relațiile cu toate statele socialiste, România contribuie la cauza socialismului, la creșterea prestigiului socialismului în lume, la întărirea păcii pe glob.

România își afirmă convingerea fermă că pentru toate problemele contemporane pot și trebuie să fie găsite soluții democratice, constructive, durabile. Una din aceste probleme este cea a eliminării decalajelor economice, a împărțirii lumii în bogați și săraci. O nouă ordine economică internațională, bazată pe echitate, poate să fie clădită, punîndu-se capăt inegalităților, eradicîndu-se flagelele de care suferă planeta. Tără socialistă în curs de dezvoltare, România este fidelă ideii solidarității cu tinerele state independente, cu țările în curs de dezvoltare, cu statele nealiniate, acționînd împreună cu acestea, pentru a pune capăt inechităților din lumea de astăzi.

Autoritatea politicii externe a României, răsunetul inițiativelor ei, trebuie puse în strînsă legătură cu consecvența orientărilor ei. Continuitatea nu înseamnă însă imobilism, ci o permanență a principiilor și opțiunilor, dublată de o deosebită receptivitate față de exigențele fiecărei etape. Modul strălucit în care sînt traduse în viață orientările stabilite la Congresul al XII-lea al partidului demonstrează spirit constructiv, luciditate, forță revoluționară, răspundere față de viitorul poporului nostru și al umanității. Realismul politicii României se exprimă în înțelegerea exactă a situațiilor, a posibilităților existente și a perspectivelor. Înțelegem marile dificultăți ale prezentului, obstacolele care persistă, efectele negative ale tensiunii, practicile anacronice, de esență imperialistă. Dar sîntem încrezători în capacitatea popoarelor de a imprima un curs pozitiv evoluției internaționale, credem în rolul opiniei publice, în puterea ei de a împiedica deteriorarea ireparabilă a raporturilor între state.

Continuitatea se exprimă și în dinamismul activității internaționale a României, activitate puternic marcată de personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, de aportul său la făurirea unei lumi mai bune, mai drepte, o lume a păcii. România va face și în viitor tot ceea ce îi stă în putere pentru a asigura afirmarea nobilelor idealuri ale libertății, independenței, securității și păcii, idealuri scumpe poporului român și care găsesc în partidul nostru comunist un apărător intransigent, un militant energic, exemplar în consecvența sa.

AL. PINTEA

Jocuri nevinovate?

De ce există atîta violență în jocurile copiilor din țările occidentale? De ce multe, nepermis de multe dintre jocurile copiilor din Occident au un caracter războinic? Care este efectul acestor jocuri asupra copiilor și care vor fi rezultatele pe care societatea le va culege de pe urma acestei educații? Iată câteva dintre multele întrebări pe care un reporter al revistei americane „Look” le-a adresat psihiatrului și psihologului american dr. Robert R. Coles. Răspunsurile celui intervievat nu ascund apartenența sa politică, faptul că el încearcă să scuze anumite stări de lucruri, dar, cu toate acestea, ele reușesc să creioneze suficient de limpede una din racilele societății de consum occidentale: creșterea și educarea tinerei generații în spiritul violenței, al urii și discriminării rasiale, al războiului.

„În lume există relativ puține țări în care armata, soldații să nu fie o prezență cotidiană pe stradă, în sălile de specta-

cole, peste tot. Copiii se află în felul acesta în permanență în preajma uniformelor, a armelor — declară dr. Coles. Și nu uitați că filmul și televiziunea, la care copiii au acces aproape nelimitat, prezintă adesea cele mai cumplite brutalități săvîșite de adulți, de tineri mai ales. Și să nu uitați, în același timp, că cei mai mici îi copiază întocmai pe cei mari... M-ați întrebat de jocuri. Cele mai frecvente jocuri ale copiilor americani sînt „de-a cowboy-ii și indienii” sau „de-a albi și negrii”, pe care toată lumea le privește ca pe niște jocuri nevinovate de copii!”

Cît de nevinovată este o astfel de joacă? Atît de nevinovată, încît, de exemplu, două grupuri de copii din Chicago jucîndu-se „de-a albi și negrii” — unul erau de culoare, ceilalți albi — l-au ucis pe unul din colegii lor de joacă și vise — pe un copil negru — cu lovituri de bastoane! Atît de nevinovată, încît un băiețel de unsprezece ani care se juca adesea împreună cu alți copii de-o vîrstă cu el „de-a Ku-Klux-Klanul”, întrebînd fiind ce vrea să se facă cînd va fi mare a răspuns fără să stea pe gînduri: „Să ajung un membru de frunte al Ku-Klux-Klanului!” Întrebat și de ce vrea să ajungă așa ceva, copilul a răspuns, tot fără să stea pe gînduri: „Pentru că cei de la Ku-Klux-Klan fac ce vor ei și lor nu le face nimeni nimic!” Edificator, nu?!

Psihiatrul Robert R. Coles, care a trăit o perioadă în statul New Mexico unde la școală învățau împreună copiii americani, mexicani și englezi, relatează mărturisirea unei fetițe de zece ani: „Ne împărțim în două tabere, indienii și englezii. Fetele luptă cînd la cînd cu băieții. Eu sînt totdeauna la „indieni”, noi îl putem ucide pe ei, dar și ei ne pot ucide pe noi. Pînă la urmă ei ne omoară de fiecare dată pe noi pentru că bunicile noastre ne spun că așa e legea, ca ei să ne bată totdeauna. Că așa era și pe vre-

mea copilăriei lor, cînd „englezii” îi băteau pentru că ei erau stăpîni și aveau puști bune!”

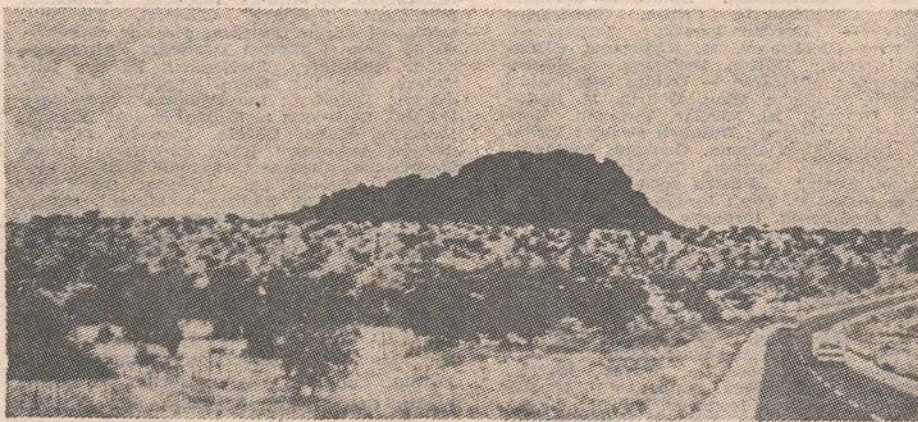
Astăzi majoritatea copiilor din țările occidentale nu se mai joacă cu jucării-jucării. Fetele nu se mai joacă cu păpușile, băieții nu se mai joacă cu avioane de hîrtie, nici cu trenulețele electrice nu se mai joacă. Altele sînt acum jucăriile lor: tancuri, purtătoare de rachete, avioane de bombardament, mitraliere, puști, pistoale. Și nu de puține ori, în ochii copiilor, dușmanul numărul unu asupra căruia trebuie îndreptate aceste arme-jucării îl reprezintă — ar fi putut fi altfel? — țările socialiste, comunismul.

În unele din aceste țări copiii se joacă „de-a liberi și roșii” și, ca un făcut, jocul ia sfîrșit cu uciderea acestora din urmă! „Împușcăm noi — mărturisește o fetiță din Boston care face parte din tabăra „liberilor” — împușcăm și ei pe cite unul de-al nostru și de cite ori împușcăm și eu cite unul, încep să strig ura! În loc să-mi pară rău și să încep să plîng, așa cum făceam la început!”

Se mai joacă — tot o joacă nevinovată? — copiii din unele țări din Occident „de-a fasciștii și bolșevicii” și se-nțelege de la sine cine trebuie să moară și cine trebuie să trăiască. Alteori ei se joacă „de-a oamenii buni și poliștii” și nu este de mirare că în multe orașe copiii privesc poliția, care are menirea de a se opune totuși actelor huliganice etc., ca pe o adevărată armată de ocupație.

Cum vor fi copiii aceștia cînd vor fi mari? Iată o întrebare la care doctorul Robert R. Coles nu răspunde. Dar cum pot fi niște copii care se pregătesc pentru viitor invîțînd de mici să ucidă, să urască, să gîndească că războiul — și jucăriile cu baterii „nucleare” nu fac în timpului parte din arsenalul... distractiv al acestor copii — că războiul deci, trebuie privit ca ceva absolut normal și inevitabil?

NICOLAE NICOARĂ

Imagine din Namibia, al cărui popor luptă pentru libertate, independență și suveranitate națională.

Mondo umano?

Închipuirea sau realitatea

Am văzut odată, peste mări și peste țări, o rafinărie uriașă ca întindere, uriașă prin posibilitățile tehnice pe care le avea, uriașă ca pondere pentru economia țării respective. Dacă nu mă înșală memoria, a fost construită în 1911, iar cu anii a fost mărită mereu ajungînd la capacitățile urieșesti de care vorbeam la început.

Acum îmi închipui că am văzut-o după ce, doar în cîteva luni de conflict armat pe acele meleaguri, acest impunător obiectiv economic a fost serios afectat. Și iată, ceea ce se zidise în decenii s-a năruit într-un răstimp destul de scurt și totul trebuie luat de la început așa încît, acum, cînd intrăm într-o nouă unitate de timp, mă întreb dacă am văzut-o sau mi-am închipuit așa ceva!

Am mai văzut odată, tot peste mări și țări, un cîmp ce sfida nonșalant piedicile mari și repetate ale naturii. Era foarte mînos, o adevărată mană cerească pentru obidiții oameni ai acelor locuri. Dacă nu mă înșală memoria, el a fost imediat preluat de un colonist întreprinzător (era pe vremea colonialismului) și dezinteresat de soarta aborigenilor, care l-a transformat într-o fermă de elită pentru elita metropolei. Exploatarea a durat ani, iar cînd colonialiștii au plecat, localnicii au respirat în voie, gîndindu-se, normal, că și acest cîmp le va fi de mare ajutor. Dar așteptările lor au fost frînte de vitregiile naturii care s-au năpustit asupra cîmpului: în scurt timp au început să-l cuprindă nisipurile.

Atunci oamenii s-au apucat de muncă pentru a încerca să stăvilească înaintarea dunelor și nu pentru a-l cultiva. I-am văzut cînd duceau această luptă așa încît, acum, cînd intrăm într-o nouă unitate de timp, mă întreb dacă ceea ce am văzut eu n-a existat sub formă frumoasă decît în închipuirea unora de pe acele meleaguri!

Am mai văzut recent fotografia unui imens panou pe care scria, cu litere mari, PLAZA PABLO RUIZ PICASSO, iar dedesubt era reprodusă semnătura inconfundabilă a ilustrei personalități ce împrumutase identitatea unei piețe publice din acea metropolă. Și mi-am amintit că, nu cu mulți ani în urmă, cînd el, acest mare artist și mare conștiință, a plecat în Cîmpurile Elisee, am avut ocazia să parcurg multe din rîndurile scrise despre el. Și, în cele pe care le-am citit, se vorbea de neîmpăcarea lui cu gîndul că, din cauza prigoanei franchiste, de zece de ani n-a mai putut să-și vadă țara și locurile natale cu coloritul lor dulce sau ostentativ. Acum, cînd acelei „plaza” i s-a atribuit numele lui, iar noi intrăm într-o nouă unitate de timp, mă întreb dacă ceea ce scriu că am văzut în fotografie nu mi-am închipuit, sau dacă nu-mi închipui ceea ce este realitatea!

...Dar, dincolo de nedumeriri fie ca, acum, cînd caii bălțați se înhamă la corăbiile răsăritului în care apar în scena vieții arleciniți, distanța dintre închipuire și realitate să dispară în favoarea frumuseții morale și umane de care sîntem capabili noi, oamenii, și lumea noastră!

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

(După „NEUE BERLINER ILLUSTRIERTE” — R.D.G.)

Permanențe europene

Gondola

Era ceva elegant, solemn, prețios, frumusețe cu aer de vechime în luntrea aceasta rămasă pe apele lagunei din vremea când cetatea Veneției — regină a mărilor — își purta faima prin lume.

Din vremea aceea, silueta cizelată a gondolei, păstrind contururile străvechilor prore cu însemne de glorie, a rămas nedespărțită de apele cu luciri metalice, care i-au înnegrit lemnul.

Din vremea aceea, făptura ei subțire, strunjită parcă de meșterii sticlari de la Murano, își strecoară grația zveltă printre marmurele roze, printre zidurile năpădite de umezeală, martoră a unei frumuseți aflată sub o neîncetată amenințare.

Am privit îndelung această făptură lucioasă de lemn plutitor, legându-se între birnele strimbe, lângă cheul de piatră, în așteptarea celor pe care urma să-i poarte printre palatele Veneției. Făptura ei, neagră ca smoala, avea luciri de lac chinezesc și o eleganță ce-mi amintea de îmbrăcămintea aurită a foreadorilor din marile arene ale Spaniei. Eleganța ei căutată îmi sugera patosul marilor spectacole rituale în care nici un detaliu nu s-a schimbat de sute de ani.

Pardoseala îi era îmbrăcată în covor rubiniu, băncile lăcuite aveau margini dantelate, iar spetezele erau căpușite în mătese lucioasă. Nu lipsea din sărbătoreasca înfățișare nici vasul de sticlă alburie cu flori proaspete, desăvârșind solemnitatea clipel în care gondola urma să-și primească pasagerii.

Dar luntrea aceasta neverosimilă nu mi s-a părut a fi ceea ce se numește un mijloc de transport.

De sute de ani, din veacuri de patos și glorie, gondolierul și-a păstrat gesturile solemne, pe care nici un imperativ al modernizării nu l-a putut atinge.

Îmbrăcămintea, în întregime neagră, dintr-o țesătură cu luciri de catifea, este făurită parcă și ea pentru o ceremonie riguroasă ce nu admite abateri, iar mișcărilor sale au mlădieri ce amintesc prelingerea lină a apelor grele ale lagunei.

Drumul lui pe apă, alunecarea înceată, majestuoasă, este o oficiere, un cult străvechi păstrat aidoma din generație în generație.

Când își poartă luntrea, încrustată în catifele și sidefiri, pe apele verzul, gondolierul are o mișcare largă, de o grație bărbătească, care despică apa încet, înaintind fără grabă. Este în această mișcare un calm al gestului știut din vremuri, o liniște a acului purtat prin timpuri, căruia nimic nu i-a stat împotriva.

Profilată pe fundalurile palatelor, pe cerul albastru pal, strecurându-se pe sub podurile grațioase, gondola pare o efigie a Veneției dintotdeauna.

Între siluetele masive ale vapoarelor și cele moderne ale șalupelor, în mijlocul sunetelor stridente, al mișcării multicolore, agitate, ce se desfășoară zilnic pe lagună, gondolierul și luntrea sa își strecoară ființa grațioasă nepăsător la scurgerea anilor. El pare să cinte din gondola lui ca dintr-o chitară povestea unei Veneții mindre și glorioase, care nu va înceta niciodată să trăiască.

MARIANA CEAUȘU ■

Brâncuși, fotograful sculpturilor sale

Întreaga lume îl cunoaște pe Brâncuși ca pe unul din marii sculptori ai secolului nostru. Înainte de 1970, puțini erau cei care cunoșteau faptul că marele sculptor român a fost și unul din fotografi de renume ai secolului al XX-lea și unul din puținii artiști care și-au immortalizat operele fotografiindu-le. Creația fotografică brâncușiană a intrat în atenția cercetătorilor de artă abia în deceniul al 8-lea al acestui secol. În 1976 se organiza la Zürich, la Kunsthaus, expoziția „Constantin Brâncuși, fotograf al sculpturilor sale”, expoziție care, după ce s-a bucurat de un deosebit succes, a fost prezentată și la München, la Städtische Galerie im Lenbachhaus. A apărut apoi — după ce Marielle Tabart a prezentat la București, în 1976, în cadrul „Colocviului Brâncuși” organizat cu prilejul centenarului marelui sculptor, comunicarea „Brâncuși fotograf” — albumul „Brâncuși fotograf” editat în 1977 de Musée National d'Art Moderne din Paris — Centre National d'Art et de Culture Georges Pompidou și semnat de Marielle Tabart și Isabelle Monod-Fontaine. În 1979 Hilton Kramer semna în editura londoneză David Grob and Callaway, „Brâncuși, Sculptorul fotograf”. În momentul de față la Art Institute of Chicago este deschisă expoziția „Brâncuși fotograf”. După cum

scrie, în „Bulletin of The Art Institute of Chicago” nr. 4/1980, John Coplans expoziția reprezintă pentru publicul american prilejul de a lua cunoștință cu mediul și metodele de creație ale unuia din cei mai mari sculptori ai secolului al XX-lea. Căci, într-adevăr, pentru Brâncuși, fotografia a însemnat un mijloc de a-și perfecționa continuu arta. Încă din 1905 marele sculptor român a început să-și fotografieze operele, semnificativ fiind faptul că unii dintre primii săi admiratori și prieteni au fost fotografi: Alfred Stieglitz și Edward Steichen. Acestora li s-a alăturat în 1921, îndată după sosirea sa la Paris, Man Ray, cel care l-a ajutat să-și procure un aparat de fotografiat de foarte bună calitate, instrumente, amenajând împreună cu el, în incinta atelierului, un laborator fotografic, căci Brâncuși voia să-și dezvolte singur fotografiile. Stieglitz și Steichen l-au organizat lui Brâncuși prima expoziție personală la Gallery of the Photo Secession din New York, în 1914. În 1921 studiul lui Ezra Pound din „Little Review” despre Brâncuși era ilustrat cu fotografiile acestuia. În 1926 catalogul expoziției Brâncuși de la Wildenstein Galleries și Brummer Gallery din New York (expoziția a fost solicitată și de The Art Club of Chicago și a fost prezentată acolo la începutul anului 1927) era ilustrat tot cu fotografiile făcute de Brâncuși. Din cele 560 negative (majoritatea pe sticlă) și 1250 fotografii lăsate de Brâncuși ne dăm seama că avem de-a face cu un adevărat profesionist îndrăgostit de fotografie pe care o consideră un mijloc de a-și perfecționa sculptura și prin intermediul căreia reușea să-și fixeze imagini dragi, sau revelatoare

Părăsese Washingtonul pentru a începe un periplu care va acoperi Statele Unite măturând toate punctele cardinale: mai întâi spre Cleveland, în nord, apoi adinc în sud, pe coasta estică, la Miami, înapoi în miezul continental la Denver, în Colorado, în sfârșit mă voi opri pe coasta cealaltă, în vest, la San Francisco. Voi parcurge, pe scara Fahrenheit, declarațiile climatice abrupte iar pe cea umană poate și mai pronunțate. Diversitatea fantastă, începând cu geografia fizică și cea economică și terminând cu sensul vieții cea de toate zilele este atât de tranșantă în America încât trebuie să faci eforturi să fii de acord că te misti în aceeași țară... Americanii s-au obișnuit însă cu această aglomerare de factori specifici, i-au topit într-un creuzet unic și perfect etans care a devenit faimosul „tipic american”, după părerea mea mai mult tipic decât neapărat american...

Cleveland... Aterizăm în plină iarnă după ce am inhalat la Washington o toamnă de lux, dulce și confortabilă. Zăpada nu se vede, dar un vânt rece, de o constantă agresivitate, vijiiie tot timpul. Ne îndreptăm, pe o autostradă care nu se mai termină, pe una din cele patru piste dus, spre centrul orașului. Pe celelalte patru piste întors automobilele se fugăresc aproape fără intermitențe. Puhoiul curge ordonat și grăbit și valul de carcasa metalice, perfect dirijat, pare să golească definitiv această magmă urbană ca și cum toată lumea ar fugi, pe patru roți, nu tocmai spre ceva, ci mai degrabă de ceva. Este, desigur, o pură impresie, o senzație neconfirmată, deocamdată, dar care se demonstrează, mai târziu, fondată...

Acum lumea părăsește Clevelandul pentru că a început week-end-ul. Dorul de ducă, năprasnic și cu impact de masă, este o nebunie metodică, se instalează necruțător la fiecare sfârșit de săptămâni

și, practic, nici un mare oras nord-american nu scapă de formidabila hemoragie de automobile care se aruncă pe arterele de leșire cu zecile și sutele de mi, într-o cavalcadă precipitată și, adesea, înnebunitoare cel puțin pentru poliția rutieră. Clevelandul nu face excepție însă într-un mod particular. Pe porțile acestei cetăți cîndva detinătoare a unui invidiat record absolut — cei mai mulți milionari trăitori pe mila pătrată — dispar lent,

Itinerar între două oceane (IV)

Frigul dezamăgirii și procentele speranței...

dar inexorabil cîndul de nemulțumiri spre zări mai promițătoare.

Spre deosebire de Denver, care „urcă”, Clevelandul „scade”. S-ar părea că jocurile sînt făcute, aici șansele de a scoate bani din piatră seacă, eventual și din altceva, s-au redus simțitor și, în consecință, mobilitatea americanului obișnuit își poate spune, nestingherită, cuvîntul: lumea pleacă, definitiv, din oraș lăsîndu-l sub aspra bătaie a vînturilor economice, unele dintre ele nelătoare.

Există, în America, un „boom-town”, o

dezvoltare urbană galopantă, aiuritoare, teribilă și imperioasă ca o furie gogonată de a ridica un megalopolis de azi pe azi. Sînt așezări, cîndva stîrse și stinghere, care lovite de un noroc nesperat (descoperiri de zăcăminte, implantări de industrii) se trezesc într-o bună dimineață măcinate de buldozere, biruite la singe de noi ritmuri și, apoi, invadate de fete noi sosite să-și umple buzinarele masiv și imediat. Cel puțin speranța facerii de bani este atât de teribilă încît maladia devine contagioasă și îi amărează și pe cei care, din start, sînt pierduți... Există însă și o moarte a orașelor, o comă lungă și insidiosă ce se ancorează mai întîi insesizabil și apoi din ce în ce mai drastic. Oamenii sînt eliminați din circuitul lor firesc mai întîi parțial, apoi total, populația se transformă într-o masă de șomeri, clădirile se macină inexorabil de o mută maladie, parcurile se degradează, vitrinele se prăfuiesc, pe străzi automobilele dărăpănate hurule molosite și întreaga viață își pierde sensul, se dărăpănează și își perimează nivelul rezonabil al pretului de cost...

Stranie simultanități de culmi și abisuri, buimac du-te-vino de destine, incredibilă mobilitate a unor cohorte ample pornite să se salveze neapărat, oriunde și oricum. Ca pionierii de odinioară, dar nu în caravanele lor domoale, ci repede prin aer sau repede pe pămînt, americanii contemporani împănesc traseele speranțelor, lîndu-și și ei bruma de cont bancar, calculatorul de buzunar sau, în lipsa lor, bruma de speranță...

În acest iures, al zilei de azi, pierdute, și al zilei de mîine, încă nepăcitate, Clevelandul nu a murit, dar pare tentat să se predea...

N. N. RADULESCU ■

Cu gîndul la copii

De cite ori facem daruri, ne gîndim la copii. Ori de cite ori se-ntîmplă ceva rău în lume, gîndul nostru curat și de bine se îndreaptă în primul rînd către ei. Dintr-o nevoie permanentă de puritate, noi, cei mari, nu-i scăpăm o clipă din ochi. La fiecare schimbare de an, copiii noștri sînt mai mari, iar noi parca mai copii. Cînd e vorba de copii, uneori și gesturile cele mai tandre intrîstează. Mă urmăresc de citva timp, și mai ales acum la acest ceas al inserării cînd poveștile cu Moș Gerilă devin pentru-o clipă adevărate, o întimplare petrecută cu citva timp în urmă pe malurile Senei. Cîteva sute de prichindel fuseseră invitați să-și petreacă o după-amiază într-un magazin de jucării. Dacă nu mă-nșel, cel mai mare succes îl avusese, la fetițe, o păpușă-bebe, care plîngea cînd i se stergea nasul, iar la băieței, o mașină amfibie și un joc de urmărire spațială. Îi mai fermecaseră atunci pe cei mici personajele unor povești celebre. Mi-ar face plăcere să cred că producătorii francezi de jucării pregătiseră copiilor acea surpriză numai și numai din dragoste pentru ei. Mă gîndesc, nu pot să nu mă gîndesc, mai ales acum cînd copiii planetei primesc mai mult ca oricînd daruri, cum ar fi reacționat în fața acestui univers fascinant milioanele de copii care suferă de foame, dacă aceștia ar mai fi avut puterea să alerge către jucării, către miile de minunății din magazinul parizian. Recent, la cea de-a 35-a aniversare a creării O.N.U., au fost date publicității fapte cărora aproape că nu ne vine să le dăm crezare, și în ceea ce privește condiția copilului în lume. Un copil care se naște într-o țară săracă are o șansă din două să ajungă la vîrsta maturității și o șansă din patru să termine cursurile elementare. Iată o propoziție

care spune totul. Cifre, de-a dreptul revoltătoare, cu privire la starea precară a celor cărora ne place să le spunem minunea și viitorul lumii, speranța noastră de mîine au fost furnizate și de Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF). Cine a avut ocazia să asiste la o gală artistică sau sportivă organizată de această agenție specializată a forumului mondial nu se poate să nu fi rămas sensibil la eforturile mai mult decît laudabile pe care le face ea în slujba copilului. Nu demult, la Belgrad, copiii lumii au cîntat și au dansat (un înimitabil joc maramureșean a electrizat atunci sala) cu gîndul la semenii lor năpăstuiți de pretutindeni. La acest sfîrșit de an, cei mai buni fotbaliști ai lumii și-au dat întîlnire pentru a-i ajuta pe cei mici. Sînt fapte frumoase, emoționante, dar mai mult simbolice, în condițiile în care milioane de copii mor anual în lume de foame. Fondurile UNICEF nu pot ține piept realității îngrozitoare. Această neobosită instituție, față de care conștiința internațională și-a manifestat recunoștința prin acordarea Premiului Nobel pentru pace pe anul 1975, de îcă anual peste o sută de milioane de dolari pentru ajutorarea copiilor. Da, dar populația mondială sub vîrsta de 15 ani care are nevoie urgentă de educație, asistență medicală, alimentație se ridică la 1,5 miliarde.

UNICEF trage un serios semnal de alarmă și în ceea ce privește viitorul. Pînă la sfîrșitul acestui veac, circa o treime din populația urbană a globului — respectiv 700 de milioane dintr-un total de 2 miliarde — va fi formată din copii. Vor avea ei o soartă mai bună? Cu siguranță că nu, dacă se au în vedere condițiile necorespunzătoare de viață și de locuit din unele țări în curs de dez-

voltare. Și nu numai de acolo, tînid seama de faptul că în S.U.A., de exemplu, există astăzi mai mulți analfabeți decît cu zece ani în urmă. Din 1950, obiectivul de bază al UNICEF — care a avut drept scop inițial ajutorarea copiilor din Europa în urma celui de-al doilea război mondial — a devenit „combaterea permanentei stări de urgență în care trăiesc copiii din țările în curs de dezvoltare”. Dar, după cum se vede, copiii o duc rău nu numai acolo. Ce se poate face totuși pentru ca toți cetățenii de mîine ai planetei să crească sănătoși, pentru ca acest secol al ordinarilor și al zborurilor cosmice să fie demn de ei? O spun răspicat oamenii de bine, care se gîndesc în primul rînd la povara grea și primejdioasă a înarmărilor. O spune răscălat România, țara care-și iubește copiii mai mult decît orice pe lume și care nu conținește să atragă atenția asupra necesității unor eforturi conjugate din partea tuturor statelor pentru ca dreptul la viață și la educație să fie nu o aspirație, de multe ori iluzorie, ci o realitate la care toți semenii noștri au dreptul.

Statisticile arată că numărul militarilor și al personalului civil care ocupă funcții paramilitare este de două ori mai mare decît acela al învățătorilor și al medicilor și infirmierilor. Raportul dintre cheltuielile pentru înarmare și cele pentru necesitățile copiilor este de 1 la 3 și ceva în defavoarea celor din urmă. Iuman și absurd. Mai mult, în magazinele occidentale pot fi văzute arme în număruri prezentate drept jucării. Luînd în considerare tocmai marea peior pe care-l reprezintă asemenea produse ale inconștienței, Anul Internațional al Copiului — un an ce ar trebui să aducă granițele timpului pînă ce va fi cerșit pe întreg teritoriul celor mi-i — a lansat patetica chemare „Să demilitarizăm copiii!”.

DUMITRU AVRAM ■

Lumea se amuză

(După „OGONIOK” — U.R.S.S.)

ȘTEFĂNESCU — CEL MAI BUN FOTBALIST ROMÂN AL ANULUI 1980!

Ca la fiecare sfârșit de an, revista noastră a inițiat o amplă anchetă printre iubitorii sportului, dorind să stabilească tradiționalul clasament al celor mai buni 10 fotbaliști ai anului și deci, implicit, pe jucătorul nr. 1 din fotbalul românesc pe 1980. O primă variantă a acestui clasament (avându-l drept lider pe Marcel Răducanu), este adevărat, a fost publicată nu demult în ziarul de specialitate, dar după o anchetă desfășurată într-un mediu foarte selectiv, la ea participând numai antrenorii și conducătorii celor 18 cluburi divizionare A, ca și ziaristii de la „Sportul”. Cu totul, doar 64 de opinii — prea puține, am spune noi, pentru ilustrarea imensului interes de care se bucură întotdeauna anchetele sfârșitului de an. În ceea ce ne privește, cunoscând din experiență cât de largă este masa iubitorilor sportului cu balonul rotund la noi, am cuprins în ancheta noastră categorii foarte diferite de oameni ai muncii, de la profesorii universitari la muncitorii, inginerii și medicii sau actorii, fără a-i uita desigur pe specialiștii fotbalului, între care arbitrii (pe care nu i-a ascultat niciunul), ca și ziaristii sportivi de la presa centrală și de la cea județeană. Au luat parte la ancheta noastră, în felul acesta, 105 oameni, din rindul spectatorilor anonimi, grupați în secțiunea „Public spectator”, din orașele Bacău, Baia Mare, Cluj-Napoca, Craiova, Constanța, Timișoara și București (deci am reușit să asigurăm o „zonare” care a cuprins aproape întreaga țară), apoi 12 arbitri, din București și din provincie, dintre cei mai de seamă ca valeri ai fluturului de la noi, 30 de ziaristi sportivi din Capitală și de la unele ziare județene și, în final, 25 diferite personalități ale vieții culturale și din alte domenii de activitate, ca și cîțiva membri din conducerea federației.

Favoritul publicului:

Ștefănescu!

Să începem așadar ancheta propriu-zisă, dînd prioritate spectatorilor anonimi, care dealtfel au format și secțiunea cea mai importantă a investigației noastre. Trebuie să subliniem însă, așa cum veți constata desigur, că aici am adus o îmbunătățire a sistemului, față de anchetele anilor precedenți (care se mulțumeau doar cu punctarea voturilor cititorilor), de această dată fiind reproduse pe hîrte toate opiniile înregistrate, inclusiv numele participanților la anchetă. S-a spus adeseori că în fiecare spectator din tribună se ascunde un cronicar potențial, avînd pretenția că el se pricepe la fotbal cel puțin la fel de bine ca un ziarist profesionist! El bine, de data aceasta noi am hotărît să le dăm cuvîntul acestor specialiști ai tribunei, a căror „voce” va fi auzită în felul acesta nu doar de un preten sau un vecin, ci de întreg orașul și județul, de întreaga țară! Precizăm doar că, pentru concizie, n-am mai înscris și numere în aceste clasamente, cititorii putînd ei înșiși să afle locul pe care a fost preferat un jucător sau altul.

BACAU

Etonie Ardeleanu, maestru: M. Răducanu, Lucescu, Iordache, Ștefănescu, Iordănescu, C. Solomon, Păltinișan, Cimpeanu II, Radu II, Simionas; **Ion Petric, electromecanic:** Iordănescu, M. Răducanu, Ștefănescu, Geolgău, Crișan, Cimpeanu II, Păltinișan, Tălnar, C. Solomon, Radu II; **Constantin Luncaș, încălțuș mecanic:** Iordănescu, Ștefănescu, Beldeanu, C. Solomon, Cițu, Radu II, Pîrău, Lucescu, Tălnar, Șolman; **Ion Păduraru, electromecanic:** M. Răducanu, Iordănescu, Ștefănescu, Iordache, Tălnar, Geolgău, Lucescu, Klein, Cimpeanu II, C. Solomon; **Dumitru Chifu, tehnician:** Iordănescu, Iordache, Ștefănescu, Șolman, Crișan, C. Solomon, Lucescu, Tălnar, Cimpeanu II, Radu II; **Mihai Cornilă, șef serviciu:** Iordănescu, Ștefănescu, Geolgău, Răducanu, C. Solomon, Beldeanu, Mărgineanu, Tălnar, Șolman, Radu II; **Gheorghe Ionită, tehnician:** M. Răducanu, Iordănescu, Iordache, Geolgău, Ștefănescu, C. Solomon, Cimpeanu II, Giuchici, Radu II, Tălnar; **Aurel Stoian, inginer:** M. Răducanu, Iordache, Negrilă, Ștefănescu, Sames, Simionas, Cițu, Iordănescu, Tegean, Radu II; **Emil Gordoș, aparatist bord:** Iordănescu, Ștefănescu, M. Răducanu, Geolgău, Mărgineanu, Iordache, Giuchici, Șolman, Fanel, Terheș, Vasile Matanec, inginer: Iordache, Șolman, Dinu, Lucescu, Klein, Petcu, Iordănescu, Șoșca, Giuchici, Moise.

CLUJ-NAPOCA

Ștefan Pop, medicină: M. Răducanu, Crișan, Iordache, Radu II, Sames, Dobrin, Cimpeanu II, Ștefănescu, Beldeanu, Cămătaru; **Nicolae Onac, istorie-filozofie:** M. Răducanu, Tălnar, Iordache, Moraru, Tegean, Sames, Cimpeanu II, Dobrin, Ștefănescu, Crișan; **Teodor Petrică, filozofie:** Sames, Crișan, M. Răducanu, Radu II, Cimpeanu II, Ștefănescu, Tegean, Iordache, Beldeanu, Dobrin; **Laszlo Francis, filozofie:** Iordache, Dinu, Tălnar, Geolgău, Ticleanu, Crișan, Sames, Tegean, Klein, Petcu; **Ioșif Kertes, medicină:** M. Răducanu, Sames, Radu II, Ștefănescu, Iordache, Beldeanu, Crișan, Cimpeanu II, Batacliu, Dinu; **Raț Ioan, istorie:** M. Răducanu, Radu II, Sames, Tălnar, Kallo, Ștefănescu, Iordache, Bôlôni, Lucescu, Cimpeanu II; **Dan Tamba, istorie:** M. Răducanu, Iordănescu, Radu II, Crișan, Iordache, Dobrin, Sames, Tălnar, Ștefănescu, Moraru; **Georgică Copăie, istorie:** Balaci,

Anghelini, Răducanu, Crișan, Fanel, Fazekas, Fodor, Ignat, Băluță, Ghiță; **Virgil Blaga, istorie:** M. Răducanu, Sames, Tălnar, Cimpeanu II, Anghel, Iordănescu, Moraru, Lucescu, Păpeliță, Al. Nicolae; **Dumitru Batoș, istorie:** M. Răducanu, Iordache, Cimpeanu II, Sames, Ștefănescu, Balaci, Dobrin, Iordănescu, Dinu, Anghelini; **Constantin Stoichișescu, istorie-filozofie:** M. Răducanu, Ștefănescu, Ticleanu, Beldeanu, Iordache, Tălnar, Cimpeanu II, Terheș, Moraru, Tegean; **Marius Laszlo, istorie-filozofie:** Iordache, M. Răducanu, Ticleanu, Beldeanu, Cimpeanu II, Moraru, Crișan, Ștefănescu, Tălnar, Geolgău; **Ovidiu Achim, istorie:** Răducanu, Sames, Kallo, Ștefănescu, Radu II, Bôlôni, Cimpeanu II, Tălnar, Lu-

mătaru, Crișan, I. Mureșan; **Emeric Moricz, subinginer:** Iordache, Iordănescu, Ștefănescu, Munteanu II, M. Răducanu, Dobrin, Cămătaru, Beldeanu, Tălnar, Klein; **Ștefan Cosma, magaziner:** Iordănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Ștefănescu, Klein, Beldeanu, Tălnar, Giuchici, Crișan, Condruș; **Vasile Mera, muncitor:** M. Răducanu, Ștefănescu, Iordănescu, Beldeanu, I. Mureșan, Balaci, Dembrowschi, Condruș, Fanel, Crișan (toți oameni ai muncii la I.M.M.U.M. — Baia Mare).

CRAIOVA

Paul Vlad, încălțuș, Electroputere: Ștefănescu, Cămătaru, Iordănescu, Iordache, Geolgău, Tălnar, Dobrin, Cimpeanu II, Păltini-

ner, I. A. Craiova: Ștefănescu, Cămătaru, M. Răducanu, Iordănescu, Geolgău, Iordache, Ticleanu, Beldeanu, Tălnar, Tilihoi; **Vasile Popovici, prof., Șc. gen. nr. 18:** Ștefănescu, Cămătaru, Ticleanu, Iordache, Geolgău, M. Răducanu, Iordănescu, Beldeanu, Crișan, Dinu; **Traian Burtea, contabil, ziarul „Înainte”:** Cămătaru, M. Răducanu, Ștefănescu, Geolgău, Beldeanu, Ticleanu, Iordănescu, Klein, Iordache, Cimpeanu II; **Constantin Urcuș, student, medicină:** Geolgău, Ștefănescu, Cămătaru, D. Georgescu, Terheș, Sames, Ticleanu, M. Răducanu, Iordache, Iordănescu; **Cornel Ionescu, președinte U.A.S.C. Craiova:** Ștefănescu, Cămătaru, M. Răducanu, Geolgău, Iordache, Iordănescu, Ticleanu, Beldeanu, Crișan, Klein; **Romulus Turbatu, bibliotecar:** Cămătaru, Ștefănescu, Geolgău, Iordache, Iordănescu, M. Răducanu, Ticleanu, Tălnar, Cilean, Dinu; **David Vilău, șofer „Salvare”:** Ștefănescu, Cămătaru, Iordănescu, Geolgău, M. Răducanu, Iordache, Ticleanu, Beldeanu, Crișan, Tilihoi; **Ștefan Malmare, instructor, Casa de cultură Calafat:** Cămătaru, Ștefănescu, Iordache, Iordănescu, Geolgău, M. Răducanu, Beldeanu, Ticleanu, Klein, Cimpeanu II.

CONSTANȚA

Vasile Gherlan, maestru: Iordănescu, Ștefănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Beldeanu, Iordache, Tălnar, Klein, Dobrin, Ignat; **Gheorghe Tuțianu, șef echipă:** Iordache, Ștefănescu, Cămătaru, Iordănescu, Tălnar, Beldeanu, Dobrin, Terheș, Klein, M. Răducanu; **Dumitru Nedelcu, sudor:** Iordănescu, Ștefănescu, Ticleanu, M. Răducanu, Cămătaru, Beldeanu, Iordache, Klein, Dobrin, Ignat; **Gheorghe Dinu, șef echipă:** Iordănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Balaci, Tălnar, Terheș, Iordache, Dobrin, Ștefănescu, Petcu; **Paul Hertescu, inginer:** Iordache, Ștefănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Beldeanu, Păltinișan, Dumitru, Klein, Iordănescu, Petcu; **Nicolae Petrescu, șef atelier:** Iordănescu, Ștefănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Beldeanu, Tălnar, Iordache, Klein, Dobrin, Ticleanu; **Gheorghe David, timplar:** Ștefănescu, Iordache, Crișan, Balaci, M. Răducanu, Klein, Dobrin, Petcu, Beldeanu, Cămătaru; **Nicolae Cosma, inginer:** Iordănescu, Ștefănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Iordache, Beldeanu, Dobrin, Terheș, Lucescu, Petcu; **Petru Dima, sudor:** Iordănescu, Ștefănescu, M. Răducanu, Dobrin, Cămătaru, Ticleanu, Beldeanu, Sames, Tălnar, Iordache; **Petru Enache, maestru:** Iordănescu, Ștefănescu, M. Răducanu, Beldeanu, Iordache, Dobrin, Klein, Dinu, Balaci, Lucescu (toți de la Șantierul naval Constanța); **Ilie Căntoiu, prim-soliș:** Teatrul Hirc Constanța; **Iordănescu, Ștefănescu, M. Răducanu, Sames, Iordache, Dobrin, Beldeanu, Ticleanu, Ignat, Tegean;** **Cousanin Dumitru, capitânul echipei de rugby „Farul”:** Iordănescu, M. Răducanu, Păltinișan, Ștefănescu, Beldeanu, Dobrin, Tegean, Tălnar, Cămătaru, Crișan; **Mircea Munteanu, comandant, petrolierul „Unirea”:** Iordănescu, Ștefănescu, Răducanu, Iordache, Beldeanu, Ticleanu, Tegean, Ignat, Dobrin, Sames; **Constantin Vasilică, maestru, platforma de foraj marin „Gloria”:** Ștefănescu, Răducanu, Cămătaru, Iordănescu, Klein, Beldeanu, Iordache, Cimpeanu II, Crișan, Ignat; **Constantin Zamfir, paznic de far:** Iordănescu, M. Răducanu, Dobrin, Iordache, Ștefănescu, Beldeanu, Crișan, Terheș, Tălnar, Radu II.

TIMIȘOARA

Aurel Matu, președintele Comitetului sindical: Iordănescu, M. Răducanu, Ștefănescu, Iordache, Al. Nicolae, Giuchici, Geolgău, Ticleanu, Dobrin, Păltinișan; **Ștefan Rotaru, inginer:** M. Răducanu, Dobrin, Păltinișan, Lucescu, Ticleanu, Iordache, Simionas, Beldeanu, Klein, Al. Nicolae; **E. T. Motte, inginer:** Lucescu, M. Răducanu, Ștefănescu, Iordache, Dobrin, Sames, Geolgău, Giuchici, Al. Nicolae, Ticleanu; **Ioșif Thierjung, frezôr:** M. Răducanu, Ștefănescu, Păltinișan, Giuchici, Moise, Iordache, Iordănescu, Klein, Beldeanu, Cămătaru; **Ștefan Mandic, C.T.C.:** Iordănescu, Dobrin, M. Răducanu, Ștefănescu, Iordache, Păltinișan, Klein, Beldeanu, Cămătaru, Sames; **Petrică Serte, încălțuș:** M. Răducanu, Iordănescu, Păltinișan, Ștefănescu, Ticleanu, Dobrin, Moise, Iordache, Lucescu, Giuchici; **Ioșif Hahn, strungar:** M. Răducanu, Iordache, Ștefănescu, Păltinișan, Iordănescu, Sames, Crișan, Klein, Dobrin, Lucescu; **Dan Constantin, electronist:** M. Răducanu, Ștefănescu, Iordănescu, Iordache, Beldeanu, Terheș, Klein, Geolgău, Păltinișan, Dobrin; **Erich Bohr, tehnician:** Ștefănescu, Păltinișan, Geolgău, Dobrin, Iordache, Giuchici, M. Răducanu, Iordănescu, Moise, Cimpeanu II; **Petru Drăgan, tehnician:** Ștefănescu, Iordănescu, M. Răducanu, Geolgău, Ticleanu, Cămătaru, Păltinișan, Al. Nicolae, Iordache, Moise; **Oprea Vasile, sculer-maștrilor:** M. Răducanu, Cămătaru, Tălnar, Iordănescu, Moise, Ștefănescu, Iordache, Păltinișan, Ticleanu, Crișan; **Ion Toma, muncitor:** M. Răducanu, Iordănescu, Ștefănescu, Iordache, Cămătaru, Crișan, Moise, Tălnar, Cimpeanu II, Păltinișan; **Marioara Soare, muncitoare:** Ștefănescu, M. Răducanu, Iordănescu, Cămătaru, Păltinișan, Moise, Ticleanu, Iordache, Tălnar, Dobrin; **Petru Ștefănescu, sculer:** M. Răducanu, Ștefănescu, Iordănescu, Iordache, Moise, Păltinișan, Dumitru, Ticleanu, Dobrin, Giuchici; **Simion Cădăreanu, strungar:** M. Răducanu, Iordănescu, Ștefă-

(Continuare în pagina 21)

Anchetă realizată de
DUMITRU GRAUR
OVIDIU IOANITOIAIA
GHEORGHE AMUZA

ȘTEFĂNESCU

M. Răducanu

Iordănescu

Iordache

Cămătaru

Clasamentul primilor 10 fotbaliști ai anului

1. Costică ȘTEFĂNESCU (Univ. Craiova) 1279 p.
2. Marcel RĂDUCANU (Steaua) 1265 p.
3. Anghel IORDĂNESCU (Steaua) 1161 p.
4. Vasile IORDACHE (Steaua) 1105 p.
5. Rodion CAMATARU (Univ. Craiova) 592 p.
6. Nicolae DOBRIN (C.S. Tirgoviște) 412 p.
7. Ion GEOLGĂU (Univ. Craiova) 354 p.
8. Cornel TĂLNAR (Dinamo) 345 p.
9. Aurică BELDEANU (Univ. Craiova) 315 p.
10. Aurel ȚICLEANU (Univ. Craiova) 269 p.

cescu, Iordache; **Cornel Sigmirean, filozofie:** M. Răducanu, Crișan, Iordache, Bôlôni, Cimpeanu II, Tălnar, Tegean, Iordănescu, Ștefănescu, Ciocan (cu toții studenți ai Centrului universitar Cluj-Napoca).

BAIA MARE

Petru Andronic, șef secție: M. Răducanu, Ștefănescu, Dobrin, Iordănescu, Cimpeanu II, Klein, Ticleanu, Tălnar, Giuchici, I. Mureșan; **Nicolae Spătaru, inginer:** M. Răducanu, Ștefănescu, Iordănescu, Dobrin, Ticleanu, I. Mureșan, Cimpeanu II, Klein, Giuchici, Tălnar; **Vasile Săsăran, muncitor:** M. Răducanu, Cămătaru, Iordănescu, Ștefănescu, Cimpeanu II, Beldeanu, Iordache, Radu II, Spăriatu. Balaci; **Francisc Falticska, șef serviciu:** M. Răducanu, Iordănescu, Dobrin, Tălnar, Ștefănescu, Iordache, Geolgău, Giuchici, I. Mureșan, Cimpeanu II; **Silviu Morcovete, inginer:** M. Răducanu, Ștefănescu, Iordache, Dobrin, Klein, Iordănescu, Cimpeanu II, Tălnar, Geolgău, Sames; **Alexandru Tătar, programator oficiu de calcul:** Dobrin, Iordache, Iordănescu, Ștefănescu, Ariciu, M. Răducanu, Giuchici, I. Mureșan, Geolgău, Tălnar; **Vasile Fekete, analist:** Dobrin, Iordache, Moraru, Iordănescu, Dinu, Klein, M. Răducanu, Ștefănescu, Cimpeanu II, Terheș; **dr. Dezideriu Kiss:** M. Răducanu, Dobrin, Ștefănescu, Bôlôni, Ticleanu, Iordănescu, Giuchici, Că-

șan, Tegean; **Constantin Sorega, galvanizator:** Ștefănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Iordache, Beldeanu, Păltinișan, Tălnar, Dobrin, Crișan, Negrilă; **Cornel Roșianu, inginer:** Cămătaru, Ștefănescu, Iordănescu, Beldeanu, Iordache, Tegean, Cimpeanu II, Tălnar, Crișan, Dobrin; **Ion Mondaș, maestru:** Ștefănescu, M. Răducanu, Cămătaru, Geolgău, Iordache, Iordănescu, Păltinișan, Crișan, Dumitru, Terheș (toți de la „Electroputere” Craiova); **Vasile Negreț, tehnician:** Ștefănescu, Cămătaru, Beldeanu, Ticleanu, Crișan, Negrilă, M. Răducanu, Iordănescu, Iordache, Tilihoi; **Aurel Vlăzitu, strungar:** Ștefănescu, Cămătaru, Iordache, M. Răducanu, Iordănescu, Geolgău, Ticleanu, Nicolae (Gloria Bistrița), Stredie, Dinu; **Aurică Deuș, muncitor:** Cămătaru, Ștefănescu, Geolgău, Iordănescu, M. Răducanu, Iordache, Ticleanu, Beldeanu, Klein, Cimpeanu II (toți trei de la Trustul de construcții); **Constantin Popescu, muncitor:** Ștefănescu, Cămătaru, Geolgău, M. Răducanu, Beldeanu, Iordănescu, Ticleanu, Iordache, Donose, Crișan; **Vasile Spătaru, maestru:** Ștefănescu, Cămătaru, Iordănescu, Geolgău, M. Răducanu, Iordache, Beldeanu, Ticleanu, Dănilă (Gloria Bistrița), Crișan (ambii de la Combinatul chimic); **Dan Ionescu, lucrător comercial:** M. Răducanu, Ștefănescu, Negrilă, Iordănescu, Iordache, Cămătaru, Geolgău, Tălnar, Klein, Cimpeanu II;

Placă-o Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Sector publicități comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 2558 2566; Secția politică-economie (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Gora) — 2566; Secția cultură-cenoclu (George Arion) — 2560; Secția probleme social-cetățenesti (Adrian Dohotaru) — 2566; Sector știință-sport (Ovidiu Ioanitoiaia, Liviu Timbus) — 2559; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) — 2600; Scrisori, relații cu publicul (Mihaela Stănescu, Marga Nedelea) — 2130; Sector fotoreportaj — 2528; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 2123, 2563, 2072; Administrație 17 78 32 și 17 50 10 — interior 2124; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 2550); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 50 10 interior 2128); redactor șef 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combi natul Poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex: 11226, București strada 13 Decembrie. Paginatori: Marcel Nicolae, Dan Marcu și Popa Eugen.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU